Serie nouă
aprilie 2016

4
(CLXXVII)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

✓Premiile revistei "Actualitatea Muzicală"
✓*Teatru de proiect* versus *teatru de repertoriu*? (I)
✓Aniversări: Viorel Cosma, György Kurtág
✓Eurovision România 2016
✓Interviu cu Nicolae Caragia
✓Adevărul despre "Sanie cu zurgălai"

În imagine:
Laureaţii şi invitaţi la premiile AM
foto: Cristina Ardelean

Despre inefabil

Liviu DĂNCEANU

Ca şi matematica, muzica este un limbaj hibrid. Adică, şi natural şi artificial. Sau nici una, nici alta. De altfel, matematica şi muzica se studiau împreună în Evul Mediu, fiind solidare aceleiaşi discipline: quadrivium. Iar în prezent, considerându-se că pot fi imaginate o sintaxă şi o semantică valabile atât pentru limbile naturale, cât şi pentru cele artificiale, este din ce în ce mai agreată sintagma "limbaje umane", care denomină sisteme semiotice înglobând deopotrivă limbaje naturale şi artificiale (vezi: Noam Chomsky: Human Language and other semiotic systems, Semiotica, 1979, no.1-2). Adevărata problemă a limbajului muzical nu este însă una de provenienţă, ci una de competenţă. Există oare un decalaj între competenţă şi performanţă? (Lasă că astăzi umblăm mai mult după competenţe decât după performanţe!). Mai întâi, competenţa este definită de ansamblul regulilor care controlează mecanismele generative ale actului componistic, în timp ce performanţa este precizată de restricţiile contingente (de spaţiu, timp, mod) ori de capacităţile intrinsec novatoare. E simplu de constatat că, atunci când limbajul sonor este frecventat de un creator „înnăscut", performanţa va domina competenţa, iar atunci când limbajul respectiv cade pe mâna unui creator „făcut", competenţa va surclasa lesne performanţa. Interesant este că, din ce în ce mai frecvent, performanţa este la cheremul competenţei. În cazul muzicii, consecinţa imediată este înstrăinarea şi reducerea audienţei. S-a crezut mult timp că limbajele naturale îl domină pe om, iar omul, la rândul lui, domină limbajele artificiale. Un sâmbure de adevăr există aici. Ceea ce înseamnă că, tot mai abitir, compozitorii au şansa să supravegheze şi să manipuleze (deci, să supună) componenta artificială a limbajului muzical. Numai că, apariţia serialismului, cu întreaga lui escortă de semantici avangardiste (de sorginte expresionistă sau suprarealistă) a dus, inevitabil, la denaturalizarea idiomurilor sonore, implicit la artificializarea şi, pe cale de consecinţă, la dezumanizarea produselor muzicale savante. Arta sunetelor a fost scoasă astfel, tot mai agresiv, de sub tutela naturalităţii şi plantată în solul arid al artificialităţii. Parafrazându-l pe G. Steiner, putem afirma că, treptat, a început să se accentueze utilizarea unor mijloace lingvistice matematice, simbolice, electronice, cunoaşterea artistică înstrăinându-se de public, deoarece şi-a distrus punţile de comunicare cu acesta. E-adevărat că ceea ce astăzi aparţine unei minorităţi elitiste, mâine, prin educaţie, poate fi, teoretic, în beneficiul unei majorităţi domestice. Repet, doar teoretic, pentru că, practic, ceea ce se întâmplă de vreun secol încoace în componistica savantă semnifică îndepărtarea muzicii de necesităţile eterne ale fiinţei umane. Totul este redevabil tipului de informaţie pe care limbajul muzical îl comunică publicului. Sunt limbaje cuantificabile, care transmit informaţii mensurabile. De pildă, limbajul computaţional, al cărui cantitate de informaţie se poate măsura, bunăoară,

în biţi. Dar există şi limbaje necuantificabile, a căror cantitate de informaţie nu se poate măsura (de exemplu, limbajul filosofic sau cel religios). Sunt, deci, incomensurabile. Ei bine, atunci când un limbaj necuantificabil este guvernat excesiv de informaţii aparţinând limbajelor cuantificabile, el va suporta o perturbare calitativă gravă, devenind opac la orizontul de aşteptare al publicului. Cu cât bombardăm mai intens un limbaj necuantificabil, cum este şi arta sunetelor, cu informaţie mensurabilă, cu atât favorizăm procesul de alterare al mesajului imanent. Să nu amestecăm, deci, tipurile de informaţie. Nici să confundăm competenţa cu performanţa. Iar, dacă ar fi să agăţăm informaţia necuantificabilă de o anume categorie estetică, aceasta ar putea fi foarte bine cea a inefabilului.

DIN SUMAR

Premiile A.M. 2-7
Teatru de proiect vs. *teatru de repertoriu* 8-10
Gala Lipatti 2016 11
Concerte sub... lupă 14-18
Manon la ONB 19
Aniversări 20-23
"Brave claviaturi" 25
Punctul pe j... azz 26-27
Premiile Radio 29
Eurovision România 2016 30-33
Convorbirile A.M. - Nicolae Caragia 36-38
Vara concertelor 40-41
Adevărul despre "Sanie cu zurgălăi" 44-45
Muzica pe micul ecran 48

A 26-a

Da, titlul indică fără nici o eroare cifra exactă: Gala premiilor revistei "Actualitatea Muzicală" a ajuns la ediția cu nr. 26! Nimic mai firesc, având în vedere că revista s-a înființat în 1990, prima ediție a premiilor, privind realizările muzicale ale anului de debut (fiecare gală recompensează reuşitele anului precedent), având loc în 1991 şi de atunci, asemeni lui Moş Crăciun, "niciodată n-a lipsit". Importanța distincțiilor rezidă din faptul că "A.M." este nu numai singura publicație profesionistă de gen, dar şi unica având apariție neîntreruptă în aceşti 26 de ani. Cititorii fideli (numeroşi, lumea muzicii fiind una specială şi unitară) îşi amintesc că inițial apariția, pe hârtie de ziar, era bilunară, de 177 de numere aceasta fiind însă lunară, full color, pe hârtie velină, actualmente în nu mai puțin de 48 de pagini. Publicație oficială a Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România, revista oglindeşte fenomenul muzical în toată complexitatea lui, abordând absolut toate genurile. Aşa se explică faptul că şi la actuala ediție a festivității, sub cupola Aulei Palatului Cantacuzino au stat alături, pe un simbolic podium de premiere, ca de obicei, pianişti, muzicologi, compozitori de muzică uşoară, vedete pop, balerini, organizatori de festivaluri de romanțe şi muzicieni rock. Premiile sunt stabilite prin consultarea largă a tuturor redactorilor şi colaboratorilor, precum şi prin strânsa legătură cu secțiile de specialitate ale UCMR (secretarul celei de Muzicologie, Nicolae Gheorghiță, a fost în sală, împreună cu cel al secției de muzică jazz-pop, George Natsis).

Mihai Cosma, Adrian Iorgulescu, , Octavian Ursulescu, George Balint

După tradiționalul cuvânt de salut al preşedintelui UCMR, compozitorul şi profesorul Adrian Iorgulescu, a urmat prima surpriză: gestul emoționant prin care doamna Anca Vlad, preşedinte Catena Grup (Catena este de ani buni partener al publicației), a donat UCMR un bust al lui George Enescu din tinerețe! Bustul, din bronz, aparține cunoscutului sculptor Ion Dimitriu Bârlad şi a fost realizat în 1919. Iar a doua surpriză a venit când cei prezenți, peste o sută de personalități, au aflat că artistul nu este altul decât bunicul Margaretei Pâslaru, aflată în sală şi invitată să spună câteva cuvinte! Doamna Anca Vlad, un adevărat Mecena al artelor (Galeria Senso este una

V. Cosma, M. Pâslaru, C. Dăscălescu, A. Iorgulescu, O. Ursulescu, F. S. Ursulescu, O. Georgescu

dintre cele mai mari, mai frumoase şi mai moderne din ţară), a achiziţionat sculptura de la o galerie, dăruind-o "casei muzicii". Cu această ocazie am aflat de la directoarea Muzeului "George Enescu" că acesta poseda o replică în ghips a lucrării, originalul devenind acum o vedetă a muzeului şi a UCMR.

La fel cum este structurată revista, cu prima jumătate consacrată muzicii culte, primele trei distincţii au mers în această direcţie, laureaţii fiind prezentaţi de prof. univ. dr. Mihai Cosma, alături de invitaţii săi.

Anul acesta premiul pentru interpretare revine, după o atentă analiză a nominalizărilor, pianistei **MĂDĂLINA FLORESCU**.

Mădălina Florescu

Argumentele în acest sens au fost expuse cu farmec şi cu emoţie de doamna prof.univ.dr. Viorica Rădoi, de la Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti, fostă profesoară a laureatei, în luarea de cuvânt care a precedat înmânarea diplomei.

Mădălina Florescu este un interpret plurivalent. Pe de o parte, apariţiile sale publice o prezintă la fel de dezinvoltă fie în ipostaze pianistice, fie la orgă sau clavecin. Pe de altă parte, spectrul genurilor muzicale abordate, care se răsfrânge în participarea la felurile combinaţii şi ansambluri instrumentale, au propulsat-o pe laureata noastră în următoarele ipostaze: pian solo, pian la patru mâini, pian la şase mâini, recital la două piane, acompaniament pianistic pentru solişti vocali (operă şi lied), pentru violonişti (1 sau 2 viori), violişti, violoncelişti, contrabasişti, flautişti, oboişti, clarinetişti, fagotişti etc. etc. De asemenea, face parte din formaţii camerale variate, cum ar fi Trio, Cvartet cu pian, Cvintet cu pian, alte ansambluri instrumentale mergând până la orchestră de cameră. Participă în mod frecvent şi la momentele pianistice din partituri simfonice, vocal-simfonice ori de operă.

A. Lazariuc, S. Enache, Anca Vlad, A. Iorgulescu

Activitatea ei se circumscrie unei arii geografice largi, pe lângă probabil toate sălile de concerte şi de spectacole din Capitală existând şi apariţii în concerte bucureştene în aer liber, dar şi turnee în multe oraşe din ţară şi în străinătate.

Este un muzician pasionat, care nu face rabat la calitate sub niciun motiv, care priveşte cu responsabilitate actul artistic, care se pregăteşte îndelung şi cu maximă atenţie pentru fiecare apariţie în public. Mai mult, reuşeşte să imprime această atitudine şi această abordare şi colegilor alături de care cântă, în aşa fel încât recitalurile la care numele Mădăline Florescu apare pe afiş se constituie a priori într-o garanţie a succesului.

În ultima vreme experienţa ei de participant la nenumărate evenimente a fost pusă în valoare şi pe linie organizatorică, pianista fiind sufletul stagiunii camerale a Operei Naţionale Bucureşti, în a cărei organizare şi desfăşurare s-a implicat cu pasiune şi cu pricepere. De altfel, acestei instituţii i s-a dedicat de mulţi ani, fiind membră a unui excelent colectiv de maeştri acompaniatori, activitate pe care o desfăşoară în paralel şi la Opera Comică pentru Copii.

Premiul oferit acum de "Actualitatea Muzicală" nu este, desigur, singura recunoaştere de acest fel,

anterior Mădălina Florescu primind Premiul ”Martha Joja” pentru stil cameral şi Premiul Uniunii Criticilor Muzicali ”Mihail Jora”, acordat la Festivalul şi Concursul Național de Interpretare a Liedului ”Ionel Perlea” (Slobozia). (**C. Mihai**)

Am amintit de directoarea Muzeului “George Enescu”: muzicologul **CRISTINA ANDREI** a fost recompensată cu premiul pentru “Management cultural”, instituția pe care o conduce datorând mult pasiunii şi abnegației sale. Un grăitor „laudatio” a fost rostit de George Balint: „În zilele noastre muzeul nu mai este doar un loc al conservării unor valori din alte vremuri, încremenite în obiecte tot mai palide de neputința actualizării virtuților de odinioară. Firesc, ființa cheamă la ființare, iar muzeele se deschid mai subtil (cultural) sau mai sclipitor (comercial) acestui mod de a fi. În nuanța-i de specificitate, Muzeul Național „George Enescu” a devenit un lăcaş al timpului elevat de trecut şi legitimat de prezent. Este un dublu efort: să păstrezi şi să cultivi. Cu tenacitate, elasticitate, discreție şi, totodată, fermitate, muzicologul Cristina Andrei - directorul general al acestei instituții – a reuşit să-şi formeze şi consolideze o echipă care lucrează minunat spre binele obştei. Microstagiunea concertelor camerale, în care alături de opusurile enesciene sunt promovate sau repuse în sunet şi opere ale altor compozitori români de azi şi de ieri, este un fapt meritoriu, aflat în armonie cu însăşi ideatica cetățeanului Enescu, de a realiza punți de stimulare şi pătrundere în conştiința publică autohtonă (şi nu numai) a creațiilor compozitorilor noştri.”

G. Balint, Cristina Andrei

În fine, premiul pentru “Artele spectacolului” a fost înmânat delicatei prim-balerine **BIANCA FOTA**, prezentată de Doina Moga:

Bianca Fota, Doina Moga

„Elegantă, delicată, grațioasă, foarte muzicală, cu un vocabular tehnic remarcabil, dacă ar fi să amintesc doar celebrele-i turații şi sărituri, elastică, cu un tonus special şi o rară disponibilitate emoțional artistică, prim-balerina Bianca Fota, de-a lungul carieri sale de până acum, a acoperit toate ramurile baletului de la clasic la modern, de la neoclasic la contemporan, cu aceeaşi pasiune, seriozitate si plăcere.

Combinația dintre calitățile native şi cele dobândite printr-un studiu riguros şi minuțios fac din fiecare rol tălmăcit de ea o poveste originală, personalizată, unică şi irepetabilă, poveste pe care o oferă publicului cu mult respect şi cuceritoare bucurie.

Şi sunt foarte multe poveşti, întrucât repertoriul ei este aproape sinonim cu al instituției în cauză: *Don Quijote*, *La Sylphide*, *La Fille mal gardée*, *Romeo and Juliet*, *Falling Angels*, *Spărgătorul de nuci* şi multe altele, de referință fiind visul oricărei balerine, Lacul Lebedelor şi piatra de încercare a oricărui prim balerin/ă, *Hamlet*-ul baletului cum îmi place să-l numesc, *Giselle*. Să o vezi pe Bianca Fota dansând în ele este ca o mirabilă sărbătoare şi o baie purificatoare în vis şi mister.

Toate acestea, plus talentul, determinarea şi imensa-i paletă imaginativă au propulsat-o la statutul

de no. 1, pe care fără urmă de îndoială îl deține de câțiva ani buni la Opera Națională bucureşteană. Şi o prinde grozav.

Personal o asemăn pe Bianca Fota cu o primăvară. Mereu proaspătă, mereu surprinzătoare, mereu luminoasă, mereu explozivă, mereu strălucitoare, niciodată aceeaşi.

M. Păslaru, A. Iorgulescu, C. Andrei, V. Cosma, C. Dăscălescu, G. Natsis, M. Voican-Ghioroiu

Mărturisesc că după fiecare spectacol al ei sunt tentată să îmi spun că dacă prin absurd baletul n-ar fi existat, probabil s-ar fi inventat pentru ea. Par sinonime… Bianca Fota – Primăvara Baletului Românesc".

Emoțiile au sporit când a fost anunțată prima distincție a secțiunii Divertisment, care s-a deschis cu un veritabil "mare premiu". Ne-am întors în timp şi am retrăit momente de glorie ale muzicii uşoare româneşti alături de un nume de legendă: premiul "O viață dedicată cântecului" a fost acordat venerabilei (95 de ani, împliniți pe 22 ianuarie, dar nu-i arată!), celebrei compozitoare **Camelia Dăscălescu**, înconjurată cu afecțiune şi recunoştință de interpreții care i-au cântat creațiile de-a lungul timpului Margareta Pâslaru, Stela Enache, Ileana Popovici, Marian Spânoche. Toată lumea a ținut să imortalizeze reîntâlnirea cu doamna Dăscălescu, inclusiv... mult mai tânărul (cu vreo 2 ani!) Viorel Cosma, respectatul decan de vârstă al muzicologilor români, autor al peste 100 de cărți. "Prima Doamnă" a muzicii uşoare româneşti a glumit cu toată lumea, a fost o prezență tonică şi plină de umor. Născută la Iaşi, a început acolo Conservatorul, absolvindu-l la Bucureşti, avându-i dascăli pe Mihail Jora, Ioan D. Chirescu, Dimitrie Cuclin, Antonin Ciolan, Alexandru Zirra. A fost, rând pe rând, redactor muzical la casa de discuri Electrecord, dirijoare şi îndrumătoare artistică la Casa de cultură a studenților din Capitală (lansându-i aici pe Dan Spătaru, Pompilia Stoian, Cornel Constantiniu, Petre Geambaşu, Anda Călugăreanu, Doina Spătaru). Profesoară titrată de canto muzică uşoară şi jazz, a îndrumat pe calea succesului şi solişti din generațiile recente, cum ar fi Alina Mavrodin, Pepe, Irina Nicolae sau Cristina Manoliu. A susținut numeroase cursuri, prelegeri, concerte-lecție şi conferințe pe tema impostației vocale, nu numai în țară, dar şi la Sanremo (Italia), Berlin (RDG) sau Praga (Cehoslovacia). În acelaşi timp a fost un adevărat pionier al musical-ului, la noi. A scris muzică de scenă pentru teatrele "Constantin Tănase" sau "Ion Vasilescu", dar încă din 1969 a semnat musical-ul în 2 părți "Necunoscuta şi cei patru cavaleri". A urmat "Fulgi de nea şi diamante" (1982, după "Visul unei nopți de iarnă" de Tudor Muşatescu), dar adevărata bijuterie a genului rămâne "Alcor şi Mona" (1973, după "Steaua fără nume" de Mihail Sebastian), care s-a jucat ani la rând cu imens succes atât la Teatrul de Comedie din Bucureşti, cît şi la Rijski Teatr din Riga sau la Weimar, în RDG. În domeniul creației de muzică uşoară, are în palmaresu-i strălucit lauri cuceriți la festivaluri internaționale ("Golden Cross" din Malta), la Mamaia sau din partea UCMR. Dintre sutele de şlagăre ce-i

M. Epuraş, C. Dăscălescu, Il. Popovici

poartă semnătura (primul lansat în 1957!) ne oprim doar la "Amintiri, amintiri", "Să-ntrebi răsăritul de lună", "Nu-ţi fie teamă de-un sărut", "Nu vom şti niciodată", "Acele veri ale iubirii", "Cine sunt eu ?", "Ploua mărunt şi ne plimbam", "Mare, eşti minunată marea mea!". Una din creaţiile sale poartă titlul "Oraşul crizantemelor", fiind dedicată oraşului Târgovişte şi festivalului "Crizantema de aur", unde a fost invitată de numeroase ori în juriu, aşa încât dânsa s-a bucurat să afle între colegii laureaţi pe organizatorii **Festivalului naţional al romanţei "Te-aştept pe-acelaşi drum-In memoriam Valer Ponoran" de la Zlatna**. Diploma, florile şi cărţile de la Editura Litera (alt partener tradiţional, mulţumim Raluca Târnăuceanu!) au fost preluate de primarul frumosului oraş din Munţii Apuseni, Silviu Ponoran, care este chiar fiul muzicianului omagiat. Practic, în fiecare toamnă la Zlatna are loc un preambul la "Crizantema de aur", anul trecut deţinătoarea Trofeului la Zlatna, Rodica Pop Seling, triumfând apoi la Târgovişte. Dl. Ponoran a ţinut să amintească pe drept cuvânt şi de cealaltă manifestare majoră a localităţii, Festivalul internaţional de film etnografic, unde există un premiu special şi pentru muzică.

Premiul pentru Interpretare a revenit, în aplauzele asistenţei, **Anastasiei Lazariuc**, care a avut un 2015 foarte bun, marcat de editarea unui superb dublu album de tip "Best of", sub titlul "Cele mai frumoase cântece". Câteva date biografice: după absolvirea şcolii de muzică din Chişinău (secţia dirijat coral!) a terminat Institutul de arte "Gavriil Musicescu". S-a lansat cu şlagărele lui Ion Aldea Teodorovici ("Până la lacrimi mi-e dragă viaţa", "Fuga, fuga", "Seara albastră"). Rând pe rând este solista formaţiilor Sonor şi Amor, a Filarmonicii şi apoi a orchestrei Radiodifuziunii din Chişinău. Este Artistă a poporului din Republica Moldova şi a colindat lumea în turnee importante. Cântecele sale de succes datorează mult colaborării cu nume de marcă, cum ar fi Grigore Vieru, Eugen Doga, Dumitru Matcovschi, Petre Teodorovici, Iurie Sadovnic, Ian Raiburg, Anatol Dumitraş, Daria Radu, Mihai Constantinescu. Dintre titlurile asociate automat cu numele sensibilei şi valoroasei interprete mai amintim "Bucuraţi-vă!", "Destin", "Urare", "Mama", "A trecut un an", "Maria", "Speranţa lumii", "Orice femeie e frumoasă". Anastasia Lazariuc a încheiat remarcabilul an 2015 cu recitaluri de senzaţie susţinute la Focşani.

Anastasia Lazariuc

Silviu Ponoran

Specialistul în domeniu al revistei, Florin-Silviu Ursulescu, alias FSU, a subliniat la microfon meritele tinerilor componenţi ai trupei rock **byron**, distinşi cu Premiul pentru "Proiect discografic". Formaţia a luat fiinţă cu exact 10 ani în urmă la Bucureşti, împrumutând numele de scenă al liderului Dan "Byron" (Daniel Radu, fost la grupurile Kumm şi Urma) – voce, chitară, flaut, compozitor şi textier. Stilul formaţiei byron (grafia oficială adoptată) poate fi definit ca art-rock cu influenţe din blues, progressive rock şi jazz, versurile, în română sau engleză, tratând aspecte ale societăţii actuale, precum şi condiţia

omului modern. Primul album a fost "Forbidden Drama" (2007), urmat de "A Kind of Alchemy" (2009), "Perfect" (2011-reunind cântece româneşti reorchestrate). În 2013 byron ne-a propus o premieră, un disc în ediţie bilingvă, "30 Seconds of Fame", respectiv "30 de secunde de faimă". Pentru "Rămâi cu mine", serial produs de HBO, grupul înregistrează 18 cântece gravate pe albumul "Melancolic" (2014). În fine, "Eternal Return", discul care le-a adus premiul revistei, a fost lansat anul trecut şi a fost înregistrat în high resolution la Dublin, în Irlanda, masterizarea fiind făcută la faimosul Abbey Road din Londra. În domeniul video amintim primul DVD unplugged din România, "Acoustic Drama" - filmare a concertului de la Bastionul Măcelarilor din Cetatea medievală Târgu-Mureş. byron a mai marcat premiere, cântând în Salina Turda, la peste 100 de metri adâncime (acustic în mina Terezia şi electric în mina Rudolf), ambele concerte fiind reunite pe dublul DVD "Live Underground" (2012). Un alt DVD, "Electric Marching Band", conţine filmarea unui concert de la Teatrul naţional din Cluj-Napoca, susţinut alături de o fanfară militară, de un cor de copii şi de violonistul Alexander Bălănescu. De asemenea, membrii trupei au interpretat pe scenă muzica piesei "The Merry Wives of Windsor" ("Nevestele vesele din Windsor" de Shakespeare) la Teatrul Metropolis. Nelipsit de la toate manifestările majore din ţară, grupul a reprezentat România la un festival în India. La festivitatea de premiere de la Palatul Cantacuzino au fost prezenţi Dan Byron şi colegii săi Dan Georgescu (baterie), Sergiu "6 fingers" Mitrofan (claviaturi, chitară, voce), Laszlo Demeter (chitară bas), precum şi ingeniosul impresar Codruţ Dumitrescu. După cum spuneam, lume multă şi de calitate (Marin Voican Ghioroiu ne-a prezentat o doamnă pe cartea de vizită a căreia scria "Princess Gabriela Victoria de Cantacuzino"!), numeroşi reprezentanţi ai mass media (ca de obicei colega noastră Oana Georgescu a realizat un reportaj pentru TV Senso şi s-a ocupat de fotografii), scena dominată de roll-up-uri ale partenerilor noştri Catena, Fildas Art, Litera. Am amintit de recompensele tipărite elegant oferite de Editura Litera, evenimentul fiind completat, la trecerea în sufragerie, de cocktail-ul de zile mari datorat şi anul acesta, prin intermediul Catena, patiseriei "Candy Cat" (cu produse culinare de clasă), iar pe tărâm... lichid, cu licori care l-ar fi delectat şi pe zeul Bachus, doamnei Elena Stoica de la Tricotton Junior Panciu, o mare iubitoare şi protectoare a muzicii. De fapt, aici, în jurul mesei mari de stejar s-au legat prietenii, s-au schimbat impresii, s-a socializat între profesori universitari şi muzicieni rock, între balerini şi vedete de muzică uşoară, muzicologi reputaţi, pianişti, compozitori, jurnalişti: este, la urma urmei, marele câştig şi lecţia transmisă de revista "Actualitatea Muzicală", prin toleranţă şi concordie între toate genurile muzicale. (foto: Cristina Ardelean) (**Red.**)

byron, F. S. Ursulescu

Teatru de proiect versus *teatru de repertoriu*? (I)

Privind la lumea vremii sale, din a doua jumătate a sex. XX, C.tin Noica trăgea succint o concluzie de expresie dramatică: *"Veacul acesta mai are o singură şansă: să aducă o mare catastrofă. Dacă nu, va trece neobservat în istorie."* Cam tot pe atunci, şi reflectând din aceeaşi perspectivă (într-un dialog cu Max Torrès publicat în *Hôtes de passage*, 1975, cap. 3), Malraux sugera pe un ton profetic: *"Secolul XX va fi mistic sau nu va fi deloc."*, încercând să avertizeze că, dacă nu va reuşi să-şi regăsească elanul începuturilor inteligenţei pe pământ, secolul pe care care tocmai îl parcurgem (conştienţi mai mult sau mai puţin că nu noi suntem cei care-i vor trece hotarul înspre secolul următor), va rămâne fără gândire. Mutatis mutandis...

...În ultima perioadă, în domeniul teatrelor muzicale procesul unei tranziţii (nu tocmai vizibile pentru artiştii angajaţi şi public) direcţionate deliberat de către factorul decident politic-administrativ (statul român) *dinspre teatrul de repertoriu către cel de proiect* a intrat într-o fază critică. Sigur că, conform zicerii „unde dai şi unde crapă" ne-am trezit taman la Opera Naţională Bucureşti cu un scandal ale cărui motive au ajuns să fie interpretate aiuritor în primul rând de către o parte a presei (nu doar româneşti), fiind preluate aproape spontan, fără discernământ, de către importanţi decidenţi de rang guvernamental. Artiştii ONB s-au trezit peste noapte că sunt xenofobi, provinciali şi instinctiv speriaţi de concurenţa cu profesioniştii din străinătate, prezumându-li-se o culpabilă conştiinţă a propriei mediocrităţi, pe care doresc s-o ascundă/salveze cu orice preţ. Nimic mai neadevărat! Nu vom intra în detaliile acestei trame nuvelistice, bună de râs pentru cei ce asistă şi demnă de plâns pentru cei care joacă. Încercăm însă o desluşire la nivelul resortului intim din care s-a amorsat.

Informal, punctul de plecare este cu aproape un deceniu în urmă, dar a căpătat o expresie de oficială conceptualizare odată cu elaborarea de către Ministerul Culturii din România prin Centrul de Cercetare şi Consultanţă în Domeniul Culturii a unui document numit *Proiectul de strategie sectorială în domeniul culturii şi patrimoniului naţional, pentru perioada 2014-2020 (PSSC)*. În opinia noastră, documentul menţionat conţine o serie de erori cu impact negativ pentru structurarea şi organizarea activităţii instituţiilor de profil muzical - concerte şi spectacole lirice - din ţara noastră. Fundamental, aceaste erori survin dintr-o inadecvată formulare ori chiar ignorare a chestiunii cu privire la rolul statului în raport cu naţiunea, prin sistemele instituţionale ale învăţământului şi culturii. Sub acest aspect, ne rezumăm doar la a sublinia că, raportat activităţii muzicale, relaţia de coerenţă între învăţământul artistic şi instituţia de spectacol este condiţionată de doi factori: a. *pasiv* - prin baza repertorială (operele artistice existente); b. *activ* - prin conservarea şi asimilarea repertoriului la nivelul personalului artistic. Acest al doilea punct are directă legătură cu instituţia prezentării şi susţinerii publice a operelor artistice, în a cărei sferă se conturează tipologic instituţia *concertului* (filarmonica) şi aceea a *spectacolului muzical* (teatrele lirice şi de balet). Dacă, în general, învăţământul se ocupă cu formarea şi însuşirea metodelor (disciplinelor) de abordare ale diferitelor genuri de spectacol, instituţiile artelor spectacolului pun accentul pe formarea modului de *conservare în act* a operelor artistice condiţionate formal de expunerea în timp, precum muzica, dansul şi textul rostit/cântat. Prin urmare, cei pregătiţi pentru acest tip de practică artistică, chiar dacă nu sunt conceptori ideatici, ca artişti de primă instanţă (compozitori, scriitori), nu sunt doar simpli interpreţi-executanţi (lăutari), ci şi nemijlocit creatori ai interpretării concret-perceptibile (materializate), ca artişti

de a doua instanţă (vocalişti, instrumentişti, dansatori, actori, regizori, coregrafi, scenografi).

Deşi *PSSC* este substanţial tapat cu o serie de principii referite politicilor publice din sfera culturii, formulativ racordate concepţiei UE şi ONU, dar şi, generic vorbind, Constituţiei României, din care cităm (art.33, pct.3): *"Statul trebuie să asigure păstrarea identităţii spirituale, sprijinirea culturii naţionale, stimularea artelor, protejarea şi conservarea moştenirii culturale, dezvoltarea creativităţii contemporane, promovarea valorilor culturale şi artistice ale României în lume"*, întrucât, datorită unei perspectivizări strict pragmatic-aplicative şi ipostaziate statistic, lipsite de dimensiunea ideativ-reflexivă (întrucât devenirea spirituală nu comportă algoritmuri descriptibile matematic), în care sensurile fiecăreia din noţiunile de: *cultură, istorie, naţiune (limbă), creativitate (operă - deschidere spirituală, incomensurabilă material)*, care,

pe planul realității economic-sociale, interferează cu sfera celor de *actualitate*, *piață* (ca loc de comercializare/exprimare a necesității de consum), *productivitate* (eficiență economic-cantitativă), se generează o serie de confuzii, ducând inevitabil la concluzii cu valoare de pseudopremise. Între acestea, expresia *producător de bunuri și servicii culturale* conotează funcția proprie instituției sau cadrului organizatoric (de stat sau privat, precum ong-urile sau agențiile de impresariat), corelată aleatoriu cu funcția artistului. Dacă instituția de profil cultural este dedicată strict *susținerii* activității artistice ca *pregătire* și *prezentare publică* (implicând un anume standard tehnologic al mijloacelor și de pregătire al utilizatorilor acestora), funcția artistului comportă (în aceeași persoană) trei coordonate: *concepție*/proiecție (creator); *punere în act* (interpret); *reflecție*/reglare în raport cu determinațiile locului de prezentare (ascultător). Sub niciunul din aceste trei aspecte artistul nu poate fi considerat nici ca producător și nici ca prestator de servicii (de divertisment sau bunuri culturale), chiar și atunci când activează într-un cadru instituționalizat, prin diverse formule de angajament.

Peste tot în Uniunea Europeană activitatea spectacolului liric funcționează sub genericul a două modele: *compania* și *teatrul*. Diferența între aceste formate este ca între tipurile culturale *heracleitic* - marcat de permanența schimbării și spontaneității - și *eleat* - caracterizat de ideatica stabilității și perfecțiunii. În paradigma primului tip se află *compania*, căreia îi sunt caracteristice peregrinarea și continua adaptare la fenomenalitatea pieței. Ea se orientează repertorial fie prin *experimente promoționale* - ca mod de sondare a reacției publice -, fie prin oferta unor produse deja „gustate" al căror cuantum de vânzare este predictibil. Altfel zis, compania funcționează sezonier, pe criteriul strict comercial al cererii și ofertei de *bunuri culturale de consum*. De cealaltă parte, cu funcția de vatră culturală, *teatrul* este referit modelului de cultivare a unei ideatici proprii *ființării spirituale* a omului. Prin conținut, spectacolul de teatru nu urmărește decât aparent delectarea, spre a seduce și călăuzi publicul într-un tărâm ale cărui valențe țin de sacru. El lucrează astfel din perspectivă catartică (nu comercială), ceea ce diferă fundamental de „transa" divertismentului.

Chiar dacă societății moderne îi este proprie astăzi o dinamică fără precedent, omul-cultural, oricât de instruit și de liber-cugetător, este condiționat în durata vieții personale de relativa stabilitate a unor cadre de expresie, între care: *limba*, *națiunea*, *țara*. Referențiat astfel, el caută noul, nu atât ca schimbare și/sau negare a tradiției, cât ca posibilitate de reflectare/aflare a unei identități proprii și totodată integrabile, în raport cu reperele-cadre menționate. Dacă în dimensiunea existenței omul este nevoit să fie competitiv (ca om-natural-inteligent), prin spirit, el se caută pe sine odată cu încercarea de cuprindere în societate, pe care o resimte nu doar sub aspectul actualității de mediu (aprehendabil eco-mecanic), ci, mai ales, sub acela al istoriei de originaritate, prin care capătă, deopotrivă, conștiința devenirii proprii în-laolaltă-cu-ceilalți (ca destin) și responsabilitatea (deliberării aupra) sensului a cărui valoare morală se conjugă prin cum-ul (eroismul) realizării acestuia. În raport cu omul-natural-inteligent sau tehnic/tehnologic, omul-cultural se relevă ca deschidere (spiritualizare) într-o zonă ce transcende existenței și, tocmai prin aceasta, incomensurabilă. Artistul ni se prezintă tranzitând prin această deschidere. De aceea el este *sensibil* în raport cu existența, și *expresiv-inconturnabil* în raport cu omul-tehnic (determinabil/determinat). Este și motivul pentru care artistul trebuie „protejat" în spectrul vieții social-economice, cu atât mai mult cu cât este o *prezență vie*, în a cărui substanță, originea (tradiția) și actualitatea (ineditul, spontaneitatea) se reconfigurează organic, prin modul unei creativități de tip cosmogonic, de *conciliere a contrariilor* (diferind semnificativ de exclusivism, nonconformismul abuziv, absolutism, dar și de redatism, imitativitate, mecanicism, multiplicitate, industrialitate etc).

Bănuim că eroarea de perspectivă pe care o conține *PSSC* constă în aceea că teritoriul României este privit anistoric, ca simplu teren pe care sunt proiectate ludic-imaginativ diferite orașe-mall, formatate pe criteriile întreprinderii comerciale. Apoi, și mai grav, populația - care, ca *națiune*, constituie însuși agentul ființial al locuirii -, este redusă strict conotației de *public-consumator*, precum o mulțime de indivizi oarecare preumblându-se printr-o mare piață sub impulsul diferitelor necesități nutritiv-existențiale a căror intensitate este evaluată în raport cu benzile de vârstă. În fine, și poate cel mai dramatic este faptul că, în expresia sa, textul *PSSC* ia o înfățișare articulată aparent pe baze științifice (de rit statistic) ținând exclusiv de sfera socio-economică, prin care își dorește schimbarea unor formule de mentalitate inerțiate/moștenite din perioada socialistă, sesizând în relația *instituție artistică - public consumator* o situație de inadecvare cu ideatica liberal-capitalistă. De altfel, este singura critică cu nuanță istorică deși (superficial fundamentată), căci în rest, voit sau nu, se ignoră orice referire de ordin cel puțin descriptiv la caracterul implicit istoric al națiunii române și, prin aceasta, la coordonatele de limbă, tradiție, vatră. Cu alte cuvinte, autorii *PSSC* pornesc de la premisa „descălecatului", elaborând cu sârgul activistului proaspăt antrenat în noul limbaj de lemn „bruxellezo-român" (împănat snob-diletantic cu tot felul de englezisme) un mod de „colonizare" a unei așezări de tip tabără-șantier-piață, pentru o populație anomică/anistorică, tocmai-(nu se știe cum/de unde)-teleportată, comensurată statistic exclusiv prin prisma unor spontaneități contingente (referite unui moment sau altul din durata biologică), și în al cărei orizont de necesitate cultura nu reprezintă un demers spiritual (al omului în devenire), ci o zonă/"*sector industrial*"* de producere și satisfacere a nevoilor de divertisment. Întristătoare perspectivă! *Într-un paragraf din cap. 5, *Susținerea și promovarea creației culturale și artistice contemporane*, al documentului-proiect la care ne referim, se menționează (pag. 126): "În cele ce urmează vom prezenta abordările strategice cu privire la actorii cei mai importanți în ceea ce privește promovarea și susținerea creativității culturale și artistice, și anume <u>creatorii și artiștii, producătorii de bunuri și servicii culturale care</u>

incorporează operele şi prestaţiile artistice ale celor dintâi (s.n.) şi care sunt reprezentaţi de sectorul cultural non-profit, sectorul industriilor culturale şi creative şi sectorul instituţiilor publice de cultură) şi evident, publicul". Carta verde a Comisiei Europene, cu privire la "Eliberarea potenţialului industriilor culturale şi creative" din 2010, identifică principalele nevoi şi probleme în legătură cu crearea unui mediu propice pentru creştere economică, pentru dezvoltarea şi succesul importantului sector al **industriilor culturale** - producător-distribuitoare de bunuri şi servicii (s.n.) care, atunci când sunt create, sunt considerate ca având o caracteristică, utilizare sau scop specific care materializează sau transmite expresii culturale, independent de valoarea comercială pe care o pot avea, incluzând artele tradiţionale (ale spectacolul, artele vizuale, patrimoniul cultural, filmele (indiferent de suportul de redare), televiziunea şi radiodifuziunea, jocurile video, noile mijloace de comunicare, muzica, presa şi cărţile - şi **industriile creative** - care utilizează cultura ca input (având o dimensiune culturală, chiar dacă producţiile lor sunt în

principal funcţionale), incluzând arhitectura şi designul, şi care integrează elemente creative în procese mai ample, şi subsectoare precum grafica, moda sau publicitatea -, pornind de la nevoia de a susţine şi întări principalii facilitatori: spaţii pentru experimentare, inovare şi antreprenoriat, uşurarea accesului la finanţare, realizarea unui cadru eficient şi eficace de reglementare, protejarea drepturilor de proprietate intelectuală. (pag.154-155) Studiul european "Impactul culturii asupra creativităţii", 2009, KEA European Affairs, menţionează: "*Creativitatea bazată pe cultură este direct legată de abilitatea artiştilor de a gândi imaginativ, metaforic, de a trece barierele convenţionalului. Aceasta are capacitatea de a sparge convenţiile şi modul de gândire comun şi de a permite dezvoltarea unei noi viziuni, idei sau produs. Cultura este legată de înţeles, cunoştinţe, talente, industrii, civilizaţie şi valori*". Din raţiuni de claritate, în textul proiectului de strategie sectorială s-a optat pentru o departajare a termenilor, utilizându-se de regulă sintagma "*sector* cultural şi creativ" pentru a defini întregul sector al culturii, inclusiv sub-sectorul non-profit şi pe cel al instituţiilor publice de cultură, iar sintagma de "*industrie* culturală şi creativă" pentru acel sub-sector care priveşte de regulă activităţile aducătoare de profit din domeniul culturii." În cap. 5.2.3 al aceluiaşi proiect de strategie sectorială, *Industriile culturale şi creative* (ICC) – *Obiective strategice pentru perioada 2014-2020*, se specifică că "*orice demers strategic trebuie să pornească de la recunoaşterea naturii duale a produselor industriilor culturale (pe de o parte, valori şi semnificaţii socioculturale, pe de altă parte, marfă cu valoare economică)*". (Va urma!)

George BALINT

Tragem cu toţii de capetele aceluiaşi fir

Probabil că Umberto Eco are dreptate atunci când afirmă că, dacă nu există duşmanul, el trebuie creat, pentru ca un sistem să îşi regleze starea de "sănătate" şi să evolueze. Pentru că, un sistem stagnant este unul "bolnav".

Eu văd întotdeauna momentele de înfruntare între două aspecte contrarii ca pe o necesitate provocată (cu sau fără ştiinţă), pentru întreţinerea motivaţiei de funcţionare a unei părţi sau alta ale unui sistem, ori ca stimul pentru noi activităţi, transformări, expansiuni. Manifestările arhetipului binar au nevoie unele de altele: noul de vechi, libertatea de constrângeri, instabilitatea de stabilitate etc. Ele nu se justifică, nu au sens decât unele în raport cu altele. Nu îmi fac nici o grijă că vreunul dintre aceste aspecte va dispărea în planul acesta al existenţei noastre. (Desigur, forma pe care o pot lua se află în continuă schimbare şi marile pasiuni sau mai exact, patimi se aprind atunci când oamenii se ataşează de forme). În momentul în care "Noul" ar constata că la un anumit moment "şi-a învins duşmanul" şi a rămas "singur pe Planetă", ar fi dezamăgit şi s-ar plictisi repede. Îşi va inventa un nou oponent – chiar dacă asta ar însemna ca el să se lase învechit (ceea ce se întâmplă de obicei în cazul unor schimbari majore de paradigmă). Aceasta este o lege care funcţionează din planul invizibil şi care ordonează în timp totul, fie că oamenii sunt conştienţi sau nu de asta.

Eu sunt un artist care crează numai din şi cu motivaţia înnoirii. Lucrez numai în şi prin proiecte, nu le repet, încerc să fac, să aduc mereu altceva. Sunt un lucrător în slujba efemerului. Pentru că am descoperit că în acest fel, mă pot oferi autentic şi total. Dar, o fac mereu cu conştiinţa necesităţii unui reper "advers" sau mai bine zis, de semn contrar, faţă de care acţiunile mele capătă contur şi un înţeles. Numesc asta depăşirea limitelor în prezenţa limitelor.

Nu pot alege însă, decât pentru mine, direcţia de mers, respectiv ceea ce doresc să experimentez, ştiind în acelaşi timp că această opţiune face parte dintr-un întreg care mă influenţează tocmai prin diversitatea părţilor sale componente.

Ca să plonjez foarte concret în tema dezbaterii: doresc existenţa unor instituţii de proiecte? Desigur. Dar asta nu înseamnă că doresc eliminarea instituţiilor de repertoriu. Nu mă regăsesc în poziţiile de tip sau/sau ("eşti cu noi sau eşti împotriva noastră") pentru că, aşa cum văd eu lucrurile, tragem cu toţii de capetele aceluiaşi fir.

Irinel ANGHEL

Gala Lipatti 2016

Mulţumind tuturor celor care s-au implicat în campania strângerii de fonduri pentru achiziţionarea mai mult decât necesarului pian de concert Steinway – un veritabil instrument de lucru pentru viitorii solişti, Colegiul Naţional de Arte „Dinu Lipatti" şi-a propus, în seara de 23 martie, să aducă pe cel mai pretenţios podium românesc de concert, pentru a aniversa 99 de ani de la naşterea excepţionalului pianist şi compozitor român al cărui nume îl poartă, două formaţii instrumentale, un ansamblu coral şi trei solişti virtuozi, care au confirmat, o dată în plus, nivelul de excelenţă al învăţământului muzical practicat în acest colegiu.

Performanţa acestor (încă) elevi de liceu şi gimnaziu n-a fost un unicat, căci, în duminica precedentă, o parte din programul acestui concert fusese interpretat în premieră pe aceeaşi scenă a Ateneului Român în cadrul proiectului **Clasic e Fantastic**, bucurându-i pe cei mai mici auditori care, poate, îşi vor dori să urce şi ei, cândva, pe acest podium.

Evenimentul numit, pe drept cuvânt, **Gala Lipatti**, a propus spre audiere un program dens care a acoperit genuri de referinţă din istoria muzicii, punând, totodată, în valoare talentul şi dăruirea tuturor celor care au urcat pe scenă, fie ca solişti, fie ca reprezentanţi ai partidelor orchestrale şi corale. Detaliind repertoriul interpretat, amintim că orchestra de suflători a colegiului a optat, sub bagheta profesorului Marcel Peţanca, pentru aranjamente orchestrale ale unor piese de extremă popularitate precum uvertura *Orpheus în Infern* de Jacques Offenbach (cu faimosul *Galop infernal* recunoscut pretutindeni prin titulatura "oficializată" de *Can-can*), sensibilul *Vals nr. 2* de Dmitri Şostakovici, emblematicul dans final – devenit un *brand* cultural naţional – din filmul "*Zorba Grecul*" (semnat de), o sumă de *Arii din Muntenia* – marcă indubitabilă a specificului românesc – înscrise în partitură de Alfred Mendelsohn şi agrementate solistic la clarinet şi fluier de Giani Busnea, cu farmecul şi dezinvoltura unui – deja – virtuoz al ambelor instrumente, şi, în final, un mixaj de muzică pop realizat de Bernd Classen (*Popkiste nr. 1*) care a demonstrat capacitatea tânărului ansamblu de a survola, cu egală bucurie a exprimării, şi repere clasice dar şi de divertisment.

Punctul culminant al serii a fost marcat, însă, de evoluţia orchestrei simfonice care, atât în *Dansul slav op 46 nr. 8* în sol minor de Dvorak şi uvertura operei rossiniene"*Wilhelm Tell*", cât şi în lucrările lui Paganini - *Variaţiunile pe coarda sol pe o temă din opera "Moise în Egipt*", Vivaldi - *Concertul pentru violoncel şi orchestră în si minor*, Mozart - *Dies Irae*, *Confutatis maledictis* şi *Lacrimosa* din impresionantul său *Recviem* – şi Paul Constantinescu – Corul final din *Oratoriul de Paşti*, s-a dovedit a fi un ansamblu omogen care a reacţionat prompt, cu acurateţe şi rafinament stilistic, la întregul arsenal al gesticii dirijorale apartenente celor doi mânuitori ai baghetei – profesorii Nicolae Racu şi Andrei Ştefan Racu.

În contextul reuşitelor interpretative urmează, firesc, aprecierea celor doi solişti – violonistul Ştefan Aprodu (însăşi întruchiparea scenică a personajului Paganini-copil, rol pe care, de altfel, îl şi interpretează, în spectacolul regizat de Mick Davis la teatrul Metropolis) şi violoncelista Isabela Ghergu (o "voce" instrumentală individualizată, a cărei vitalitate dinamizează permanent fluxul melodic, personalizându-l în culori proprii).

Pregătit minuţios de profesoara Lăcrămioara Ana Pauliuc, corul colegiului a fost cel care, prin sonorităţile generoase, ample, de o calitate remarcabilă cu care a investit partituri extrem de dificile precum cea a *Recviemului* mozartian ori a *Oratoriului* lui Paul Constantinescu, a focalizat la maximum atenţia asupra spectacolului scenic în ansamblu, întregindu-i conturul artistic prin momente de o tensiune emoţională cu totul specială.

Aplauzele publicului alăturate celor ale actualului ministrului al Educaţiei, invitat şi el la această gală de excepţie, au răsplătit din plin, aşa cum era şi firesc, remarcabila evoluţie a protagoniştilor serii, îndreptăţindu-i să anticipeze rezonanţa viitorului concert dedicat centenarului Lipatti, deja proiectat ca o construcţie evenimenţială cu impact european. Noi le urăm, încă de acum, să fie încununată de succes! (Foto: Marius VÂJOAICA)

Loredana BALTAZAR

Componistica feminină românească

Revelând Buna-vestire a feminității ce coincide, nu întâmplător, cu trezirea la viață a naturii din amorțirea iernii, luna martie simbolizează, delicat, prospețimea primăvăratică a tinereții spirituale, bucuria unei prefigurate renașteri ciclice a existenței. Şi de ce nu, ca un mod artistic de a reflecta acest ritual regenerator al Începuturilor, Muzeul Național „George Enescu" a găzduit, în 15 martie, un concert special, în care, prin intermediul versiunii interpretative a atelierului de muzică contemporană „Archaeus", şapte compozitoare şi-au adus „ofranda" sonoră debutului un primăveri parcă mai capricioase decât cele precedente.

Carmen Petra Basacopol, Carmen Cârneci, Elena Apostol, Diana Vodă-Nuțeanu, Veronica Anghelescu, Felicia Donceanu şi Doina Rotaru sunt personalități definitorii pentru succesiunea unor generații componistice care şi-au pus amprenta asupra muzicii contemporane româneşti. Orientările lor, confirmându-le valoarea sau – pentru cele mai tinere – ascensiunea în demersul reconfigurării actului artistic, demonstrează afinitatea pentru genuri şi forme diverse, pentru mixturi sintactice generatoare de exprimări originale, ori opțiunea pentru înveşmântări stilistice care să se muleze intențiilor constructive ale fiecărui demers creator în parte.

Alături de un auditoriu al cărui orizont de aşteptare s-a dovedit a fi la fel de deschis ca şi al meu, am ascultat, pe rând, lucrări destinate fie unui singur instrument aparținând lui Carmen Cârneci (*Tablou trilingv în decembrie* pentru vioară solo), Elenei Apostol (*Rondo-sonată* pentru oboi solo), Veronicăi Anghelescu (*Cold Hour* pentru violoncel solo) şi Feliciei Donceanu (*Eminesciană* – Sonata-glossă pentru clarinet solo), fie întregului ansamblu, sub semnătura lui Carmen Petra Basacopol (*Meditație la mormântul unui prieten*), Diana Vodă-Nuțeanu (*Spot*) şi Doina Rotaru (*Clocks*). Şi am recunosctut, sub delicata arcuire a discursului melodic de care s-au făcut „vinovați", cu profesionalimul şi implicarea emoțională caracteristică, toți cei şapte „Archei" (Anca Vartolomei - violoncel, Rodica Dănceanu - pian, Dorin Gliga - oboi, Ion Nedelciu - clarinet, Şerban Novac - fagot, Sorin Rotaru - percuție şi Marius Lăcraru - vioară), paradigmele unor scriituri ce-şi portretizează deja autoarele la nivelul dramaturgiei muzicale contemporane, prin gesturi specifice.

Evoluția tensională lină a *Meditației* lui Carmen Petra Basacopol, predominant lirică, a lăsat să se întrevadă un sentiment nostalgic nedisimulat, de filiație postromantică, ce-a contrastat cu factura de certă virtuozitate a piesei lui Carmen Cârneci, a cărei pulsație a vibrat prin glasul viorii lui Marus Lăcraru, desenând o permanentă sinuozitate melodică; varietatea dinamică a jocului „personajelor"-paradigme din lucrarea Elenei Apostol s-a metamorfozat – cu ajutorul lui Dorin Gliga – în aluzii la adresa manierei clasicizante, în timp ce balansul structural formulat extrem de concentrat din *Spotul* Dianei Vodă-Nuțeanu a juxtapus stiluri, redistribuind ideile tematice precum fasciculul de lumină pe care şi-a propus să-l ilustreze.

În cea de-a doua jumătate a programului, diversitatea intențiilor componistice a adus față în față două partituri inspirate de texte poetice, cea a Veronicăi Anghelescu pornind de la poemul *Ora rece* al lui Tudor Arghezi şi cea a Feliciei Donceanu – o propunere personală a unei alte „rostiri", în termeni muzicali, a glossei eminesciene. Astfel, parcursul descriptiv dinspre

grav spre acut al materialului sonor din *Cold Hour* a valorificat poetica argheziană printr-o ascensiune a cărei doză de tragism accentuat a fost pusă în lumină cu deosebită sensibilitate de Anca Vartolomei, pe când „replica" Feliciei Donceanu a adus în prim plan o înlănțuire preponderent epică, o melopee modală de ethos românesc narată de Ion Nedelciu cu simplitate şi căldură, în care au fuzionat glossa, ca tipar fix de poezie, şi forma muzicală de sonată.

În practicile magice din cultura primitivă, cântarea individuală se îmbina echilibrat cu participarea artistică colectivă; similar acestui dozaj armonios, programul serii din miezul lui martie s-a încheiat cu *Ceasurile* Doinei Rotaru, lucrare de atmosferă ce poartă indubitabil "marca" autoarei sale; arhitecturarea piesei în 12 secțiuni ce expun tipare pulsatorii diferite, prefigurând evoluția dinspre curgerea obiectivă a Timpului înspre percepția sa subiectivă a conturat cu un dramatism aparte ideea-axiomă a scurgerii vieții, cu neputință de oprit. Înlănțuirilor quasi-improvizatorice a microstructurilor organizate heterofonic li s-a opus, dominator, pulsația ritmizantă a *Ceasurilor*, consemnând aparenta victorie – vremelnică – a temporalității în fața atemporalității, sau, altfel spus, a tiparului măsurabil ritmic în fața potențialului infinit al libertății melismatice. (Foto: Marius VÂJOAICA)

Loredana BALTAZAR

Micro Medalion
Cornelia Tăutu

Vineri, 18 martie a.c., la orele 19,00 Filarmonica timişoreană a prilejuit intâlnirea melomanilor cu binecunoscuta compozitoare, Cornelia Tăutu, prezentă în sală, cu prilejul includerii în program a „Concertului său pentru pian şi orchestră”. Lucrarea a fost compusă în anul Revoluţiei (1989) şi, după cum a mărturisit compozitoarea, a fost dedicată fiicei sale. Structura Concertului este tripartită, cele trei părţi succedându-se fără pauze între ele. Din punct de vedere tematic, compozitoarea a ales melosul popular românesc, atât de prezent în mai multe opusuri ce-i poartă semnătura, pe care l-a etalat în climatul modal al discursului poetic, puternic amprentat de Imagine. Imaginea pentru Cornelia Tăutu este elementul cromozomial existenţial al parcursului său creator, aspect definitoriu nu numai pentru muzica de film dar şi pentru genul cameral, concertant şi simfonic, genuri muzicale prezente în întreaga sa activitate componistică. Tălmăcirea partiturii de către maestrul Gheorghe Costin, aflat la pupitrul dirijoral al orchestrei Filarmonicii Banatul şi a pianistului Remus Manoleanu a fost extrem de inspirată, plină de entuziasm şi sensibilitate. Ei au căutat să redea cu mare acurateţe elementele cardinale ale vitraliului concertant şi, fascinaţi de forţa imagisticii muzicale a autoarei, chiar au reuşit să stârnească aplauzele îndelungi ale asistenţei. Inspirate şi emoţionante mi s-au părut alocuţiunile maestrului Gheorghe Costin, ale maestrului Remus Manoleanu dar şi cea plină de vibraţie, inocenţă şi modestie a compozitoarei Cornelia Tăutu. Evenimentul a provocat multe discuţii pe marginea necesităţii imperioase de a se promova cu obstinaţie creaţiile muzicale româneşti, considerând, după părerea mea, că acest lucru ar putea să devină un criteriu serios în desemnarea unui mare centru muzical naţional drept Capitală Culturală Europeană.

Prietenii Muzicii

Festivalul *Prietenii Muzicii* ediţia I la Timişoara, organizat de Fundaţia Culturală Pro *Piano* - România (preşedinte Stela Avesalon) în perioada 5 - 6 martie 2016 în Sala *Orpheum* a Facultăţii de Muzică şi Teatru a Universităţii de Vest din Timişoara a cuprins mai multe categorii de vârstă atât pentru profesionişti (elevi de la şcoli de muzică), cât şi pentru amatori.

Juriul format din dna Stela Avesalon, conf. univ. dr. habil. Manuela Iana - Mihăilescu (Facultatea de Muzică şi Teatru a Universităţii de Vest din Timişoara), prof. Ana Raita (Liceul de Arte *Sabin Drăgoi* din Arad) şi prof. dr. Diana Tite (Colegiul Naţional de Artă *Ion Vidu* din Timişoara - care a fost şi organizator al festivalului), a departajat participanţii - în număr de 98, decernând Diplome de Excelenţă, de Merit, de Onoare şi de Participare.

Pe lângă aceste diplome, s-au acordat premii speciale, iar la fiecare categorie, dacă a fost cazul - Marele Premiu al Categoriei. Au obţinut această distincţie: Ormanji Alexei-Emanuel (Arad), Bălan Flavius (Deva), Florea Eusebiu (Lugoj), Prcsina Fabiani (Petroşani), Gavrilă Cosmin (Timişoara). Pianistul Ioan Mihăilescu (Timişoara) a obţinut Marele Premiu al Festivalului *Prietenii muzicii*. ediţia I.

La categoriile de amatori s-a evidentiat Niţă Ciprian (Reşita).

Nivelul general a fost apreciat ca foarte bun.

La Gala festivalului, urmată de premierea participanţilor a fost prezent Decanul Facultăţii de Muzică şi Teatru - Prof. univ. dr. Violeta Zonte, care a adresat felicitări doamnei Avesalon pentru generoasa iniţiativă şi a apreciat interesul deosebit de care s-a bucurat Festivalul. Este de evidenţiat şi faptul că Facultatea de Muzică şi Teatru a fost parteneră în acest proiect, punând la dispoziţie Sala de concerte *Orpheum* şi săli de studiu pentru participanţi pe toată perioada festivalului.

Ultima remarcă se referă la includerea obligatorie în programul tinerilor participanţi a unei piese din repertoriul românesc, întâlnind deseori lucrări dificile ale unor compozitori români precum *Toccata* de George Enescu, cea a lui Paul Constantinescu sau cea care poartă semnătura lui Sigismund Toduţă.

Pagină de
Mihaela Silvia ROŞCA

Cosmogonia muzicii mahleriene, în viziunea dirijorului Camil Marinescu

Apropierea dirijorilor şi interpreţilor, de oricare dintre partiturile simfonice ale lui Gustav Mahler, echivalează cu decizia, conştient asumată, de a porni în vasta şi imprevizibila aventură a cunoaşterii. Ea presupune însă o serie abilităţi şi disponibilităţi intelectual-filosofice fie ele native, fie exersate cu tenacitate, în scopul facilitării depistării şi înţelegerii reperelor polisemantice, pluristratificate, ale muzicii mahleriene. Este şi cazul *Simfoniei a II-a, în do minor*, pentru soprană, mezzosoprană, cor şi orchestră, „Învierea”: pe de o parte una dintre simfoniile cele mai ample ca durată (cca. 120 de minute), pe de altă parte una dintre compoziţiile cu *structură transtextuală*, aş spune, tipic mahleriană, subtitlul fiind inspirat de *Imnul* omonim al romanticului german Friedrich Klpostock (gest *paratextual*), iar textul propriu-zis, redat de către solişti şi cor, coagulând substratul ideatic din subtitlu cu cel similar, din liedul *Sfântul Anton din Padova predicând peştilor*, pe versuri de Brentano, precum şi cu acela din *Urlicht* (*Iluminare*), ambele din ciclul mahlerian *Cornul fermecat al băiatului* (gest *arhitextual*), cărora Mahler le adaugă propriile versuri, „în spiritul” *Imnului învierii* de Klopstock (gest *hipertextual*). Autorul realizează, aşadar, un *palimpsest* componistic, cu conotaţii profund religioase, ce pare să reitereze triplul circuit existenţial – *viaţă-moarte-reînviere* – în concordanţă cu procesele ce au loc în Univers.

O asemenea alcătuire sonoră, megalitică, şi-a găsit, în zilele de 24/25 Martie, în prezenţa lui Camil Marinescu la pupitrul Orchestrei Filarmonice „George Enescu”, *decodorul* ideal. Adept şi practicant al fenomenologiei actului dirijoral, Camil Marinescu transformă gestul dirijoral într-un simplu *impuls*, doar *sugerând* instrumentiştilor sensul şi substanţa *devenirii* demersului componistic de la teluric la serafic, de la tragic la sublim, de la contemplare la dezlănţuiri de proporţii cosmice. Cu alte cuvinte, de la „adierile funebre” din prima mişcare, marcată de stridenţele morbide, sarcastice ale alămurilor prevestind atmosfera lugubră din *Simfoniile a III-a* şi *a V-a*, la ritmurile unui *ländler* graţios, cu *pianissime* imperceptibile atât la cor, cât şi la orchestră, din mişcarea mediană; de la pasajele cantabile ale clarinetului, bazate pe motive din folclorul iudaic, combinate cu ascensiuni orchestrale extreme, ca nişte ţipete disperate, poate ale *Sf. Anton predicând peştilor*, din liedul cu acelaşi nume, ce stă la baza *Scherzo*-ului, ori ale compozitorului însuşi, în confruntarea cu eternele dileme interioare privind existenţa (acceptarea) sau nonexistenţa (repudierea) unui Dumnezeu pantocrator, la trăirile diversificate, deopotrivă copleşitoare şi extaziante în momentul revelării luminii primordiale, din partea a patra, exprimate cu voce consistentă, profundă, cu dicţie impecabilă şi frazare generoasă, de către mezzosoprana Sidonia Nica, şi de la motivul *Dies irae*, cu profil de coral însă, aidoma unui ceremonial liturgic, dezlănţuit ulterior într-un crescendo apocaliptic ce pare să disloce universul fiinţial şi cosmic, din aceeaşi parte a patra, la limpezirea şi desăvârşita armonie din final. Corul, *a cappella*, ca o procesiune de pelerini, soprana Irina Iordăchescu - rafinată, muzicală, expresivă, intonând primele versuri ale *Imnului învierii* de Klopstock, *„Herzen, die gen Himmel sich erheben...”/Suflete înălţate la cer...* - şi mezzosoprana Sidonia Nica - acum dând glas textului creat de Mahler însuşi, *„Oh, glaube, mein Herz...”/”O, suflet al meu.../Mă voi înălţa către lumina pe care niciun ochi nu a zărit-o vreodată...”* - se împletesc sub semnul Armoniei celeste,

unificatoare a planului uman şi divin, impunând prevalenţa spiritului într-un *fortissimo* exploziv, ce coincide cu un mic, dar semnificativ artificiu regizoral: aprinderea tuturor luminilor sub cupola Ateneului!

Camil Marinescu ne-a dezvăluit treptat frumuseţea acestor veritabile multiversuri mahleriene, balansate infatigabil între aparenţă şi esenţă, generând nu odată stări vecine cu perplexitatea, printr-o ştiinţă *sui generis* de armonizare a contrariilor, cu o gestică minimală, cu naturaleţe, gravitate şi bucurie. El a construit întreagul eşafodaj al *Simfoniei în do minor* ca pe o cosmogonie, *repetând actul creaţiei* în sine cu logică, inteligenţă, echilibru intelectual-emoţional, ca şi când ar fi răspuns prin exemplul personal întrebării lui Aristotel, „ce este existenţa?”: existenţa are legătură cu „intelectul/inteligenţa, factor prin care sufletul gândeşte şi concepe” şi ştie să transforme „posibilitatea în existenţă *în act*”, în „existenţă reală”.

Relevante mi s-au părut performanţa alămurilor atât ca acurateţe, cât şi ca omogenitate, prestanţa corului pregătit minuţios de către Iosif Ion Prunner, şi, în general, *sunetul specific*, recuperat, al Filarmonicii bucureştene: penetrant, precis, unitar şi expresiv, bine articulat în toate compartimentele, datorită unor instrumentişti virtuozi, responsabili, maleabili, dăruiţi actului lor interpretativ.

Despina PETECEL THEODORU

Despre grijile unei seri muzicale

Marți, 15 Martie, Sala mică a Ateneului a fost gazda unei seri muzicale dintre cele mai îngrijorătoare. Spun asta pentru că nimeni din publicul unui astfel de recital studențesc nu poate să nu-şi facă griji în legătură cu starea actuală a interpreților ce au ieşit deja de pe băncile facultății. Sau, cel puțin, în legătură cu sănătatea lor. Pentru că, trebuie să recunoaştem, dacă studenții de anul II pot susține recitaluri ce durează două ore şi jumătate iar interpreții în toată firea nu pot, prima scuză ce apare este stamina şi anduranța crescută a tinerilor.

În orice caz, cei doi studenți, Aron Cavassi la vioară şi Cătălina Bordeanu la pian au reuşit să impresioneze în majoritatea aspectelor. În primul rând, programul a fost de o diversitate covârşitoare. Seara a început cu *Sonata pentru vioară şi pian K 304 în mi* de Wolfgang Amadeus Mozart, lucrarea fiind oferită publicului cu o excelent aleasă paletă de culori profunde cum puține pagini mozartiene au fost menite, dar cum şi mai puține sunt receptate.

Dacă pentru prima lucrare, capitolul stilistic a fost încercarea, pentru a doua, acesta este un dat, *Ciaconna din Partita a II-a în re* de Johann Sebastian Bach fiind - probabil - una dintre cele mai recognoscibile piese din întreaga cultură muzicală europeană. Luând în considerare acest lucru, tânărul violonist şi-a dovedit calitățile, atât prin luciditate în reliefarea formei, cât şi prin interpretarea calmă şi neromanțată, ambele indicând o gândire polifonică bine împământenită. Poate că aici ar putea fi cazul pentru o discuție despre raportul dintre intenția originară a compozitorului şi felul în care această intenție este adusă la suprafață de interpreți. Spre exemplu, nu este foarte cunoscut faptul că *Sonata K304* de Mozart a fost scrisă în aceeaşi perioadă în care mama compozitorului a murit, dar poate că este mai cunoscută teoria prof. Helga Thoene care sugerează că întreaga *Partită a II-a* (în special *Ciaconna*) este dedicată primei soții a lui Bach. Aceste fapte pot fi privite cu uşurință drept irelevante, dar ridică o întrebare crucială: presupunând că cele două lucrări au fost într-adevăr menite drept necrologuri şi presupunând că cei doi tineri interpreți nu ştiau acest detaliu, alăturarea trebuie pusă pe seama conținutului emoțional sau pe seama subconştientului celui ce a alcătuit programul?

La polul opus, *Sonata în La pentru pian şi vioară* de César Franck a fost menită drept un cadou pentru nunta lui Eugène Ysaÿe. Totuşi, recitalul nu pare să fi fost planificat drept o epopee muzicală cu paralele sadoveneşti pentru cei pasionați de istoria muzicii, ci, mai degrabă, un tur de forță pentru cei doi interpreți, care nu au dovedit doar energia necesară pentru un astfel de plan, ci şi o cunoaştere intimă a interpretărilor acordate de-a lungul timpului, cunoaştere ce le-a servit extrem de bine cauza în unele fragmente. Spre exemplu, introducerea părții I. din *Sonata în La* de Franck a fost totalmente diferită față de ceea ce se aude de obicei în stagiunile bucureştene. Iar dacă primele lucrări au fost percepute ca moduri în care cei doi şi-au dovedit abilitățile, *Sonata I. pentru vioară* de Ysaÿe a fost momentul în care publicul s-a bucurat de felul în care un tânăr violonist poate face muzică. Desigur, folosind acelaşi silogism, *Variațiunile pe o temă originală* de Henryk Wieniawski prezentate în finalul recitalului au fost modul în care Aron Cavassi şi Cătălina Bordeanu au

convins publicul să aştepte cu nerăbdare următorul lor recital. Spun asta cu certitudinea că publicul a fost impresionat. Sper, la rândul meu, că am convins cititorul că a fost, într-adevăr, un concert impresionant. Sau, poate, unul îngrijorător. În orice caz, va trebui să aşteptăm cu toții următorul recital pentru a ne convinge.

Impresionanta importanță a muzicii de cameră sau Duetul viorilor cu pian

Puțini tineri interpreți îşi pot dedica o seară întreagă muzicii de cameră. Chiar şi mai puțini interpreți îşi pot asuma duete, nu dueluri. Dincolo de mesajul pacifist, violoniştii Aron Cavassi şi Iulia Cazacu, acompaniați de Cătălina Bordeanu la pian, sunt dintre acei puțini interpreți ai generației lor. Cei trei studenți au susținut primul recital împreună în data de 1 martie în sala „George Enescu" a Universității Naționale de Muzică Bucureşti, pentru ca, pe 6 aprilie, să revină cu acelaşi program pe scena sălii mici a Ateneului.

Prima lucrare a programului a fost *Sonata pentru două viori op. 3 nr. 5 în mi minor* de Jean-Marie Leclair, căreia cei doi violonişti au reuşit să îi surprindă eleganța barocă, pentru a adăuga în versiunea interpretativă din aprilie o nuanță subtilă de lirism francez. Ceea ce nu poate fi decât corect, având în vedere faptul că Leclair

este considerat fondatorul şcolii violonistice franceze, iar lucrările sale îl recomandă drept unul dintre marii melodişti pre-mozartieni. Aron Cavassi şi Iulia Cazacu au evidenţiat acest lucru în ambele interpretări.

Iar dacă au început cu melodismul francez al secolului al XVIII-lea, au continuat cu polistilismul rus al secolului al XX-lea, mai exact cu *Cinci piese pentru două viori şi pian* de Dmitri Şostakovici. Trebuie menţionat faptul că au reuşit să înfăptuiască trecerea stilistică într-o manieră destul de elocventă, mai ales pentru nişte studenţi de anul II.

Trecerea de la Franţa barocă la Rusia modernă poate părea, într-adevăr, cea mai abruptă în această ecuaţie. În opinia mea, însă, cel mai impresionant aspect din prima jumătate a serii este faptul că au reuşit să calculeze şi să echilibreze fiecare dintre cele *Cinci piese* astfel încât la final să poată fi văzute drept un întreg sonor. Acest lucru nu se putea întâmpla fără aportul Cătălinei Bordeanu, pianista a cărei tehnică am observat că s-a pretat extrem de natural pe toate cerinţele compozitorului rus.

Iulia Cazacu, Cătălina Bordeanu, Aron Cavassi

Probabil că de aceea atât de puţini interpreţi tineri aleg să exceleze în domeniul muzicii de cameră. Deoarece, deşi e o zonă plăcută publicului, vastitatea ei poate descuraja mulţi muzicieni curajoşi. Însă nu pe toţi, iar violoniştii Aron Cavassi şi Iulia Cazacu au ales să-şi pună în valoare tehnica şi expresivitatea prin cea de-a treia lucrare, *Grand duo concertant op. 57 nr. 1 pentru două viori* de Charles de Beriot. Desigur, este evident faptul că lucrările au fost alese pentru a cuceri publicul, însă reţinem că piesele de virtuozitate au efectul opus dacă nu sunt bine cântate.

Deşi, aici, atât Aron Cavassi, cât şi Iulia Cazacu, au impresionat cu *Grand duo concertant* şi nu numai. Ultima lucrare, atât în 1 martie, cât şi în 6 aprilie, a fost *Navarra* lui Pablo de Sarasate, o alegere surprinzătoare pentru un recital studenţesc, mai ales având în vedere cantitatea şi calitatea interpretărilor din cadrul stagiunii. Însă Iulia Cazacu, Aron Cavassi şi Cătălina Bordeanu, au reuşit să se prezinte excelent pentru actualul nivel al scenei muzicale româneşti. Sper, de asemenea, că au reuşit să atragă atenţia asupra importanţei muzicii de cameră în cariera unui muzician. Tot aşa cum sper că publicul bucureştean va prefera duetele în locul duelurilor.

Cronici de **Petre FUGACIU**

Sabina-Iuliana Oprea, însemnele maturităţii interpretative

Vineri, 25 martie 2016, zi importantă cu reverberaţii sacre, am fost invitaţi în sala Teatrului de Operă şi Balet *Oleg Danovski* din Constanţa, să participăm la un eveniment cultural cu impact. Interesul a dovedit-o sala plină, îmbucurător pentru interpreţi dar şi pentru viitorul artei muzicale. Programul, gândit de către dirijorul invitat, Richard Sabino (S.U.A), reverenţios pentru publicul românesc, a plăcut şi onorat: George Enescu - *Rapsodia nr. 2 în Re major*, op. 11, Frédéric Chopin - *Concertul nr.1 pentru pian şi orchestră în mi minor*, op.11, Ludwig van Beethoven, *Simfonia nr. 3 (Eroica)*.

Am înţeles ideea principală a programului, aceea de oglindire şi exprimare a principiilor muzicii populare, a izvoarelor perpetuue ale melosului popular, în muzica cultă. Toate cele trei lucrări prezente în programul serii, creaţii emblematice ale fiecărei stilistici, sunt o emanaţie savant concepută a congruenţei dintre muzica cultă şi cea a folclorului muzical. De la pupitrul dirijoral, Richard Sabino, a fost remarcat ca un corifeu ce are darul şi arta conducerii şi impresionării instrumentiştilor. Mişcările precise şi elegante ne-au permis nouă să apreciem şi să decriptăm fiecare lucrare, după momentul istoric al creaţiei. Lejeritatea şi siguranţa în conducerea lucrărilor ne confirmă palmaresul său, evidenţiat şi în programul de sală, prin trei calităţi: de instrumentist, dirijor, manager. Însemnele îndelungatei sale cariere muzicale, au fost evidente prin concentrarea acestuia pe expresia, pe melodica şi ritmica proprie fiecărei

lucrări din program. *Rapsodia nr. 2*, Re Major, op. 11, de George Enescu a fost original gândită, dirijorul exprimând cu destulă largheţe însemnele melosului popular românesc. Interpretarea *Simfoniei nr. 3*, de L. van

Beethoven, a transmis dramatismul, tensiunea, armoniile impetuase ale gândirii creatorului clasic.

Am trăit cu emoție intensă interpretarea pianistei Sabinei Iuliana Oprea. Câtă muncă și dedicare după cortina aplauzelor, câtă sudoare în spatele fluidității și a cascadelor de game și arpegii! Tânăra pianistă concertistă a construit cu empatie *Concertul nr. 1*, în mi minor, op.11, luând în considerare cel puțin cele două atitudini aidoma cu ale compozitorului polonez, tinerețea și depărtarea de patrie.

Richard Sabino

Revenirea Sabinei Iuliana Oprea în orașul natal este mereu o bucurie pentru publicul constănțean. Pianista și-a arătat dăruirea și priceperea de a cânta de mică, având ocrotirea și îndrumarea părinților, instrumentiști virtuozi și dedicați actului didactic, prof. Stelian Oprea și conf. univ. dr. Gabriela Oprea. Apoi, profesorii de la Constanța (prof. Alina Deleanu) și Cluj (prof. univ. dr. Daniel Goiți), i-au netezit calea, șlefuidu-i talentul emoționant, permițându-i temperamentului frumos să se exprime, să se evidențieze în repertorii variate și elaborate tehnic. După o bursă obținută la Academia *Sibelius,* din Helsinki, Finlanda (2013), Sabina Iuliana Oprea continuă la aceeași prestigioasă instituție academică, pentru următorii doi ani, la programul de Master, la clasa prof. univ. Hui Yng Liu Tawaststjerna.

Pianista a fost dăruită, cu o sensibilitate apare, cu un sunet cald, vibrant, îngrijit timbrat, modulat după stilistica interpretată. Velocitatea este întocmai pliată după intențiile compozitorului romantic, când avântate, năvalnice, când lirice, fremătând de intensitatea trăirilor juvenile, căci Frédéric Chopin avea numai 30 de ani când a compus concertul. În ciuda tinereții interpretei, am asistat la o interpretare matură, ce a exprimat trăirea compozitorului, aflat în acel momentul sub aripa dragostei pentru cântăreața Constantza Gladwoska. Cele trei părți ale concertului, o arhitectură robustă cu o desfășurare sinuoasă aidoma istoriei frământate, revoluționare, în consens cu estetica avântată a Romantismului, au fost un demers al tinerei pianiste Sabina Iuliana Oprea de deplină efuziune romantică. Construcția concertului, oglindind vădit ritmuri bărbătești, au permis pianistei să aibă o interpretare proprie, conturând pasaje luminoase, trepidante, de bravură. Am remarcat de asemenea și capacitatea de control ritmic, în prima parte a Concertului și în cea de a treia, în desfășurarea impetuoasă a creației, dozat atât cât să recreeze imaginile de vâltoare și reverie. Partea a doua, Romanze-*Larghetto*, ne-a învăluit prin alchimia plurinuanțelor de *piano*, prin arabescurile melodice dătătoare de imagini idilice, prin rafinamentul conturării cantilenelor.

O interpretare măiestrită a tinerei Sabina Iulian Oprea, ce atrage aplauzele noastre și dorința pentru o nouă revenire pe scena constănțeană.

Ruxandra MIREA

Emil Bâclea - De la Viață la Veșnicie

În apropierea vârstei centenare, ne-am despărțit de maestrul Emil Bâclea în prima zi de primăvară a lunii aprilie. Model de dăruire a întregii existențe pentru cauza nobilă a muzicii, Maestrul a devenit pentru noi toți exemplul perfect al iubirii de oameni. Până în ultima clipă de viață a trăit și simțit românește, a fost aproape de noi, care ne-am considerat discipolii săi. A fi ctitor înseamnă o personalitate vocațională capabilă să făurească, de la începuturi și până a desăvârșire, proiectul unei idei materializate în realitate. Din această perspectivă, Maestrul Emil Bâclea a fost un artist demn de urmat. Cartea e a fost scrisă de el în preajma împlinirii celor 90 e ani, **De la Utopie la Realitate** (Ed. Arta Grafică 2010), a înfățișat momentul de glorie spirituală din acești ani când, datorită ilustrului muzician, s-a înfăptuit găsirea și intrarea enoriașilor în posesia unui locaș de cult, devenit astfel parohia ortodoxă a românilor din Bruxelles. Aflăm, citind paginile acestui volum, istoria excepționalelor eforturi întreprinse la Bruxelles, Paris și București, pentru împlinirea acestui ideal. Pilduitorul drum parcurs în viața sa îl cunoaștem din anterioare scrieri memorialistice ale Maestrului, publicate după 1990 și dăruite românilor. Muzician, aplaudat de-a lungul deceniilor în concertistica muzicală românească, refăcea din amintiri, mărturii și documente periplul său existențial. Cu mai multe decenii în urmă iniția prima realizare de ctitor, fondarea celui dintâi liceu de muzică din București – astăzi Colegiul național „Dinu Lipatti". De atunci, directoratul lui Emil Bâclea, a rămas punctul de reper al învățământului liceal muzical-artistic românesc. Au urmat inițierea de formații instrumentale, conduse în calitate de șef de orchestră, în România, Germania, Belgia. Un nume care a impus admirația ascultătorilor, Emil Bâclea a luptat mereu pentru ca asemenea ctitorii să îmbine faima românilor cu desăvârșirea artei. Impresionante au fost acțiunile sale de interpret instrumentist și dirijor, dar în același timp și de organizator. Forță de muncă, inventivitate, tenacitate, unite cu omenia, generozitatea și unicitatea temperamentală definesc personalitatea lui Emil Bâclea, despre care, în țara natală, vorbim cu admirație și respect. Volum ce îi purta semnătura **„De la utopie la realitate, pe drumul Golgotei mele spre lumină",** este o sinteză, o culminație a acestei ascensiuni sufletești. În istoria vieții sale, Catedrala Sfântul Nicolae din Bruxelles poate fi comparată cu ceea ce, în arta muzicii, este denumit simbolul "*Cadenței perfecte*", ca efect de concluzie definitivă în componistica marilor creatori, de la Bach, Haydn, Mozart sau Beethoven și până în zilele noastre, momentul cernit al unei despărțiri pentru care nu vom afla împăcare.

Grigore CONSTANTINESCU

Virtuozi pe scena băcăuană

Dincolo de obişnuitele întâmplări cotidiene, dincolo de continua derulare a diverselor evenimente şi dincolo de destinul nostru personal tronează olimpiana măreție a capodoperelor muzicale - monumente magnifice pe care timpul nu le poate surpa, ci dimpotrivă le conferă o şi mai strălucitoare aureolă. Acestea păşesc semeţe peste epoci, ducând cu ele adevăruri eterne, înveşmântate de simțirea unor oameni care îşi asumă restituirea lor unui auditoriu impresionat şi pasionat. Aceste reflecții se datorează unui concert de excepție susținut de violoncelistul Dan Cavassi şi pianistul Viniciu Moroianu pe podiumul Ateneului din Bacău. Cu emoție descoperim în cei doi artişti aceleaşi statornice talente ce posedă toate calitățile experienței, ale înzestrărilor naturale şi acel farmec aparte oferit de natura lor vibrantă, delicată şi sensibilă.

Chipul de a aborda şi interpreta muzica al lui Dan Cavassi şi Viniciu Mororianu combină energia cu raționamentul, ritmul impetuos cu libertatea de joc, spontaneitatea cu rigoarea. Sunetul le este clar, de largă vibrație, iar virtuozitatea impunătoare, ferită de orice artificiu şi departe de rutina multor instrumentişti. Cei doi artişti trăiesc din plin sensul şi atmosfera fiecărei compoziții asumate şi, ca sub mirajul unor coordonări temeinice, planurile se îmbină, corespund în sens, culoare, poezie şi rezonanță sufletească, împingând emoția ascultătorilor spre extaz. Cu o firească măiestrie izbutesc cele mai pure realizări ale ideilor muzicale şi, în consecință, cele mai largi dăruitoare tălmăciri. Astfel, pot obține, fiecare de la instrumentul său, mărturisiri şi daruri sonore aparținând doar talentului unor privilegiați.

Remarcabilă mi s-a părut însăşi selecția repertoriului, început cu „Andantino cantabile" din „Sonata a II-a în do major"de George Enescu, continuat cu „Siciliana" de C.C.Nottara, „Cântec vechi" de Paul Constantinescu, cu fantezia „Fantasiestücke" de Robert Schumann şi încheiat cu „Sonata a II-a în Fa major de Johannes Brahms. Interpretarea unor sonate şi piese scrise sau transcrise pentru pian şi violoncel revendică rare calități artistice, simțul cel mai pătrunzător, cugetarea cea mai adâncă şi o înaltă viziune a frumosului. Pentru a atinge aceste valori, duo-ul Cavassi – Moroianu s-a dovedit o excepțională întâlnire în arta cântului, capabilă să irumpă din interpretare o poezie şi o strălucire a spiritului unice în marile creații ale lui Enescu, Schumann, Brahms.

Farmecul „Sonatei a II-a în do major" de George Enescu este nepieritor. Motivele ei muzicale se leagă firesc într-o atmosferă de poezie şi pitoresc evocator. Suficient ca interpreții să ne releve cele mai viu colorate şi mai plastice îmbinări instrumentale, întru cea mai fericită exprimare a gândului inspirator. Structura bogată, incisivitatea şi vigoarea ideilor muzicale (logice şi temerare) înscriu această partitură enesciană printre cele mai luminoase lucrări româneşti, interpretată în acest recital cu delicate pastelări şi convingătoare accente. Trecerile de la muzica enesciană la „Siciliana" lui C.C. Nottara şi apoi la „Cântec vechi" de Paul Constantinescu s-au făcut într-o fremătătoare emoție, alinările melosului aducând bucurie în sufletele auditorilor. „Cântec vechi" este o lucrare de marcat accent românesc, de o autentică savoare, căreia interpreții i-au conferit culori proaspete cu o putere de tâlc şi atmosferă cuceritoare. În restituirea acestei partituri, sunetul generos şi limpede al violoncelului lui Dan Cavassi a dat interpretării sale o prestanță şi o rezonanță profund răsplătitoare.

Înscrisă în programul serii, fantezia „Fantasiestücke" de Robert Schumann a fost realizată cu o intensitate de expresie, o prezență de elan, o siguranță a valorilor dinamice şi stilistice remarcabile. Romantismului schumannian interpreții i-au conferit o sensibilă poezie sonoră de nobilă şi profundă simțire.

Dan Cavassi, Viniciu Moroianu

Asumarea în repertoriu a „Sonatei a II-a în fa major" de Johannes Brahms a însemnat pentru cei doi artişti un triumfal prilej de interpretare şi manifestare. Captivați ei înşişi de curentul muzicii, pianist şi violoncelist au scos din instrumentele lor accente de o forță şi o plasticitate uimitoare. Sonoritățile, când delicate şi rafinat distilate, când tumultoase sau aprige, au fost asigurate de o rară tehnică instrumentală, care captivează orice auz sensibil. Jocul instrumental al celor doi artişti a fost susținut de un temperament de vie vibrație. Sunetul le este bogat şi străbătător, cu neobişnuite resurse de culoare. Ei au făcut să se aştearnă în caldă densitate această muzică atât de mlădioasă şi învăluitoare pe cât este ea de impunătoare în construcția ei. Aşa s-a putut restitui sonor o compoziție în toată amploarea şi forța ei expresivă.

Vasile PRUTEANU

Manon la ONB

Printre atâtea alte bucurii cultural-artistice, primăvara asta mi-a facilitat şi reîntâlnirea cu creaţia coregrafică a lui Kenneth MacMillan, pe care am readmirat-o în baletul

Marina Minoiu

Manon la premiera Operei Naţionale bucureştene din seara zilei de 2 aprilie.

Şi deşi practic e o preluare a variantei lui din arhiva Teatrului londonez Coven Garden pot spune, că m-a emoţionat la fel de mult ca în urmă cu câteva decenii, când l-am urmărit la el acasă. De altfel, cred că nici nu avea cum să fie altfel. Întrucât, în ciuda vârstei lui – născut în 1974 (de balet e vorba) nu s-a prăfuit, nu şi-a pierdut din farmec, a rămas proaspăt şi continuă să stârnească o mirabilă încântare. Cel puţin mie. Baletul în sine este atât de frumos construit şi condus atât de lin şi de cursiv prin combinaţii şi succesiuni neaşteptate a paşilor ce vin cumva în prelungirea înlănţuirii braţelor, cu un vocabular bogat, divers, dar neaglomerat, deşi ”vorbeşte continuu” şi prin tratarea lui oarecum simfonică, întrucât privindu-l, parcă aud mângâierea care hrăneşte în acelaşi timp plăcerea ochiului dar şi vibraţia emoţiei. Cât priveşte splendida muzică de Jules Massenet în inspiratul aranjament orchestral semnat de dirijorul Martin Yates, veselă dar şi romantică (în actul I) aşa cum trebuie să fie începutul oricărei versiuni a lui Manon, cu îmbinarea şi dezvoltarea melodică într-o manieră omogenă, lină dar şi dramatică, consistentă dar şi uşor transparentă, m-a încântat de-a dreptul în pofida micilor modificări faţă de originalul premierei din Anglia. Iar tălmăcirea ei de către orchestra simfonică a primei noastre scene lirice sub bagheta aceluiaşi Martin Yates ar fi fost cât se poate de bună, dacă nuanţele cu predilecţie spre fortissimo-uri nejustificate, erau mai bine stăpânite.

Mi-au plăcut:

- evoluţia Marinei Minoiu în Manon, chiar dacă şi-a realizat rolul la început mai cerebral şi tehnic în detrimentul aşteptatului timid şi derutant, lăsând romantismul şi sensibilitatea să irumpă cu forţă, doar în duetul final, care a fost de-a dreptul impresionant;
- Antonel Oprescu în Monsieur GM care a făcut probabil singurul rol elegant de compoziţie;
- şi Cerşetorul Şef personificat de Shuhei Yoshida, un balerin extrem de talentat cu o tehnică şi virtuozitate remarcabilă.

În rest, păcat că ansamblul a fost neomogen şi dezordonat, păcat că cei doi prim balerini ce au dat viaţă personajelor Des Grieux şi Lescaut, respectiv Dawid Trzensimiech şi Henry Dowden n-au convins prin interpretarea lor neartistică şi neterminată cumva; păcat de scenografia total neinspirată ca şi de luminile ce i-au ţinut isonul. Păcat de toate astea Dar, important e faptul, că ele, - toate acestea păcat că - nu au putut umbri succesul unei premiere şi frumuseţea unei creaţii muzical-coregrafice de marcă.

Doina MOGA

L’Om DAda

… un spectacol de teatru – coregrafic, marca Gigi Căciuleanu. Urmărindu-l în luna martie la Teatrul Naţional din Bucureşti, Sala Atelier, mi-a readus în memoria afectivă – fără să îi semne de fapt – parfumul nocturnelor 9 ½ de pe vremuri nocturne pline de substanţă şi atmosferă ce polarizau curiozitatea, atenţia, admiraţia şi speranţa unui public ce-i drept, cam elitist.

Şi dacă mă gândesc bine, tot elitist a fost şi cel de acum. Nici nu cred că se putea altfel, întrucât, oricât de popular şi ingenios explicit este creatorul spectacolului, ca să îl guşti, să-l înţelegi, să te poţi bucura de el şi să te amuzi cu el – întrucât Gigi Căciuleanu are rara capacitate de a te face pe tine spectator, parte din ”poveste”, de parcă ai fi în sufrageria lui la o şuetă – trebuie să poţi face faţă, măcar în parte, vaste-i culturi pe care o are şi care se revarsă mereu ca un tăvălug asupra tuturor. Şi aici intră c-am tot: literatura universală cu toate ramurile ei, dansul sub toate formele lui, muzica cu toate genurile şi curentele ei, nemaivorbind de enorma-i disponibilitate de observaţie şi pricepere a tot ce respiră şi mişcă, fie că e vorba de o pasăre, de o picătură de ploaie, de un port de bras de-o privire sau de banalul mers al oamenilor de pe stradă, în care el descoperă cadenţe, rime, ritmuri şi mişcări ce-i populează imaginaţia. Spectacolul **L’Om DAda** este un generos omagiu adus originalului curent dadaist şi implicit creatorului român Tristan Tzara, de la a cărui naştere se împlinesc acum în aprilie 120 de ani şi este inspirat, evident, de textele lui, ce au revoluţionat la vremea respectivă poezia în special şi arta în general. Şi cine ar fi putut face asta mai bine decât, tot un original, la fel de fermecător, tot un creator ingenios, care l-a rândul lui a revoluţionat baletul – dans în mod special şi arta în general. Personalizat dar mereu nou, clasic în stilu-i caracteristic dar mereu surprinzător, el nu are frici, nu are fix-uri, nu are graniţe în ceea ce creează ci doar mici nebunii după cum singur recunoaşte. Un exemplu elocvent ar fi

colajul muzical, parte integrantă din eveniment, care printre fragmentele din lucrări ale unor valoroşi compozitori de muzică clasică (G. Enescu, A. Vieru, M. Jora, T. Olah) şi piese din repertorul aşa zis lejer, dar nu mai puţin celebre, cântate de Jean Moscopol şi Maurice Chevalier, a introdus cu seninătate şi firesc, cântecul copilăresc al copilăriei fiecăruia dintre noi, Podul de piatră s-a dărâmat, a venit apa şi l-a luat, v-om face altul pe râu în jos…, cântecelul căruia i-a găsit exact locul, exact tonalitatea, exact momentul pentru a sublinia un haz – melancolic, irezistibil, care culmea, mai părea – deşi o nebunie – chiar la locul lui.

În fine, pe parcursul spectacolului de o oră, care a trecut cam într-un minut, Gigi Căciuleanu a cântat, a râs, a explicat, a citit, a dansat, s-a mirat, a filozofat şi… ne-a dirijat. Dar n-a făcut-o singur. Ci cu un partener, talentatul şi carismaticul Lari Georgescu care pe lângă un bogat vocabular actoricesc, ce-l stăpâneşte cu eleganţă dar şi forţă, mai deţine şi o mobilitate elastică, un simţ al mişcării şi al muzicii, invidiat de orice balerin cu pretenţii.

Mi-a plăcut mult spectacolul.

Mi-a plăcut foarte mult construcţia lui.

Mi-a plăcut subiectul.

Mi-a plăcut interpretarea şi mi-a plăcut remarca lui Lari Georgescu care de fapt concluzionează substanţa serii: ”Descopăr cu uimire, cât de apropiaţi suntem cu toţii de curentul dadaist, de cele mai multe ori fără să ştim” L'Om DAda este un eveniment care n-ar trebui ratat de nimeni.

Doina MOGA

Enescu 135 ani. Popas aniversar

Poate v-aţi întrebat de ce Muzeul Naţional *„George Enescu”* a decis să se oprească asupra celor 135 de ani de la naşterea maestrului său să deschidă o nouă expoziţie/ portret a muzicianului şi să marcheze printr-un concert aniversar în 2016, acest moment biografic? Ei bne, dacă priviţi calendarul istoric al României, constataţi cu surprindere că 1881 nu este doar clipa apariţiei geniului la orizontul muzicii româneşti (data naşterii), ci şi anul când <<patria română după victoriile Războiului de Independenţă de la 1877>> şi-a declarat *regalitatea*! Pentru copilul din Liveni, curtea regală de la Bucureşti şi Sinaia avea să devină „scânteia” izbucnirii tânărului muzician în Europa, fiindcă după triumful *Poemei Române* de la Paris, compozitorul în vârstă de numai 16 1/2 ani, a urcat pe scena Palatului Ateneului Român din Capitală, în sală aflându-se întreaga curte domnească, în frunte cu sobrul rege Carol I şi cu muziciana regină/poetă Carmen Sylva în loja centrală, muzica anonimului simfonist moldovean ridicând publicul bucureştean în picioare, când în finalul lucrării a răsunat Imnul Naţional *„Trăiască Regele”* de Eduard Hübsch. Principele dinastiei Hihenzolern/ Singmaringen poposise pe meleagurile dâmboviţene în 1866, deci cu exact 150 de ani în urmă. Aşadar, trei aniversări în acest 2016.

Ca istoric, m-am întrebat ce şansă de promovare a unui talent excepţional, născut în mediul sătesc, provincial, ar fi dispus în secolul 19, un tânăr creator al artei sunetelor, dacă nu ar fi existat o prinţesă pianistă (ca Elena Bibescu la Paris) şi o regină poetă şi muziciană (ca Elisabeta la Bucureşti), ambele, amfitrioane generoase care l-au propulsat pe Enescu în dificila clipă a „zborului” înalt, spre performanţa vieţii cu acel moment exploziv - admirabil pregătit - al carierei? Mi-au apărut în minte similitudinile debutului altui muzician român, extrem de înzestrat: Ciprian Porumbescu. Copil de preot, născut şi crescut tot la ţară, cu studii la acelaşi Conservator din Viena (ca George Enescu), dar fără şansa întâlnirii cu doi mecena/muzicieni din înalta societate, care să-l impună în lumea mare a Europei sau măcqr a propriei sale patrii... Şi exemplele pot continua.

„Cazul” afirmării postume al *„compozitorului”* Enescu (*nu* al virtuozului interpret) după 135 de ani de la naştere şi peste o jumătate de veac de la moarte, ni se pare – pe zi ce trece – mai tulburător, mai captivant prin surprize, mai fascinant prin anvergură artistică. De la numai 33 de opusuri, atestate de modestul compozitor la cei 74 de ani – care nu şi-a ascultat, din păcate, nici măcar toate partiturile în timpul vieţii, până la stadiul actual de circa 100 de titluri (cifra reală care însumează *întreaga* moştenire artistică la zi, păstrată în manuscrisele Muzeului Naţional din Bucureşti ce-i poartă numele, dar şi partituri inedite în colecţii particulare din ţară şi de peste hotare), creaţia lui George Enescu câştigă din ce în ce mai mult preţuirea marilor dirijori şi solişti străini, teatre lirice, orchestre simfonice şi ansambluri camerale, confirmând impunerea unui polivalent compozitor de elită al sec. XX-lea. *„Cel mai nedreptăţit creator al veacului trecut”* – cum l-a caracterizat în 1954 criticul muzical francez Antoine Goléa în volumul *Esthetique de la musique contemporaine* (lucrare tipărită în limbile franceză, germană şi spaniolă) şi-a recăpătat astăzi, la 135 de ani de la naştere, gloria postumă îndelung aşteptată, dar pe deplin meritată.

Expoziţia actuală a Muzeului Naţional *„George Enescu”*, întocmită cu migală de compozitoarea şi cercetătoarea Adina Sibianu şi graficianul Horia Niţu, se constituie într-un portret esenţializat, complet, echilibrat, convingător şi relevant pentru o personalitate artistică de structură enciclopedică, renascentistă, care merită să cutreiere cât mai multe

centre civilizate ale lumii contemporane, întrucât un geniu de talia autorului lui *„Oedipe”* nu are nici vârstă, nici obârşie etnică, deoarece străluceşte permanent, ca un luceafăr solitar în cosmosul nostru spiritual, prin comoara inestimabilă lăsată iubitorilor de frumos, în patrimoniul universal.

Viorel COSMA

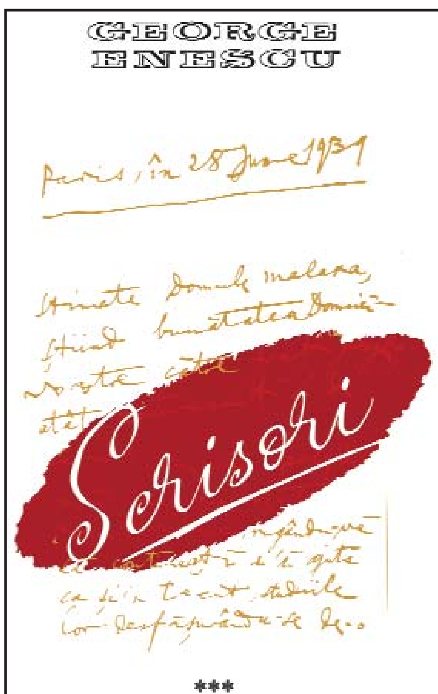
„Cele mai potrivite arme ale senectuții sunt artele, practicarea virtuții, exersarea facultăților intelectuale”.

Afirmația lui Cato cel Bătrân, inserată de Cicero în lucrarea *Cato Maior, de senectute* (sec. 44, î.Chr.), pare să definească în cel mai înalt grad personalitatea muzicologului **Viorel Cosma** ajuns la vârstă de 93 ani! Nu fără temei, Sever Voinescu a ales, inspirat, drept punct de pornire al portretului pe care i-l schița, la 30 Martie, în Aula Palatului Cantacuzino, în chiar ziua aniversării acestei onorabile vârste, scrierea celebrului orator roman.

Căci Viorel Cosma și-a dedicat, într-adevăr, întreaga viață studiului, descoperirii și împărtășirii rezultatelor cercetărilor sale istoriografice, lexicografice, muzicologice, epistologice, chiar literare (a elaborat o serie de librete de operetă și scenarii radiofonice, printre altele), devenind, cum ar spune Cato, odată cu acumularea anilor, „mai activ, mereu mai preocupat să-și însușească lucruri noi”, sprijinindu-se pe „fundamentele tinereții” – energie, curiozitate intelectuală, plăcerea de a investiga cărări nebătătorite încă ale culturii noastre muzicale - dat fiind contactul permanent cu studenții cărora n-a încetat să le ofere toate avantajele unei existențe îndelung experimentate. Or, la cei 93 de ani, Viorel Cosma își menține, intacte, ținuta prestantă, dinamica gândirii, coerența discursului, entuziasmul juvenil, colocvialitatea.

Întâmplător sau nu, aniversarea domniei sale a coincis cu lansarea celui de-al treilea volum de *Scrisori* ale lui George Enescu, apărut la Editura Muzicală în 2015 – la o distanță de 35 de ani față de precedentul - într-o ediție critică ce-i poartă semnătura. Pe lângă completarea, cu încă 20, a scrisorilor trimise de către copilul Enescu părinților săi (1889-1900), noul volum reține atenția cititorilor pasionați de genul epistolar datorită câtorva destinatari mai puțin prezenți în celelalte două volume, printre care Elisabeta, Regina României, Carol al II-lea, Regele României, Yehudi Menuhin, Alfred Cortot, Max d´Ollone, Henryck Szeryng, Arthur Honegger, Lazare Lévy, Béla Bartók, biografa franceză a muzicianului român, Margueritte Vessereau, libretistul operei *Oedip*, Edmond Fleg, Mihail Jora, Dimitrie Cuclin, Marcel Mihalovici, Miron Grindea, apoi Contele Louis de Romain, magnatul Nicolae Malaxa, Ninetta Duca, Maruca Cantacuzino etc., multe dintre scrisori fiind dublate de *fotocopii ale manuscriselor*, dar și datorită unui număr însemnat de epistole referitoare atât la ultimele etape ale elaborării operei *Oedip* (1934-1936), cât și la unele *detalii regizorale* extrem de prețioase sugerate, cu minuția-i caracteristică, impresarului Antoine H. Cohen, dirijorului Philippe Gaubert și, în special, directorului Operei Mari din Paris, Jacques Rouché. Două sunt scrisorile care atestă rectitudinea morală a lui George Enescu, fermitatea atitudinii față de regimul politic al vremii, prohibite înainte de 1989: prima, adresată la 1 Septembrie 1947, de la Londra, lui Emil Bodnăraș - o pledoarie elocventă, solid argumentată, demnă de pana unui avocat versat, în favoarea obținerii pașaportului românesc, care-i fusese refuzat publicistului Miron Grindea stabilit la Londra în timpul celui de-al doilea Război Mondial, întrucât, susține Enescu, “nu e bine să pierdem valori care au experiență și cunoștințe mai aprofundate...”, care “au adus servicii prestigiului țării noastre”. Cea de-a doua îi este adresată lui Mihail Andricu, la 25 Ianuarie 1949, din New York, în care se pronunță împotriva abuzurilor Academiei Române de a alunga “valorile naționale, mai ales în domeniul științific, artistic și intelectual, sub pretextul opiniilor politice diferite”, motiv pentru care declară că nu poate avea “nimic de a face cu o Academie politică”, deoarece “*politica nu are ce căuta în sferele înalte ale culturii, care e sacră și nu trebuie atinsă*”.

prof. univ. dr. H.C. Viorel Cosma, general de divizie (r), veteran de onoare

Selectate cu mari eforturi, pe parcursul a peste 5 ani de căutări febrile în colecții de Stat, în arhive, Muzee naționale, regionale, biblioteci, colecții particulare, fundații etc., ordonate cronologic, din 18 Decembrie 1889 până în 19 Aprilie 1955, cu nici o lună, deci, înaintea morții, aceasta din urmă avându-l ca destinatar pe Alfred Cortot, corpusul celor 255 de scrisori ce alcătuiesc volumul la care mă refer îmbogățește substanțial imaginea artistului și omului George Enescu, dând seama nu doar despre seriozitatea și responsabilitatea sa față de actul creator și interpretativ deopotrivă, ci și despre politețea necondiționată, despre noblețea și eleganța cu care-și trata interlocutorii fie ei prieteni, cunoscuți sau colaboratori, precum și despre generozitate și promptitudinea cu care răspundea până și

celor mai neînsemnate mesaje care-i erau adresate.

"Oglindă fidelă, netrucată a omului", corespondenţa lui George Enescu constituie mai mult decât un simplu schimb epistolar, ea reprezintă, după cum notează muzicologul Viorel Cosma, însuşi "certificatul său de identitate spirituală".

Evenimentul lansării volumului al treilea de *Scrisori*, organizat de către Muzeul Naţional „George Enescu" şi coordonat de Cristina Andrei, a fost completat cu alocuţiunile muzicologului Viorel Cosma despre lucrul la antologie, care i-a prilejuit "o convorbire permanentă cu Enescu", acest "enciclopedist renascentist, rătăcit într-o epocă contemporană", iar seara s-a încheiat cu un recital susţinut de cinci virtuozi ai arcuşului – Gabriel Croitoru, Simina Croitoru, Sabin Penea, Laura Şandru şi Andra Andrei, acompaniaţi la pian de Clementina Ristea-Ciucu – sub genericul *Viorile lui Enescu*. Cei cinci artişti au învieţuit instrumentele care mai purtau amprenta spiritului enescian - Guarneri del Gesù, Frères Silvestre şi Paul Kaul – cu admirabilă măiestrie şi dăruire, recreând ceva din atmosfera de secol XIX-început de secol XX, prin intermediul câtorva piese cu iz romantic/romanţios, dominate de ritmuri de *ragtime*, din creaţia lui Igor Frolov, Astor Piazzola, Scott Joplin, Dmitri Şostakovici, Tartini-Kreisler.

A fost o seară simbolică, ce a reconfirmat necesitatea *deplierii* în continuare a straturilor încă ascunse în opera şi personalitatea lui George Enescu.

Despina PETECEL THEODORU

György Kurtág la 90 de ani

Împreună cu noi, lumea muzicală de pretutindeni sărbătoreşte cu deplin omagiu pe nonagenarul György Kurtág, compozitor de faimă mondială, reprezentant consacrat al muzicii de avangardă contemporană. Privilegiul nostru sărbătoresc este cu atât mai mare şi mai entuziast cu cât György Kurtág este născut în România, în data de 29 februarie 1926, la Lugoj, iar studiile muzicale le începe la Timişoara. De la vârsta de 14 ani, ia lecţii de pian cu Magda Kardos şi studiază compoziţia cu Max Eisikovits. Relaţia sa cu ţara rămâne până în zilele noastre vie, fecundă. Nonconformismul lui etalează, pe traiectoria operei sale de-o viaţă, atât revitalizarea mesajelor străvechi ale arhetipurilor româneşti cât şi manifestarea multicoloră a mijloacelor ludice, între joc şi aventură, ale muzicii contemporane.

Compoziţia sa *Colinda baladă pentru tenor solo, cor mixt şi instrumente* op. 46, scrisă în anii 2007-2008, ne-a fost oferită spre a fi prezentată în premieră mondială, înainte de apariţia ei la tipar (Partitura *Colindă baladă* apare în 2010, la EMB Editio Musica Budapest.), în cadrul ediţiei a VIII-a a Festivalului „Cluj Modern", sub genericul „Arhetipuri româneşti" (Mai detailat în: Ştefan Angi, *Colinda baladă de* G. Kurtag în premieră la „Cluj modern", rev. *Actualitatea muzicală* 2009/7), Domnia sa fiind invitatul de onoare al festivalului.

Într-un interviu acordat postului de *Radio România Muzical*, interviu realizat de Irina Vasilescu, György Kurtág mărturisea printre altele: *Colinda baladă* „este legată absolut de tradiţiile româneşti şi de viaţa mea de până la 20 de ani, cât am trăit în România. (…) la compoziţia asta am lucrat un an si jumătate. Un an si jumătate la o colindă pe care am găsit-o în culegerea lui Bartók – colindele române din Ardeal –, o colindă din judeţul Hunedoara, şi ca mitologie a devenit ceva foarte important pentru mine. E una dintre compoziţiile cele mai importante pentru mine"

Paradigmă a retoricii contemporane ce aduce în prezentul nostru mesajul nestins al unor capodopere ale miturilor contemporane, *Colinda Baladă* a fost prezentată de către compozitorul Adrian Pop. „Kurtág s-a apropiat şi el de genul colindei şi a ales o colindă pe care au ascultat-o urechile lui Bartók, din culegerea lui Bartók, dar tot din zona Hunedoarei, tot din Haţeg. Este vorba de o colindă despre Soarele şi Luna, un mit naiv, cum găsim uneori în folclorul românesc, în care straturile succesive ale istoriei se amestecă. Este vorba de *Colinda-Baladă*; dimensiunile ating sfera baladei deşi pornirea este într-adevăr o colindă. Op. 46, o lucrare foarte recentă, a fost terminată anul trecut şi ne revine cinstea deosebită de a vă prezenta dumneavoastră şi în transmisie radio directă, prima audiţie mondială. (vezi: Ştefan Angi, *Cluj Modern la a VIII-a ediţie*, 27 martie – 1 aprilie 2009, rev. „Muzica", 2009, nr. 2, pp.137-157; a se mai vedea: Ştefan Angi, *De pândă la devenirea întru muzică a lumii sonore – o posibilă analitică asociativă –*, Revista „Muzica" nr. 3 - 4 / 2015, p.72-120.)

În creaţiile sale concepute pentru tineret se reflectă edificator suprema valoare a ludicului: dobândirea şi trăirea totală a libertăţii frumosului. Cele 6 volume de *Jocuri* compuse pentru pian se bazează pe evidente intenţii pedagogice în pregătirea micilor consacraţi muzicii moderne, cu perspectivele unui „dincolo de contemporan". Credem că nu greşim intuind în această artă poetică a ludicului neuitatele gânduri ale lui Friedrich Schiller despre educaţia estetică a omului: „Raţiunea ne spune: frumosul nu trebuie să fie numai viaţă şi numai formă, ci formă vie, frumuseţe. Ca urmare, ea se pronunţă: cu frumuseţea, omul trebuie doar să se joace, dar să nu se joace decât cu frumuseţea (...) omul nu se joacă decât atunci când este om în sensul deplin al cuvântului, şi numai atunci este om cu adevărat întreg, când se joacă" (vezi: Fr.Schiller, *Scrisori privind educaţia estetică a omului*; în Friedrich Schiller, *Scrieri estetice*, Editura Univers, Bucureşti, 1981, p. 300.)

Kurtág, în cuvântul înainte la partitura *Játékok* (Jocuri), prescrie sub forma unor teze ideogramice intenţiile sale de iniţiere a copilului în însuşirea tainelor imperiului muzicii. Deschide pe calea bucuriei itinerarul spre înţelegerea jucăuşă a acestor taine, nerenunţând însă nici la evidenţierea prezenţei lor ianice, cu două feţe – veselă şi serioasă – în joc cu pianul:

„Bucuria jocului, bucuria mişcării – circulaţie curajoasă, dacă e necesar, rapidă pe de-a întregul claviaturii imediat, la începutul învăţării, în locul dibuirii laborioase a sunetelor, al numărării ritmurilor – această la început încă nebuloasă imaginaţie a dat până la urmă viaţă culegerii de faţă.

Jocul este joc. Pretinde foarte mare libertate, iniţiativă din parte interpretului. Nu trebuie luate în serios cele descrise – trebuie luate mortal în serios cele descrise: procesul muzical, calitatea sunetului, a liniştii.

Să dăm crez imaginii notelor, să le lăsăm să acţioneze asupra noastră. Imaginea grafică dă răspuns la aranjarea temporală până şi a celei mai nearticulate piese.

Să întrebuinţăm toate cunoştinţele şi amintirile noastre despre declamaţia liberă, parlando-rubato, a muzicii populare, despre cântul gregorian şi despre tot ceea ce practica improvizaţiei muzicale de întotdeauna a folosit-o.

Şi să ne avântăm – fără frică de greşeli – spre cel mai greu lucru: spre a crea din valori lungi şi scurte relaţii valabile, unitate, proces – spre bucuria noastră." (Cuvânt introductiv la partitura *Játékok*, vol. 1-6 pentru pian, Editio Musica Budapest, 1979, Traducere: Şt. A.)

Teza: *nu trebuie luate în serios cele descrise – trebuie luate mortal în serios cele descrise* ne îndeamnă să parafrazăm antinomia kantiană despre gust, confruntând ca teză dictonul medieval *De gustibus et coloribus non est disputandum*, cu anatiteza, *de gustibus et coloribus est disputandum*. Parafraza noastră ne conduce la coexintenţa luptei şi unităţii în teza formulate de Maestru prin *conflictul unitar* între vesel înduioşător *versus* serios mortal.

O caracteristică estetică tot atât de importantă o întâlnim în stimularea încumetării, în modelarea gestică a unui risc gata de depăşit de la joc la aventură, atenţionându-ne totodată că jocul poate fi şi deosebit de serios! Creaţiile simfonice compuse spaţio-temporal, spre exemplu piesele *… concertante…* sau *Zwiegesprächt* (Dialog), sunt edificatoare în acest sens: prima arată chiar prin modul grafic al titlului. El apare intercalat în câte trei puncte, scris cu litera mică, ca un element cursiv-pasager dintr-o frază începută deja, vrând să desemneze forma deschisă a procesului concertării care poate fi întrerupt, reluat, repetat, modificat ulterior sau devansat întru viitor…

Comentatorul CD-ului *Jocuri*, istoricul muzical Farkas Zoltán, marchează cele mai importante gânduri şi directive estetico-pedagogice ale *ars poeticii* lui György Kurtág. Cităm, spicuind liber din ele:

Seria de piese *Jocuri* compuse pentru copii s-a născut sub egida libertăţii. Kurtág a oferit prin ele modalităţi interpretative care au permis copiilor şanse total libere de a-şi manifesta propriile gânduri, sentimente şi dorinţe în redarea individuală a compoziţiei, de regulă, minuscule. Titlurile programatice ale acestora sugerau deosebit de inspirat un apel la libertate, la degajarea fanteziei şi a imaginaţiei. Iată, câteva dintre ele: *Să ne prostim împreună! Este permis de a bate pe lângă. A se maimuţări.*

Maestrul ne învaţă că există muzică şi fără înălţimi sonore exacte sau ritmuri precise, dar nu există muzică fără gesturi, fără intenţia elementară a comunicaţiei. Kurtág apelează concret la învăţarea şi întrebuinţarea gestului în interpretare încă din primele contacte cu sursele lumii sonore, cu instrumentul. Pe viitorul pianist îl îndeamnă ca să facă cu pianul ceea ce ar face şi fără apel: lăsat în singurătate cu instrumentul, să treacă mâna peste clape de-a lungul claviaturii (ca un glissando mut sau acut), să dea pe clape cu pumnul sau să apese tiptil clapa fără să producă sunet, să apese pedala şi bătând dulapul pianului să asculte „suspinul” acestuia. Îl atenţionează pe pedagog că practicarea unor modalităţi de interpretare diferite de cele tradiţionale păstrează bucuria mişcării şi încă de la început asigură sentimentul reuşitei.

Cu ajutorul sunetelor poate fi povestită o întreagă istorie, ca de pildă *Iepuraşul şi vulpea* „poveste” pe care a scris-o Takács Krisztina la vârsta de şase ani, „compoziţie” care este inclusă în partea a doua a *Jocuri*lor, mai mult reprezintă piesa de început a seriei a doua.

Kurtág ne atenţionează că este suficient un singur sunet pentru formarea unui dans (*Preludiu şi vals în do*). Iar trei sunete pot reda o întreagă bătaie sângeroasă (*Bătaie, luptă*).

Se poate apela, de asemenea, şi la plăcutele jocuri ale mâinilor. În ultimul acord al piesei *Bătaie, luptă*, cele patru mâini se prind una pe cealaltă aidoma jocului de ciupit mâna.

Muzicologul Miklós Dolinszky investighează concepţia lui Kurtág potrivit căreia *muzica poate fi zămislită din orice*. Astfel, sunetul ca atare nu este un dat *a priori* ca element de bază, el apare mult mai mult (deşi nu în mod inevitabil) ca o cristalizare a unor porniri sau gesturi. Prin accentuarea faptului că gestul precede sunetul pe care îl poartă (de aceea e voie să bată „pe lângă”), Kurtág sădeşte la timp pretenţia în inima micului interpret că modul de invocare a sunetului nu reprezintă doar un fenomen auxiliar în reproducerea corectă a acestuia, el este riscul însuşi al invocării. Autenticitatea gestului poate fi controlată în calitatea dinamicii şi a articulaţiei. Tocmai de aceea este fundamental ca urechea copilului să se deschidă încă de la început (şi nu doar după învăţarea piesei) spre nuanţele inepuizabile ale diversităţii interpretative.

György Kurtág junior ne oferă câteva gânduri legate de conceperea compoziţiilor *…concertante…*, şi *Zwiegesprächt*.

Despre adaptarea la modul perceptiv auditiv al compoziţiei *…concertante…* care a fost conceput originar pentru un mod de receptare audio-vizuală – spaţio-temporală el arată că după segmentarea unităţii de formă a trecut la învăţarea funcţiilor grupurilor de instrumente. I-a fost de mare ajutor, scrie, un concert din Berlin, cu ocazia căruia în cadrul unei repetiţii a putut înconjura la 360 de grade orchestra şi a observat că unele instrumente de percuţie au rol articular de solo. De aici s-a născut ideea că pentru evidenţierea acestui rol el poate realiza un mod audio/temporal de studio ceea ce ar fi fost imposibil în desfăşurarea concertului: dacă funcţia estetico/interpretativă a instrumentelor se modifică pe parcursul piesei, atunci poate fi reconfigurată ipostaza orchestrei într-un mod virtual. Nu este necesar ca spaţiul acustic să imite spaţiul scenic. De asemenea, la această repetiţie berlineză, ascultând compoziţia din perspectiva percuţiilor, a ajuns la concluzia că la montarea epilogului a trebuit să realizeze un efect audio-acustic prin care ascultătorul, parcă privind în jos de pe un vârf de munte, aidoma înălţimii unui zbor de pasăre, poate parcurge privelişti panoramice desemnate de orchestra.

Drept omagiu, în cadrul concertului simfonic extraordinar al Orchestrei Filarmonicii de Stat „Transilvania” a fost prezentat sub genericul *György Kurtág – 90* compoziţia Maestrului intitulată *...concertante... pentru vioară, violă şi orchestră* op.42. La pupitrul dirijoral: Lawrence Foster. Amprenta autenticităţii de interpretare au asigurat-o soliştii Hiromi Kikuchi, vioară şi Ken Hakii, violă, interpreţii premierei absolute din 2003 ai căror privilegiu executiv al piesei este rezervat şi până în prezent de către compozitor.

Ars poetica lui Kurtág distinge între multiple nuanţe de jucăuş: de la senin până la mortal de grav al ludicului, de la joc la aventură. Spre exemplu, în compunerea creaţiei comune Kurtág György senior – Kurtág György junior, *Zwiegespräch*, juniorul remarcă dificultatea şi lungimea procesului în care au reuşit, tată şi fiul, ca să ajungă la un numitor comun prin repetate întrebări reciproce, *tu ce auzi*?

În acest context ne oferă un splendid exemplu al simţirii tainicelor inerenţe ale actului gestic al muzicii, mărturisind tatălui că el visează la o muzică comună care îl trimite la gândul unei picături de apă despre care ştie că va cădea, dar nu ştie când anume. Drept răspuns, tata a compus pe loc partea finală, *Tears* (Lacrimi), a piesei lor comune. No comment.

CD-urile şi textele lor însoţitoare din care s-au documentat rândurile de mai sus sunt pentru mine foarte apreciate cadouri primite de la Maestrul Kurtág datorită întâlnirii D-sale prin mijlocirea scriptelor mele (Ştefan Angi, *Fotografii la minut din atelierele compozitorilor clujeni*, Arpeggione, Cluj-Napoca, 2008) cu ludicul indicativ al sublimei anafore, pe care am citat-o din Talmud. Citez şi de această dată, convins fiind că reiterează întreg mesajul componistic, interpretativ şi nu în ultimul rând educativ al mult iubitului şi omagiatului nostru György Kurtág, la 90 de ani:

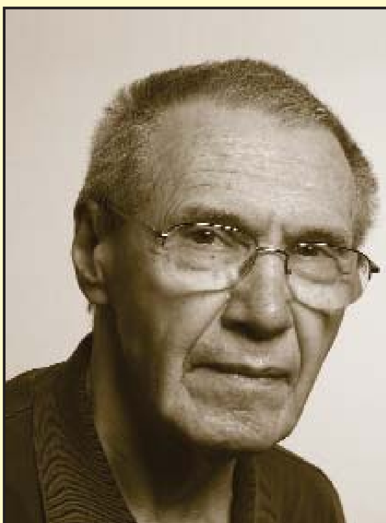
“Fii atent la gândurile tale, / pentru că ele vor fi cuvinte. / Fii atent la cuvintele tale, / pentru că ele vor fi fapte. / Fii atent la faptele tale, / pentru că ele vor fi obiceiuri. / Fii atent la obiceiurile tale, / pentru că ele vor fi caracterul tău. / Fii atent la caracterul tău, / pentru că el va fi destinul tău”.

Ştefan ANGI

Aniversare György Kurtág!

Poate că un titlu sugestiv pentru rememorarea principalelor secvenţe ale vizitei compozitorului György Kurtág (născut în 19 februarie 1926) la Lugoj în perioada 29 martie – 1 aprilie 2008 ar fi fost *„Kurtág-Fragmente"*, într-o încercare de parafrazare a titlului uneia din capodoperele sale, *Kafka-Fragmente* (geniala transpunere muzicală a tulburătorului jurnal kafkian), imaginându-mi un posibil jurnal, inspirat de momentele la care am fost martor în urbea mirificei sale copilării.

În dimineaţa zilei de luni, 31 martie 2008, în cancelaria Colegiului Naţional „Coriolan Brediceanu" s-a petrecut un eveniment memorabil, de o impresionantă unicitate: trei distinşi reprezentanţi ai Senatului Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti, prof. univ. dr. Dan Dediu, noul rector al instituţiei, prof. univ. dr. Dan Buciu, rector de onoare, şi prof. univ. dr. Doina Rotaru, şefa Catedrei de Compoziţie, au oficiat ceremonia decernării titlului de *doctor honoris causa* maestrului György Kurtág, corifeu al muzicii europene de avangardă. După desfăşurarea principalelor momente ale solemnităţii (cuvânt introductiv rostit de Dan Dediu, *laudatio* prezentată de Doina Rotaru şi Proclamaţia Senatului citită de Dan Buciu), maestrul sărbătorit a rostit tradiţionalul discurs inaugural, în noua sa calitate academică. A fost, în fond, mai degrabă un antidiscurs, o succintă, sinceră şi ingenuă rememorare a legăturilor sale spirituale cu vestita instituţie de învăţământ lugojeană, cu cel căruia îi datorează prezenţa sa la Lugoj, Felician Brînzeu, veneratul său profesor de limba şi literatura română.

Într-un cadru protocolar, nuanţat însă de sensibila şi emoţionanta atmosferă a rememorării marelui său profesor, maestrul a dăruit câte un exemplar al partiturii noului său opus, *Colindă-Baladă*, op. 46 (prima audiţie mondială a avut loc în 29 martie 2009, la Cluj, pe scena Studioului de Concerte al Academiei de Muzică „Gheorghe Dima", în interpretarea Corului Filarmonicii „Transilvania" şi a unui ansamblu cameral de elită, concertul fiind reluat la Szombathely, în 8 iulie 2010, sub auspiciile Festivalului Muzical Internaţional „Béla Bartók", şi la Paris, în 2 noiembrie 2010, pe scena Operei Garnier, în cadrul tradiţionalului Festival d'Automne à Paris), doamnei prof. univ. dr. Pia Brînzeu, prorector al Universităţii de Vest din Timişoara, nepoata lui Felician Brînzeu, Colegiului Naţional „Coriolan Brediceanu" şi subsemnatului, în semn de prietenie, pentru efortul depus, „ca maestru de ceremonii, ca organizator, dar mai ales ca cercetător asiduu, care, prin mii de dificultăţi, ai găsit şi ai scos la iveală trecutul oraşului nostru – dar şi trecutul meu uitat". Anterior acestui eveniment, în urmă cu doar câteva zile (vineri, 28 martie), Senatul Academiei de Muzică „Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca îi decernase aceeaşi onorantă distincţie, după o *laudatio* prezentată de prof. univ. dr. Francisc László, vechi şi devotat prieten. Aceasta este şi una din explicaţiile prezenţei rectorului instituţiei clujene, prof. univ. dr. Adrian Pop, la festivităţile organizate la Lugoj, Domnia Sa dorind să fie părtaş la succesiunea ineditelor şi istoricelor evenimente muzicale din cetatea lui Ion Vidu.

După acest unic moment, în care membrii unui for academic, într-un neobişnuit demers, au organizat solemnitatea acordării unui important titlu academic într-un oraş de provincie, maestrul Kurtág, însoţit de distinsa sa soţie, doamna Márta Kurtág, a fost oaspetele Şcolii Gimnaziale de Muzică „Filaret Barbu", unde foşti şi actuali elevi lugojeni i-au dăruit câteva secvenţe din literatura muzicală românească şi universală.

După cum am subliniat şi la festivitatea înmânării Diplomei de Cetăţean de Onoare al municipiului Lugoj, desfăşurată în Sala de Consiliu a Primăriei, Lugojul a fost, preţ de câteva zile, un punct de interferenţă a principalelor axe ale muzicii culte româneşti (Bucureşti şi Cluj, prin maeştrii amintiţi, cărora li s-a adăugat şi compozitorul Remus Georgescu, fostul dirijor al Orchestrei Filarmonicii „Banatul"), dar şi europene, prin prezenţa maestrului sărbătorit, membru de onoare al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România, aureolat de laurii atâtor importante premii şi distincţii internaţionale.

Incursiunile la imobilele care i-au legănat primii ani ai copilăriei, situate pe str. Smârdan, nr. 17, şi str. Xenopol, nr. 19, au reprezentat, poate, una din principalele motivaţii ale vizitei maestrului la Lugoj. În fond, o reîntoarcere la matricea spirituală, sub lumina blândă a amintirilor primilor ani ai existenţei, atunci când se înfiripează germenii viitoarei personalităţi şi se definesc trăsăturile fundamentale ale caracterului şi sensibilităţii artistice. Graţie amabilităţii şi excepţionalei prezenţe de spirit a dlui Florin Teleman, actualul proprietar al imobilului, maestrului i-au fost oferite, ca sublim dar, secvenţe ritmice interpretate la toacă de fiica acestuia, unul din instrumentele care i-au marcat copilăria, prezent în partitura *Colindei-Baladă*. Imaginea ritmului toacei l-a urmărit, obsedant, de-a lungul zilelor petrecute la Lugoj, ca un mirific şi nedesluşit fir al destinului, deoarece avea să-şi găsească împlinirea în clopotniţa din turnul Catedralei Greco-Catolice. Maestrul, cu un uimitor spirit adolescentin, a urcat, în ultima zi petrecută la Lugoj, ultimele trepte ale sinuoasei şi ameţitoarei scări, ca într-un parcurs dantesc, într-o încercare de a desluşi, parcă, limpezimea unui ireal cer primăvăratic, până la marele clopot şi locul din care răsună toaca în ajunul marilor praznice, de unde, cu o satisfacţie supremă, de învingător, a privit, prin zăbrelele ferestrei turnului, imaginea panoramică a Lugojului, într-un gest aproape ritualic, reluând fascinanta experienţă din anii interbelici.

A fost o reverie, o clipă trist de efemeră, dar condensată, încărcată şi sublimată de atâtea semnificaţii. Noi, cei care am trăit evenimentul, mângâiaţi parcă de înţelepciunea maestrului, transfiguraţi şi deveniţi mai buni sufleteşte, dar şi mai puternici şi mai exigenţi cu noi înşine şi cu învăţăceii noştri, odată cu plecarea Domniei Sale am devenit însă puţin mai săraci. Dorind ca această experienţă să nu reprezinte un moment istoric irepetabil, aşteptăm cu emoţie momentul revederii.

La mulţi ani, iubite maestre!

Constantin-T. STAN

"BRAVE CLAVIATURI" şi muzica românească

Pentru muzica românească din catalogul literaturii pianistice, sfârşitul lunii martie marchează deja o tradiţie în contextul derulării evenimentelor competiţionale dedicate culturii naţionale. Mă refer aici, în mod special, la concursul naţional de interpretare a muzicii româneşti pentru pian, „Brave claviaturi" ajuns deja la a noua ediţie, o manifestare care valorifică nu doar repertoriul pianistic autohton (acoperind aproximativ 170 de ani de creaţie, dinspre jumătatea secolului al XIX-lea până în prezent), ci şi atracţia implicită a copiilor şi tinerilor de vârstă şcolară pentru genurile, diversificate, ale acestor compoziţii.

Trecând în revistă numele creatorilor români care au fost „aleşi" pentru a fi interpretaţi anul acesta în cadrul concursului din 26 şi 27 martie, am remarcat constituirea virtuală a unei palete suficient de bogate a opţiunilor repertoriale, capabilă să reprezinte varietatea creuzetului stilistic şi multitudinea gesturilor componistice asumate de către cei 72 de autori (dintre care citez, selectiv, pe: George Enescu, Iacob Mureşianu, Ciprian Porumbescu, Gavriil Musicescu, Ioan D. Chirescu, Augustin Bena, Tiberiu Brediceanu, Filip Lazăr, Rodica Şutzu, Sabin Drăgoi, Nicolae Buicliu, Alma Cornea Ionescu, Florica Dimitriu, Constantin Silvestri, Mihail Jora, Paul Constantinescu, Vinicius Grefiens, Dumitru Bughici, Nicolae Chilf, Sigismund Toduţă, Marţian Negrea, Tudor Ciortea, Hilda Jerea, Victor Iusceanu, Paul Jelescu, Sergiu Natra, Liviu Dandara, Liviu Glodeanu, Dan Constantinescu, Alexandru Paşcanu, Constantin Simionescu, Miriam Marbe, Liviu Comes, Anatol Vieru, Radu Paladi, Dan Voiculescu, Tudor Dumitrescu, Vasile Timiş, Nina Cassian, Nicolae Brânduş, Alexandru Dumitrescu, Marina Vlad, Doina Rotaru, mai tinerii Elena Perianu şi Dan Dediu, şi, din Republica Moldova, pe Vladimir Rotaru, Mihail Kolsa, Vladimir Beleaev etc.).

Ecaterina Silişteanu şi juriul concursului

Faptul că lucrările semnate de Carmen Petra Basacopol au fost cel mai des incluse în programul micilor solişti înseamnă, în mod cert, că s-au situat cel mai aproape de posibilităţile tehnice şi capacitatea de înţelegere şi implicare afectivă a copiilor la nivelul semnificaţiilor poetice ale substanţei sonore. Mai mult decât atât, ideea că unii compozitori români precum Paul Rogojină şi Laura Manolache au continuat să răspundă, ca şi în anii precedenţi, invitaţiei de a scrie piese în mod special pentru această ediţie a concursului dedicându-le unora din cei mai talentaţi concurenţi, reflectă una din valenţele importante ale acestei competiţii: cea de promovare a artei contemporane, o anumită structură motorie şi intelectuală a solistului stimulând imaginaţia creatorului pe linia unei relaţii de absolută interdependenţă între compozitor şi interpret; a fost cazul partiturii lui Paul Rogojină intitulată *Jazz / La pian pentru cei mici* – tipărită la editura GrafoArt, ca materializare a comenzii din partea concursului „Brave claviaturi", dar şi a lucrării Laurei Manolache, *Motive*, elaborată pentru a fi interpretată de Mateo Miu (clasa a IX-a), succesul acestei prime audiţii absolute metamorfozându-se într-un binemeritat premiu I acordat concurentului respectiv (dublat de premiul „Remember TIBERIU OLAH" pentru interpretarea muzicii româneşti contemporane). Foarte inspirată s-a dovedit a fi, din acelaşi punct de vedere, opţiunea Xeniei Toboşaru care a ales să-şi interpreteze propriile compoziţii (*Trist şi fericit*, *Peştera liliecilor*) concepute la doar şase ani, sugerând culori expresive contrastante ancorate sensibil într-un univers programatic aparte.

Alături de Xenia Toboşaru şi Mateo Miu, 218 concurenţi au fost prezenţi la ediţia de anul acesta a „Bravelor claviaturi" derulată în sala de concerte a Centrului Naţional de Artă „Tinerimea Română", juriul (alcătuit din prof. Stela Avesalon, prof. Venera Babeş, prof. Angela Beleaev din Republica Moldova, prof. dr. Georgeta Aneta Băcioiu şi prof. dr. Rodica Dănceanu, sub preşedinţia prof. univ. dr. Verona Maier) având delicata misiune de a recompensa pe cei mai talentaţi dintre ei şi, în ultimă instanţă, de a decide care sunt personalităţile interpretative dotate în mod deosebit pentru podiumul de concert. În consecinţă, 23 din concurenţii clasaţi pe primele locuri la ambele secţiuni (**A** – elevi care studiază pianul ca instrument principal şi **B** – elevi care studiază pianul ca instrument opţional) au obţinut în plus, ca apreciere maximă a membrilor juriului, un premiu special pentru interpretare care le va motiva, cu siguranţă, viitoarele evoluţii scenice, tentându-i, totodată, să încerce să-şi reînnoiască performanţa printr-o nouă prezenţă în cadrul aceleiaşi competiţii, anul viitor; ei s-au numit: Mara Ţântăreanu-Mircea, Carina Tănase-Ene, Petru Bălănescu-Pascu, Ali Barbu Alexandru, Petru Tolea, Petru Soleanu, Anastasia Alexan, Lorelei-Andreea Balint, Nicolas Ionescu, Grigorie Silişteanu, Xenia Toboşaru, Izabella Gherca, Ioan Nichita, Maria Timeea Constantinescu, Ştefan Bogdan Mircea, Maria Alexandra Mîrzac, Wanda Nicole Moldovan, Alexandra Valentina Popescu, Ecaterina Silişteanu, Matei Bobariu, Mălina Şerbănescu, Olimpia Damşa, Delia Maria Diaconescu, şi cuplul Olimpia Damşa-Petra Damşa (pentru secţiunea **Pian la 4 mâini**).

Graţie partenerilor săi, Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România, Editura Muzicală, Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti, Centrul Naţional de Artă „Tinerimea Română", Fundaţia Culturală ProPiano – România, Muzeul Naţional „George Enescu", Editura „GrafoArt", Fundaţia „Accumm", Camerata Regală şi Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din Republica Moldova, sărbătoarea „Bravelor claviaturi" a avut loc şi anul acesta, sub auspicii organizatorice extrem de favorabile. Îi dorim o ediţie aniversară 2017 cel puţin la fel de densă calitativ, în care competiţia valorică să poată consolida statusul performant al creaţiei muzicale autohtone în relaţia cu actualii săi interpreţi-raisonneuri, viitori profesionişti ai artei pianistice şi, în general, ai culturii româneşti, de aici şi de pretutindeni! (Foto: Marius VÂJOAICA)

Loredana BALTAZAR

Club de jazz şi blues la ICR

Propus la începutul acestui an la **Institutul Cultural Român** de către subsemnatul şi de **Mike Godoroja**, proiectul unui nou **Club bucureştean de jazz şi blues** a fost transpus în realitate cu aprobarea conducerii **ICR** – preşedinte **Radu Boroianu** – şi a fost inaugurat în seara de 10 martie a. c. sub o atare generoasă egidă. Propunerea a vizat în chip benefic instituirea unor întâlniri periodice cu fanii celor două genuri muzicale incluse în generic, întâlniri cu frecvenţă bilunară, derulate în sala mare de la sediul din Aleea Alexandru nr. 38.

Fără a abdica de la principiul accesibilităţii, întâlnirile de club s-au dorit dintru început guvernate de criteriile seriozităţii şi ale profesionalismului. Astfel, fiecare dintre aceste serate a fost concepută în două părţi distincte, ambele ilustrative însă pentru un subiect unic – prima parte constând dintr-o expunere susţinută de mine (în domeniul ***jazz-ului***) şi alternativ de **Mike Godoroja** (în domeniul ***blues-ului***) pentru ca în partea a doua să evolueze scenic o formaţie selectată anume spre a exemplifica prin recitalul ei aceeaşi temă, acelaşi subiect. Zis şi făcut! S-au stabilit temele întâlnirilor, au fost nominalizate grupurile interpretative, ele fiind informate de către organizatori privitor la datele de susţinere ale recitalurilor şi la solicitările adresate din punct de vedere estetic.

Snaco Dixie

MIHAELA PETER

Cum precizam mai sus, ciclul întâlnirilor **Clubului de jazz şi blues ICR** a debutat în data de 10 martie, de la ora 19, cu tema „Umorul în jazz". Captivanta expunere primită cu aplauze de cei prezenţi, a fost agrementată audio şi video cu secvenţe înregistrate prin ani de pianiştii **Johnny Răducanu**, **Meade Lux Lewis**, de trompetistul **Clark Terry**, de grupurile **„Slim & Slam"**, **„Spike Jones and His City Slickers"**, **„Artie Shaw and His Orchestra & Fred Astaire"**, **„Ina Ray Hutton And The Melodiers"**, vocalistul **Bobby McFerrin**, septetul vocal de gospel **„The Jackson Sisters"**. Desigur agreabil, subiectul propus comentării a fost acreditat odată în plus prin recitalul *live* al grupului sibian **„Snaco Dixieland Jazz Band"**. Interesanta formulă de componenţă a acestui grup îi cuprinde pe **Remus Toader** - trompetă şi vocal, **Nelu Petcu** - trombon, vocal şi lider, **Ioan Teofilat** - tuba, **Dan Oswald** - banjo şi vocal. Fiind una dintre puţinele formaţii actuale de jazz tradiţional din ţară, **„Snaco Dixieland Jazz Band"** a oferit auditorilor reformulări incitante, pline de vitalitate şi culoare, ale unor teme din repertoriul românesc şi internaţional, regândite în aranjamente pigmentate cu umor, inclusiv compoziţii proprii ale lui **Nelu Petcu**. Ne referim la piese precum „Români la iarbă verde", „Toţi suntem puţin luaţi", „Blues ruso-român", „Puşca românească", momentele vesele „Surdina în jazz-ul familial" partea I şi a II-a sau ingenioasele colaje „Lenea / I Shell Not Be Moved", „Yankee Doodle / When You're Smiling", „Medley din filme". Se mai cuvin menţionate două nume pentru contribuţii sine qua non la bunul mers al clubului: **Dana Berdilă**, coordonatoarea proiectului şi regizorul muzical **Mihnea Popescu**.

Fiindcă s-au stabilit şi comunicat în totalitate parametrii funcţionării acestui Club până în luna iulie, suntem în măsură să vă informăm şi pe această cale asupra temelor preconizate şi asupra muzicienilor invitaţi să le susţină prin recitaluri corespunzătoare. Joi 24 martie – „Diavolul şi Robert Johnson", un spectacol ca o poveste, imaginat şi interpretat de **Mike Godoroja** şi de grupul său **„Blue Spirit"**, cu colaborarea actorului **Eugen Cristea**, a instrumentistului la muzicuţă **Marcian Petrescu**, a tinerei vocaliste Ana Maria Godoroja, a artistului grafic **Codrin Cârdu** şi a **Corului de copii** de la Liceul ICHB. În continuare vor putea fi urmărite din două în două săptămâni, temele-expuneri „Valori perene ale jazz-ului românesc" (7 aprilie), „Harmonica blues" (20 aprilie), „Tendinţe contemporane – ethno jazz" (4 mai), „Performanţe de virtuozitate în jazz-ul autohton şi mondial" (18 mai), „Blues-ul electric" (1 iunie), „Evocare Jancy Körössy" (15 mai), „Esenţa jazz-ului – improvizaţia spontană" (29 iunie), „Miracolul bossa nova – fenomen muzical periplanetar" (13 iulie). Iar printre grupurile muzicienilor invitaţi vor urca pe podium formaţii notorii, ca **„Mircea Tiberian Group"**, **„Marcian Petrescu/ Florin Giuglea Storytellers"**, **„Ethnotic Project"**, **„Petrică Andrei Trio"**, **„Rareş Totu & Midnight Sun"**, **„Nicolas Simion & Sorin Romanescu Tandem"**, **„Nadia Trohin & Friends"**, **„Gabriela Costa / Alex Man Duo"**.

Urmărind a elucida pentru melomani aspecte ale fenomenelor muzicale ***jazz*** şi ***blues***, a le oferi participanţilor momente de delectare auditiv-estetică autentică în proximitatea muzicii de ţinută caracterizată înainte de toate prin creativitate, **Clubul de jazz şi blues ICR** – la care, nota bene, intrarea este gratuită – promite seri de neuitat. Totodată se intenţionează prin cunoaşterea nemijlocită a evoluţiilor concretizate de muzicienii noştri, selectarea acelor artişti reprezentativi care să reprezinte cu aplomb jazz-ul autohton dincolo de fruntarii.

O lacrimă pentru Pitty

Ion Vintilă – alintat de prieteni, rude, apropiaţi, cu extaticul supranume **„Pitty"** – s-a fost venit pe lume într-a 24-a zi a gerosului februarie al anului 1936 şi a plecat în nemurire opt decenii mai târziu, la 11 aprilie 2016, personaj de excepţie traversând cu o aparte demnitate o existenţă atipică, fabuloasă, demnă a fi imortalizată într-un roman. Fiu al unuia dintre cei mai renumiţi medici ai Clujului, rebelul Pitty a urmat aceeaşi nobilă vocaţie îmbrăţişată de preaiubitul său antecesor, nonconformistul adolescent impunându-se drept un strălucit student la

medicină. N-a apucat însă să îşi încheie în chip firesc studiile, fiind arestat şi condamnat pentru că realizase o gravură intitulată… „Mama lui Lenin la menopauză”. Legenda spune şi cum că ar fi escaladat statuia ecvestră din centrul municipiului natal, de unde, astfel cocoţat, ar fi perorat împotriva comuniştilor. Fapt este că a făcut puşcărie grea, la două celule distanţă de Corneliu Coposu şi Ion Diaconescu, intrând în pârnaie cu greutatea de 75 de kilograme şi ieşind câţiva ani mai târziu cu doar 47 de kilograme! A continuat şi absolvit apoi, cu Magna cum laude Facultatea de medicină. Dar fără infatuare a practicat concomitent şi alte meserii precum acelea de tâmplar, vopsitor, taximetrist. A devenit un respectat medic legist – „chirurg la rece” cum îi plăcea să glumească animat de un umor deloc morbid – în anii tinereţii împrietenindu-se la cataramă cu nimeni altul decât contrabasistul Johnny Răducanu. Johnny – care după studii muzicale la Iaşi, le-a continuat un timp în municipiul de pe Someş. A devenit Pitty Vintilă un împătimit iubitor al jazz-ului, un faimos colecţionar de discuri de vinil, mai târziu de CD-uri şi DVD-uri, cochetând şi cu interpretarea la pian a unor teme standard, dar nu pentru a se produce în public ci doar pentru prieteni şi pentru propria plăcere.

Aflat în oraşul Zalău unde funcţiona ca medic legist, având ca hobby dragostea pentru înainte amintitul compartiment al artei sunetelor, a întemeiat un Club de jazz în această localitate. Revenit în Cluj, a continuat să se implice cu trup şi suflet („Body and Soul” – titlu-frontispiciu al notoriei teme semnată de patru autori: Johnny Green, Edward Heyman, Robert Sour şi Frank Eyton) în activităţi legate de jazz, devenind membru marcant al Clubului „Dr Jazz”. Prima dată când cu decenii în urmă am fost la el acasă, l-am însoţit acolo pe Johnny Răducanu şi cei doi, Pitty şi Johnny s-au bucurat ca nişte copii jucându-se abil la patru mâini pe claviatura în alb şi negru a pianului – „jucându-se” în sensul verbului francez „jouer” ce semnifică „a cânta la instrument”, spre deosebire de „chanter” care înseamnă „a cânta vocal”. Am reeditat de zeci de ori vizitele în primitoarea vilă din strada Onisifor Ghibu nr. 6 A, iubita sa soţie Elena având grijă întotdeauna să nu lipsească ceva de pe masă… I-am ascultat, eu alţii, povestind istorii despre personajele jazz-ului, despre cluburile şi festivalurile pe care le-a frecventat în Euripa ori peste ocean. L-am apreciat pe Pitty şi ca fiind unul dintre puţinii intelectuali în vârstă, bine familiarizat cu limbajele digitale şi în genere înzestrat cu diverse, surprinzătoare abilităţi tehnice. Şi-a confecţionat astfel o bogată videotecă de DVD-uri, unele înregistrate chiar de el, umplând mai multe dulapuri meşterite (citiţi „tâmplărite”, „băiţuite”) de colecţionarul însuşi. Să mai precizez că ahtiatul meloman realiza cu forţe proprii şi copertele color ale DVD-urilor? Nu pot uita celebrele „carneţele” scrise cât de poate de citeţ, incredibil de meticulos de mâna lui, cuprinzând detaliate playlisturi ale înregistrărilor respective, dar şi pertinente comentarii asupra muzicii! Fiindcă una dintre fiicele sale trăieşte în Statele Unite ale Americii, soţii Vintilă au călătorit dincolo de Arlantic, prilejuri pentru Pitty de a cunoaşte artişti reprezentativi ai genului, de a-şi face prieteni în patria jazz-ului. S-a aliat cu un grup de admiratori şi colecţionari numărând 47 de oameni din mai multe ţări care alcătuiau / schimbau între ei ***on line*** programe proprii de înregistrări video / audio. În aceeaşi ordine de idei fie-mi permis să amintesc un moment deosebit când Pitty care se afla în SUA, s-a adresat prin intermediul tehnicii Skype, despre faimosul clujean Eugen Ciceu, în cadrul unei seri la Clubul „Dr. Jazz” condus pe atunci de medicul Mircea Cazacu iar după moartea acestuia, de medicul Pitty Vintilă.

Colega mea Daniela Nicolae de la Radio România şi soţul ei care lucrează în televiziune l-au imortalizat într-un cuprinzător interviu realizat la Cluj acasă la protagonist, făcând obiectul mai multor emisiuni pe micul ecran. După cum eu şi partenerul Mihai Godoroja l-am avut pe Pitty invitat de onoare al unei emisiuni din seria „Unora le place” difuzată pe TVR 2. Cândva, pe când mă aflam la Cluj, am determinat la un moment dat o jurnalistă locală să-l facă odată în plus cunoscut concitadinilor săi pe Pitty Vintilă, solicitare în urma căreia a fost editat un amplu articol.

Graţie profundelor, diversificatelor sale cunoştinţe în domeniul jazz-ului, Pitty Vintila bucurându-se totodată de apreciere drept un om cu gust ales şi cu un deosebit discernământ în domeniu, a fost ales nu odată ca preşedinte de juriu al Concursului găzduit în fiecare an de Festivalul Internaţional de Jazz de la Sibiu. Nu pot uita ediţia în care organizatorul H. J. K. Schmidt a trimis pentru Pitty şi pentru mine (care mă aflam la Cluj cu o zi înainte de concurs) un BMW nou-nouţ care ne-a adus de la Cluj la Sibiu. Mărturisesc că am fost întotdeauna foarte mândru de a mă număra printre prietenii apropiaţi ai marelui dispărut.

În ultimii ani Pitty Vintilă a avut probleme cu starea sănătăţii, deplasându-se în Germania pentru o complicată şi costisitoare operaţie. Din păcate, situaţia lui nu s-a ameliorat, Pitty fiind obligat să nu mai părăsească propria locuinţă şi să nu se mişte decât cu dificultate. De abia împlinise la 24 februarie a. c. venerabila etate de optzeci de ani, când a devenit iminentă necesitatea unei noi intervenţii chirurgicale, pentru care prietenul nostru a fost internat într-un spital din Bucureşti. Pe masa de operaţie i s-a descoperit la cord un anevrism care i-a fost fatal.

Cu doar o săptămână înainte de operaţie vorbisem telefonic cu Pitty, urându-i sănătate şi viaţă lungă… Când însă arhitectul, bateristul şi pictorul clujean Lucky Păiş – actualmente bucureştean – m-a anunţat că firavul fir al existenţei lui Pitty Vintilă s-a secţionat definitiv, a murit odată cu el şi o parte din fiinţa mea. Fie ca Dumnezeu să Îi odihnească sufletul nobil de mare bărbat, mare caracter.

Pagini de Florian LUNGU

„Un alt fel de cabaret”

Aurelian Temişan, Tania Popa, Doina Botiş, Anca Sigartău, Alexandra Velniciuc, Corina Dănilă, Cosmin Seleşi, Manuela Cara, Florin Botiş, Monica Davidescu şi Ozana Barabancea sunt protagoniştii unui spectacol – cabaret – musical al cărui succes de casă a fost evident încă de la premiera din ianuarie de la Palatul Național al Copiilor.

Acesta aduce în prim plan o poveste parcă desprinsă din realitatea de zi cu zi, a cărei acțiune are loc într-un mic teatru, al cărui colectiv se luptă pentru a nu fi închis. Protagoniştii nu se află nici ei la prima tinerețe, iar divele (Annie, Allie, Tammie, Rossie, Penny, Dannie, Maggie, Barbra Jo), nici atât. Şi totuşi, cu talent, ambiție şi entuziasm, ei reuşesc să lanseze cu mare succes un nou show de cabaret.

Directorul teatrului (Mr. Tom – Aurelian Temişan) face un împrumut de la un investitor (Baby Boy - Cosmin Seleşi) pentru a susține noul proiect şi a demonstra că teatrul poate să reziste cu vedetele pe care încă le mai are. Dar, tocmai de la acest partener de afaceri se naşte intriga spectacolului: el îşi doreşte ca spectacolul să eşueze pentru a putea transforma teatrul într-un club de noapte, cu şi pentru bărbați. Până la final, doar publicul e cel care va decide ce se va întâmpla cu teatrul şi cu artistele lui.

Ineditul conceptului acestui spectacol, la care s-a lucrat aproape doi ani de zile, este că acțiunea se desfăşoară pe două planuri, într-o manieră de abordare realizată pentru prima dată pe o scenă din România: spectatorii pot urmări personajele atât “în luminile rampei”, pe scenă, aşa cum vede de obicei publicul, cu replici, cântece şi momente coregrafice, dar vor putea arunca o privire şi în culise, acolo unde spectatorii nu au acces. Ei devin martorii problemelor şi dilemelor sentimentale ale actrițelor, bârfelor şi poveştilor de alcov, vor afla despre dificultățile financiare ale lor şi ale teatrului pe care se luptă să îl păstreze şi asistă la schimbarea costumelor. Practic, spectatorii pot vedea şi decurge şi cum este viața artiştilor din spatele scenei.

„Este un spectacol electrizant şi grandios în care veți cunoaşte savoarea dulce a luminilor rampei, dar şi drumul anevoios ce trebuie străbătut până acolo” – spun organizatorii.

Interesant este faptul că protagonistele se află de o parte şi de alta a scenei: regia aparține Ancăi Sigartău, conceptul muzical, Manuelei Cara (Canada), în timp ce Tania Popa semnează costumele, iar Doina Botiş, coregrafia. „Lista” este completată de Imelda Manu (scenografia) şi de Tudor Crețu (decorurile).

După reprezentațiile jucate cu casa închisă la Sala Mare a Palatului Național al Copiilor, dar şi la TNB, „Un alt fel de cabaret” (după un text de Arthur V. Wesker) a şi pornit în turneu național, dând până acum reprezentații la Timişoara, Iaşi, Constanța, Slobozia, Craiova, Piteşti, Focşani, Cluj Napoca, Braşov, Suceava, Buzău.

Oana GEORGESCU

Premiile Muzicale Radio România

La Sala Radio a avut loc cea de-a XIV-a ediție a Galei Premiilor Muzicale Radio România. Au fost acordate 15 premii pentru cele mai bune performanțe ale anului trecut în muzica pop, folk, pop-dance şi pop-rock (în viziunea redactorilor), precum şi două premii speciale (Premiul de Excelență şi BIG LIKE), laureații primind trofeele din cristal cu incrustații de argint, purtând semnătura Ioan Tămâian. Cele 17 premii au fost înmânate de compozitori, interpreți şi de oameni de radio, printre care Gabriela Scraba – realizator şi producător al Galei Premiilor, Flavia Voinea, manager Bucureşti FM, Daniel Sârbu – manager Radio Constanța, Cornel Ilie, Mihai Pocorschi, Paula Seling, Nicoleta Nucă, Dan Popi, Nicolae Caragia, Mihai Cosmin Popescu, Ducu Bertzi, Daniela Mihai, Bogdan Pavlică, iar unul dintre premii a fost înmânat, în premieră, de unul dintre spectatori. Premiul pentru Artistul anului a fost anunțat printr-un mesaj video de Ovidiu Miculescu, Preşedintele Director General al Societății Române de Radiodifuziune, şi a fost oferit în numele său de Eugen Rusu. Premiul special pentru întreaga carieră a fost înmânat de Angela Similea şi Corina Chiriac muzicianului Marius Țeicu, iar Gabriel Cotabiță a primit Premiul de Excelență Radio România din partea unui cunoscut cuplu de creatori – textiera Andreea Andrei şi compozitorul Ionel Tudor.

Corina Chriac, Marius Țeicu, Angela Similea

Pe scena Sălii Radio au urcat rând pe rând şi au cântat live premianții Galei. 1. Debutul anului: Nicoleta Nucă; 2. Cea mai bună piesă pop: *Niciodată să nu spui niciodată!* – Andra feat. Cabron , 3. Cea mai bună piesă pop-dance: *Bop, Bop* – Inna feat. Eric Turner ; 4. Cea mai bună piesă pop-rock: *De câte ori să te iubesc* – Holograf; 5. Cel mai bun mesaj: *Un om mai bun* – Proconsul (Muzica: Dragoş Dincă şi Robert Anghelescu/ Text: Mihai Dumitrescu, JerryCo), 6. Albumul anului: *Te iubesc* – Direcția 5; 7. Cel mai bun compozitor: Kazibo (Ovidiu Baciu & Alex Pelin); 8. Premiul Omul cu chitara: Zoia Alecu; 9. Cea mai bună voce feminină: Andra; 10. Cea mai bună voce masculină: Mihail; 11. Cel mai bun video - Youtube: Shift feat. Andra – *Avioane de hârtie*; 12. Big Like – Facebook: Delia – *Inimi desenate*; 13.Cel mai bun duo/ grup: Direcția 5 feat. Alinka – *Te iubesc*; 14. Piesa anului: *Inimi desenate* – Delia; 15. Artistul anului 2015: Delia.

Marius Țeicu

Pentru prima dată în istoria Premiilor Muzicale, echipa de prezentatori a fost alcătuită din oameni de radio: Daniela Mihai, realizator "Prietenii de la 10" la Radio România Actualități şi Eugen Rusu, realizator "Matinal" Radio România Actualități. Evenimentul a fost transmis în direct de Radio România Actualități şi de Radio România Internațional, iar înregistrarea spectacolului de TVR 1, TVR HD şi TVR Internațional – TVR fiind coproducător al evenimentului. Nominalizările au fost stabilite prin consultarea clasamentelor transmise de toate posturile Radio România şi conform propriilor difuzări: Radio România Actualități, Bucureşti FM, Radio Cluj, Radio Constanța, Radio Iaşi, Radio Oltenia Craiova, Radio Reşița, Radio Târgu Mureş, Radio Timişoara, dar şi Radio România Internațional şi Radio Chişinău. Seara s-a încheiat cu un recital susținut de Delia.

Din păcate, şi de data aceasta s-a acordat o importanță minimă muzicii uşoare, muzicii pop tradiționale, stil care ar trebui sa fie cultivat insistent de realizatorii unui Radio public: regretabil însă, cântecele de acest fel, adevărate şlagăre, au o pondere redusă în programele posturilor, alcătuite la foc automat pe baza unor "play list" obligatorii.

Andra

Dan CHIRIAC

Capăt de linie?

În acest număr, ca de obicei, ne ocupăm de preselecția națională, nr. 5 fiind rezervat prin tradiție finalei europene, la care însă e foarte posibil ca România şi implicit Ovidiu Anton să nu mai ajungă. Dar totul la timpul său, s-o luăm metodic.

S-au înscris 94 de titluri, s-au reținut 92 (nu ne hazardăm să le numim ″creații″ fără a le fi ascultat, căci peste noapte la aceste selecții apar tot felul de ″compozitori″), dintre care au fost reținute (nu ştim de către cine, poate a fost alt juriu) un număr de 12. Aşa cum nu înțelegem de ce concursului de la ProTV i se spune ″Vocea României″ deşi sunt acceptați interpreți de peste hotare, nici aici nu e normal să se mai utilizeze formula Eurovision ROMÂNIA, din moment ce pot veni autori şi solişti din străinătate. Globalizarea aceasta ce ni se impune este extrem de păguboasă, măcar acolo unde este prezent numele țării să fim lăsați să trimitem talente autohtone, legate de țară! Aşa cum este, de pildă, frumoasa Ramona Negrea (devenită, în Germania, unde se bucură de succes, Nerra), pe care publicul bucureştean a avut ocazia s-o aplaude acum câțiva ani pe scena Sălii Palatului, alături de formația Flavius Teodosiu, în deschiderea recitalului faimoasei Gloria Gaynor: piesa lui Mihai Alexandru ″My Heart Is Still Winning″, cântată de Ramona, a fost respinsă, fără ca măcar compozitorul să afle punctajul obținut... În ce priveşte juriul de la Baia-Mare (show-uri superbe, jos pălăria în fața Iulianei Marciuc şi a gazdelor locale!), acesta a fost eterogen, am fi dorit ca din componența sa să facă parte mai mulți membri ai Uniunii compozitorilor, aşa cum este normal (acum a fost doar Horia Moculescu) şi în nici un caz persoane apropiate de case de producție, gen Global Records sau ″Famous Production″... Edificator, chiar un angajat al TVR, Dragoş Pătraru, scrie în ″Cațavencii″: ″Randi şi Cezar (Ouatu), doi băieți care s-au întrecut în platitudini, crezându-se Moga şi Chirilă. Ba Randi i-a tras şi vreo doi pumni în ficați limbii române, care nu mai găsea la un moment dat ieşirea din sală. Şi asta pentru că a luat-o la palme şi prezentatorul Cornel Ilie, un agramat sadea, care i-a făcut pe analfabeții care se uitau la Eurovision să schimbe canalul de ruşine″. Ceilalți doi membri ai juriului de specialitate (al cărui rol s-a mărginit la reținerea celor 6 piese finaliste, cu recomandările de rigoare, decizia finală aparținând publicului) au fost Alexandra Cepraga, prea concesivă, şi Zoli Toth, cerând exagerat show tuturor, chiar când nu era cazul, căci pentru asta e nevoie de regizori! La final, comperii au fost depăşiți şi luați de val,

Horia Moculescu

Finaliştii

cu pauze mari, neconcordanțe (”A dispărut primarul!”), bâlbâieli. Ca moderatoare alături de Cornel Ilie, altminteri artist foarte talentat, dar tentat să vorbească totuşi prea mult, a fost desemnată Ioana Voicu, care a stat permanent cu ochii în hârtiile din mână, despre care Alice Năstase Buciuta scrie în ”Libertatea”: ”Foarte nepotrivit aleasă în momentul în care tătânele Mădălin e implicat într-un scandal penal cu fonduri deturnate, în plus s-a bâlbâit grandios, culminând cu denumirea telespectatorilor drept ”pulipublicul de acasă”. Prezentatorii, jurații şi ceilalți invitați pe scenă au vorbit unii peste alții şi s-au întrerupt într-un haos total”. Cum spuneam, organizatorii şi realizatorii de la TVR, împreună cu gazdele băimărene (inspirată opțiune pentru municipiul maramureşean, deşi cineva trebuia să-i spună primarului Chereches că Isis nu a fost, săraca, ”zeița frumuseții”...), ne-au oferit două spectacole minunate, inspirat fiind şi momentul de deschidere, cu toți semifinaliştii pe scenă, de nu ne venea să credeam că suntem la televiziune publică. Minusurile au ținut de scenografie (pantă abruptă

Irina Baianţ, Doru Todoruţ

lucioasă pentru interpretele cu tocuri!), de alegerea prezentatorilor, neexperimentați (de aceea la final au scăpat total controlul evenimentelor) şi a unor membri ai juriului (Randi a repetat des, jenant, ca aprecierea sa supremă, ”mişto”, fiind şi campion la cacofonii). Bine totuşi că toți cei cinci veneau din lumea muzicii, nu ca în alți ani, impresari şi jurnalişti anonimi. Şi a mai fost ceva neinspirat: desemnarea solistei Jo, într-o vestimentație aiuristică, nepotrivită la acest nivel, ca ”om de interviuri”, gen Conchita Wurst la Viena, dar măcar acela (aceea) câştigase anterior concursul.

Cele 12 piese semifinaliste au fost foarte inegale, acelaşi Pătraru scriind: ”S-a auzit foarte-foarte prost, un fel de ”Floarea din grădină”! Nişte lălăieli lipsite de viață”, dar nu putem fi întrutotul de acord, pentru că am ascultat câteva melodii reuşite, fiind absurdă prevederea din regulament care prevede că unei piese să i se acorde nota... zero. Sigur, n-am înțeles cum au fost selectate, şi înclinăm să-i dăm dreptate lui Mihai Alexandru, piesele cântate de Andra Olteanu, Irina Popa (voce bună, dar nefotogenică), ambele co-autoare, Xandra (autori străini) sau Gaşca de acasă. Aceştia din urmă, băimăreni (să fie primit!) măcar au cântat în româneşte, din păcate solista

Mihai Trăistariu

avea o ținută nepotrivită cu anatomia dăruită de natură.

Superba soprană Irina Baianț şi Doru Todoruț, cu o compoziție proprie reuşită, ”The Voice” (cum se auto-intitulează fără a roşi Ouatu), au refăcut cuplul de moderatori de la ”Matinalul” TVR, Jukebox (trebuiau reținuți pentru finală!), tot cu o piesă proprie, au făcut apel la folclor, în maniera basarabeană Zdob şi Zdub (textul jumătate în limba română... am ajuns să ne bucurăm!), iar Mihai Băjinaru, neglijat de regie (fără fundal sau proiecții) a cântat impecabil o foarte frumoasă piesă lirică aparținând lui Andrei Tudor, pe versuri de Cristian Faur (puteți oare crede că toți membrii juriului i-au dat nota zero pe linie? Ce ”specialişti” sunt aceştia? S-a dovedit încă o dată că publicul are mai mult gust, aşezând piesa pe locul 4 !!). În postură de compozitor şi textier, Cristian Faur a dovedit că nu întâmplător a fost în jurii la concursurile importante de muzică uşoară, alcătuind un excepțional cvartet vocal din 4 tineri moderni, eleganți, unii studenți la Conservator, toți laureați la festivalurile

Dream Walkers

internaționale ”George Grigoriu” de la Brăila, ”Dan Spătaru” de la Medgidia sau de la Amara, ”Dream

Walkers” fiind realmente marea surpriză plăcută a finalei. Mezină a fost Florena, 16 ani, cu o melodie de Laurenţiu Duţă şi Gabriel Huiban, în timp ce recordmanul Ovidiu Anton (trebuia să se anunţe acest lucru, a fost a 5-a oară finalist la Eurovision!) a impresionat cu o baladă rock creaţie proprie. Calificat în finală ”la mustaţă”, cu 33 de puncte, Mihai Trăistariu (numit eronat ”veteran”, mai multe participări au Anton sau Băjinaru!), devenit MIHAI şi co-autor al piesei ”Paradisio”, a discutat îndelung cu juriul, dar decizia neiertătoare avea să vină din partea publicului. Juriul a acordat punctaje mari pieselor lui Anton (”Moment of

Vanotek

Silence”, 54, cu maximul de 12 puncte de la Cepraga, Ouatu şi Toth), Dream Walkers (”Let It Shine”, 47, cu 12 de la Moculescu), Florena (”Behind the Shadows”, 44, cu 12 de la Randi). Celelalte două piese finaliste au fost alese de public: Vanotek (piesă cu tentă country) a primit 984 de voturi, iar Todoruţ (de la Deepcentral) şi Baianţ - 852. Din păcate, sărăcie de idei şi de vocabular la toţi artiştii, în ”dialogurile” cu Jo (Ioana Anuţa), aceasta din urmă vulgară, cu exprimări gen ”mişto intonaţie”. Legat de Jo, i s-a mai şi conceput un show de mare star, cu zeci de balerini, deşi nu a obţinut nici o performanţă notabilă la Eurovision (erau atâţia artişti care ar fi meritat acest lucru!); să fie legat de repetarea obsesivă ”noua generaţie Eurovision”? Modern nu înseamnă nicidecum vulgar, cu limbaj de stradă, ar fi păcat ca TVR să se molipsească de la posturile comerciale... Seara semifinalei a mai inclus un micro recital Vunk plus Jo şi Ioana Voicu (trebuia şi fata să-şi justifice cumva prezenţa!). Fostul prezentator al TVR, Leonard Miron, stabilit în Anglia, a fost şi el neiertător cu aşa-zisele moderatoare: ”Pentru Ioana Voicu numele de familie şi rochiile superbe au fost de ajuns ca să anuleze auto-cenzura şi simţul ridicolului. Ce contează că la două fraze plasezi 10 bâlbe, că e greu să găseşti camerele, înafară de cea plasată taman în faţa ta, că pui întrebări care încep, dar nu ştii exact unde se termină sau că e greu să-ţi muţi ochii din text? În ce o priveşte pe Jo, nu e vina ei, ci a ”pilei” care a propulsat-o în situaţia respectivă”.

Seara finalei a debutat cu un grup numeros şi plin de culoare pe scenă: Paula Seling (nu numai că era la ea acasă, dar este cu adevărat o personalitate Eurovision!), Dumitru Fărcaş, Corul bărbătesc din Finteuşul Mare, familia Petreuş, Cornelia şi Lupu Rednic şi... arbitrul de fotbal Cristi Balaj în ţinută sportivă, deci fuziune muzică uşoară şi populară. Se trece la televot, iar la final se va vedea că nu prea s-a înghesuit lumea să voteze. Năstase-Buciuta este, în acest sens, neiertătoare în ”Libertatea”: ”A votat doar o miime din cetăţenii ţării, procent groaznic de sfrijit. Un euro plus TVA înseamnă vreo 6 lei. Dar i-aş lua de guler pe cei de la TVR şi i-aş întreba de ce, dacă tot s-au lăudat cu decizia lor nobilă de a lăsa măria-sa publicul să aleagă câştigătorul, nu a fost un vot gratuit, aşa cum ar fi fost cu mult mai firesc pe o televiziune publică, trăind din banii noştri, şi mai ales la o selecţie naţională, care ne reprezintă ţara? N-au scuză, sunt doar hrăpăreţi şi douăjdemii de euro le prind bine la teşchereau golită de cei 3.500 de angajaţi, în condiţiile în care Pro TV-ul şi Antenele la un loc au doar 900!”. Asta e, prietenii, colegii, vecinii, membrii familiilor votau mai mult sau mai puţin de zor (gafă monumentală: nu trebuiau afişate punctajele înainte de final, oricum şi suspansul era inutil, conta doar primul loc!), în timp ce pe scenă aveau loc alte momente artistice, unele reuşite. Zoli Toth Project (”Hiperboreea”) a lansat conceptul de show ”Cocoon”, îmbinând elemente din muzica tradiţională (Ansamblul naţional de dansuri ”Transilvania”, Grigore Leşe), dans (30 de dansatori –

Florena

dans sportiv de la Clubul ”Galactic Dance” şi Feeling Groove Dance Studio) şi muzica electronică, la care s-a adăugat sunetul înălţător al clopotului Catedralei din Baia-Mare. Temistocle Popa a compus celebra piesă ”Sunt vagabondul vieţii mele”, pe versurile lui Aurel Storin, pentru actorul Dumitru Rucăreanu, fiind preluată apoi cu imens succes de Gheorghe Dinică şi de numeroşi artişti. Horia Moculescu ne-a reamintit acest cântec alături de Randi (”nici voce, nici ţinută”, comenta cineva cu umor) şi Uddi, într-o tentativă de a-i familiariza şi pe cei mai tineri cu muzica de calitate. Contratenorul Cezar Ouatu a cântat alături de Moculescu compoziţia acestuia ”Fântânile albastre”, apoi ne-a reamintit ”Rise Like A Phoenix”, piesa cu care a triumfat acum 2 ani Conchita

Wurst din Austria. A mai fost invitată, de la Chişinău, reprezentanta Republicii Moldova la finala Eurovision (ei, săracii, n-au datorii ca noi!), Lidia Isac, din păcate observăm cu amărăciune că şi basarabenii au renunțat la filonul original, optând pentru autori străini. În fine, se termină televotul şi opțiunile publicului coincid de această dată cu ale juriului: triumfă detaşat, cu 6585 de voturi, Ovidiu Anton, cu "Moment of Silence", piesă dedicată comunității rock româneşti şi victimelor de la clubul Colectiv. Pe locurile următoare: Vanotek- 4702, Florena - 3491, Dream Walkers (meritau locul 2, dar

Mihai Băjinaru

publicul este mai puțin interesat de rafinamentul vocal) - 2332, MIHAI (amară înfrângere, după o insistentă campanie de presă) - 2142, Todoruț & Baianț - 1235. Nu întâmplător învingătorul i-a mulțumit lui Titus Munteanu, care a avut un rol imens în formarea sa. Ovidiu Anton cântă la pian şi chitară, a fost şef de promoție la "Şcoala vedetelor – 2", dublu laureat la Mamaia, participant la "Cerbul de aur", a condus grupurile rock Carpe Diem şi Pasager, deci are în spate o serioasă carieră artistică. Culmea e că dacă ar fi ajuns la Stockholm, lui Anton cei de la TVR i-ar fi modificat show-ul, lăsându-l fără cor şi gladiator, aşa cum procedaseră în 2006 şi cu dansatorii lui Trăistariu. Bineînțeles că scandalurile nu puteau ocoli nici în acest an concursul, acelaşi Trăistariu, uitând că a fost pe locul 5 şi nu pe 2, a anunțat o "fraudă uriaşă" la nivelul apelurilor telefonice...

Ovidiu Anton

Abilitatea TVR s-a vădit în faptul că n-a investit mai nimic (aparatura şi personalul nu se pun), reuşind să ofere două spectacole de clasă, grație unui număr mare de sponsori, în frunte cu Catena şi cu Primăria din Baia-Mare. Şi pe urmă, aşa cum mărturisea şefa delegației noastre la Stockholm, Iuliana Marciuc, promovarea lui Anton s-a făcut fără cheltuieli: acesta a luat parte la evenimente Eurovision la Londra, Amsterdam, Tel-Aviv şi Bruxelles, organizatorii locali asigurând cazarea, iar cheltuielile de transport fiind acoperite printr-un parteneriat cu o agenție de turism. Dar s-ar putea ca această promovare să fie în van, fiindcă TVR s-a trezit ca şi exclusă din EBU (European Broadcasting Union), pentru neplata datoriilor de peste 10 milioane de euro, la care se adaugă penalități, suma totală îndreptându-se undeva către 15 milioane!! Înalți oficiali ai EBU (directoarea a venit chiar la Bucureşti) au precizat că aşteaptă un punct de vedere de la cei cărora li s-au adresat în ultimele luni (Parlament, Guvern, Ministerul de Finanțe), pentru că, afirmă ei, este datoria fiecărei țări să îşi poziționeze onorabil televiziunea publică prin legi corecte şi finanțări aduse la zi. O fi, poate, în alte țări unde jaful public n-a atins, ca la noi, dimensiuni inimaginabile. Sigur, cea mai mare parte din această datorie se datorează nu taxelor pentru Eurovision, ci contractării transmisiunilor sportive, aşa că s-ar fi putut evita soluția extremă, permițându-i-se lui Ovidiu Anton să urce pe scenă în Suedia şi să nu se mai ofere, în schimb, campionate de fotbal, Jocuri olimpice, dar în cele din urmă telespectatorul român se întreabă, pe drept cuvânt: "Eu ce vină am? Mi-am plătit taxa TV cu regularitate, nu eu trebuie să dau socoteală, ci aceia care s-au perindat pe salarii fabuloase în fruntea TVR şi au fost părtaşi la acumulările nefireşti de datorii!" Ați auzit să fie chemat vreunul ca să dea socoteală pentru că sunt 3500 de angajați şi multe din producții sunt externalizate sau pentru că au aprobat cumpărarea de sute de automobile scumpe? În situația dată, Pro TV a încercat să profite (deşi ştia bine că n-are nici o şansă, doar posturile publice fiind acceptate), oferindu-se mieros "să ajute România şi pe Ovidiu Anton", calculând cât de bine ar da dacă ar pune mâna pe un concurs internațional atât de vizionat. Iar Republica Moldova i-a propus lui Anton să cânte în finală alături de Isac piesa acesteia, ceea ce fireşte artistul român a refuzat cu demnitate. Ca să vezi, brusc toți vor să-l ajute, doar cei de la TVR nu se omoară să-şi plătească datoriile, aşteptând probabil să-i fie anulate sau achitate de stat, aşa cum toată lumea aşteaptă să se termine cu gaura neagră de la postul din Calea Dorobanților...

Lelia PRUNDU

Evenimente discografice

Interpreţii de muzică uşoară românească au ajuns să se simtă străini în propria lor ţară, fiind difuzaţi la Radio sau TV de câteva ori pe an, în ciuda faptului că au valoare, activitate (înregistrări, concerte) şi că publicul îi doreşte, fenomenul înscriindu-se în politica vizibilă cu ochiul liber în aceşti 26 de ani de de-culturalizare a României, de renunţare la identitate şi la tradiţii, în condiţiile unei păguboase globalizări. Vom mai avea peste ani cântece originale de muzică uşoară, impregnate de melos folcloric, specifice ţării noastre? Va mai cânta cineva în limba română sau doar în engleză? În anii de după 1990, marele Dan Spătaru se destăinuia prietenilor apropiaţi, îndurerat de marginalizarea la care era supus: ”Am rămas în ţară, am cântat în frig, cu un reflector chior pe scenă, în săli mari sau mici, chiar şi în comune, pentru a aduce o rază de bucurie oamenilor. Ca să apar şi eu acum la televizor probabil trebuia să fug în străinătate şi să fiu adus pe micul ecran cu surle şi trâmbiţe...”, asta à propos de exagerarea cu care erau invitaţi toţi cei care părăsiseră ţara din varii motive şi de multe ori nu mai dăduseră nici un semn de viaţă, nu-i interesase în nici un fel ce se întâmplă cu colegii rămaşi în ţară şi nici cu spectatorii care-i aclamaseră cândva. Edificator, până la moartea sa, acum mai bine de 15 ani, Dan Spătaru n-a mai fost invitat să susţină măcar un micro-recital la ”Cerbul de aur” (unde reprezentase România în concurs la prima ediţie, în 1968!) sau la Mamaia, el, vedeta naţională, în schimb au avut parte de onoruri artişti aduşi ”cu mari sacrificii” de peste hotare. Asta e viaţa, asta e ţara...

Al. Jula, St. Enache

Tocmai de aceea este surprinzătoare (plăcut, fireşte) şi mai mult decât lăudabilă politica repertorială a casei de discuri Eurostar, care în ultimii ani a devenit speranţa compozitorilor, textierilor şi fireşte interpreţilor de muzică uşoară. Ne-am fi aşteptat ca Electrecord-ul, fosta casă de producţie de stat, care are în fonotecă o adevărată comoară, să fie în continuare primitoare pentru artiştii noştri, dar iată că şi-a asumat această sarcină Eurostar, care nu întâmplător are sediul lângă Casa Radio, pe str. General Berthelot. Venera şi Paul Stângă (acesta din urmă fost instrumentist cu mare experienţă) au în catalog toate genurile de muzică şi o bună reţea de distribuţie, în ultima vreme editând numeroase albume cu muzică uşoară românească: Ioana Sandu (câteva titluri), Constantin Drăghici, Mirabela Dauer, Marian Stere (colecţie de cântece pe versurile sale), Corina Chiriac, Silvia Dumitrescu, în pregătire fiind un album reunind creaţii ale renumitului compozitor Eugen Doga (desigur, agenda este mult mai bogată, am trecut în revistă doar câteva nume). Un adevărat triplu (dacă nu... cvintuplu, fiind vorba de 5 CD-uri) eveniment a avut loc la primitorul magazin ”Muzica” de pe Calea Victoriei, care

M. Spânoche, I. Sandu, C. Anton, I. Şipoteanu, A. Jula, S. Enache, T. Andrei, O Georgescu, O. D. Mateescu

redevine încet-încet ceea ce a fost cândva – gazda muzicii româneşti, aşa cum îi spune şi numele. N-am mai văzut din vremuri apuse atâta lume la parterul magazinului (înainte vreme lansările aveau loc la subsol, am înţeles însă că spaţiul a devenit magazie), în primul rând din lumea muzicii, dar şi admiratori ai artiştilor. Astfel, iubitorii muzicii uşoare româneşti au avut bucuria de a se reîntâlni cu personaje altădată familiare, dar care, din motivele expuse în introducere, apar foarte rar în public: compozitorul Jolt Kerestely (cu 3 creaţii pe albumul Stelei Enache), interpretele Silvia Dumitrescu, Ileana Şipoteanu (care au jucat în cîteva filme muzicale pentru copii alături de Alexandru Jula), Ioana Sandu, Carmen Anton (fosta ”Stea fără nume” de altădată), interpreţii Dorin Anastasiu (cu ”Plop înfrânt” pe albumul Florin Bogardo), Marian Spânoche (anunţându-şi intenţia de a candida la primăria unui sector al Capitalei!) şi Aurel Moga, personalităţile TV Ioana Bogdan (care a făcut tot timpul fotografii), Gianina Corondan şi Valentina Spânu, compozitorul Marius Cristi Popa (venit special de la Comarnic, unde şi el visează să devină primar, pentru a nu rata albumul Jula, pe care are o melodie), omul de radio Titus Andrei, promotoarea Livia Gauzin, regizorii muzicali Alexandra Cepraga şi Alexandru Pârlea, actriţa Olga Delia Mateescu, poetele Ioana Diaconescu (cu 5 texte pe albumele Bogardo, între care celebrele ”Tu eşti primăvara mea” şi ”Un fluture şi-o pasăre”) şi Rodica Elena Lupu, jurnaliştii muzicali Florin-Silviu Ursulescu şi Oana Georgescu, aceasta din urmă lansându-şi şi cu această ocazie cartea ”Alexandru Jula, ultimul romantic”, Valentin Veselovski, fiul neuitatului compozitor Vasile Veselovski. O mare surpriză a fost prilejuită de apariţia primarului Silviu Ponoran, sosit tocmai de la Zlatna, pentru a fi alături de Stela Enache şi Alexandru Jula, nu o dată invitaţi la festivalul de romanţe ”Te-aştept pe-acelaşi drum-In memoriam Valer Ponoran” de la Zlatna. Mare parte din cei de mai sus a rostit cuvinte frumoase la eveniment.

St. Enache, mereu cu gândul la Fl. Bogardo

Am consemnat mai sus numele câtorva dintre cei prezenţi, lăsând pentru final tocmai... subiectul reuniunii. Ei bine, casa Eurostar a lansat cu acest prilej 3 albume, două din ele duble, cele dedicate lui Florin Bogardo (”Ora cântecului”, 41 de titluri) şi Stelei Enache (”Cântecele mele”, 40 de titluri) fiind de tip ”best of”. La rândul lui, Alexandru Jula ne-a propus un nou CD, ”Ultimul romantic”, care se adaugă unei discografii impresionante şi care alătură unor piese cunoscute câteva titluri inedite, albumul său anunţând pe copertă drept parteneri media publicaţiile ”Actualitatea muzicală” şi ”Ultima oră”. Atât Stela Enache, cît şi Alexandru Jula au dat viaţă unor melodii de pe albume, refrenele fiind reluate în cor de toţi cei aproape o sută de participanţi. Mai îndrăzneşte cineva să cânte prohodul muzicii uşoare româneşti? (Foto: Sebastin Oros)

Lorena BARBU

Nicolae Caragia

Cum vezi starea muzicii româneşti actuale - uşoară, pop, dance, etc?

Dragă Tavi, înainte de toate, îţi mulţumesc ţie pentru că-mi dai ocazia să-mi spun părerea şi s-o prezint public. Pentru a-ţi răspunde la întrebare, am nevoie să fac o oarecare introducere. Fără să fac uz de falsă modestie, consider că cei peste 35 de ani de activitate muzicală pe care-i împlinesc anul acesta îmi dau dreptul să am o părere de profesionist adevărat. De-a lungul carierei mele de chitarist, compozitor, orchestrator, precum şi conducător al formaţiei vocal instrumentale Orizont, care a activat cu mult succes mai bine de 15 ani în Basarabia, Rusia, Europa, Africa şi Extremul Orient, am avut privilegiul să pun umărul la lansarea multor solişti şi şlagăre care au încântat generaţii de spectatori şi ascultători radio şi tv. atât în Basarabia, cât şi în România. Am iubit şi voi iubi întotdeauna „muzica uşoară", care rămâne un gen dificil de creat atâta vreme cât rolul ei este acela de a oferi ascultătorilor melodii ce trebuie să poată fi fredonate de oricine, în diversele ocazii unde acea melodie se cântă. Pe vremea când activam la Chişinău şi plecam cu "Orizontul" prin lume, în turneu, eram familial cu toată muzica românească pe care o ascultam la radio sau pe care o aduceau în turneu solişti mari ai României, precum regretatul Dan Spătaru, cu care am lucrat nu o dată şi cu care am legat o caldă şi sinceră prietenie, Dumnezeu să-l ierte. Sigur, cu toţii ascultam pe Stevie Wonder, ca să dau doar un exemplu, şi ne minunam de căutările creatorilor englezi şi americani, cei care alături de Elton John, Sting sau Quincy Jones reuşiseră să creeze un stil propriu „baladelor" pe care le-am cântat cu toţii, ca de exemplu „You are the World", alături de crema artiştilor americani din anii '80! Totuşi, după părerea mea, muzica uşoară românească a avut întotdeauna personalitate aparte şi calitatea de muzică Bună, folosind melosul tipic mai ales Munteniei şi Moldovei şi apelând chiar la teme de inspiraţie folclorică întotdeauna binevenite publicului larg. Mai mult, trebuie amintit că muzica uşoară românească a fost întotdeauna reprezentată de către mari creatori de melodie, începând cu nemuritorul Ion Vasilescu şi continuând cu Vasile Veselovschi, Ion Cristinoiu şi Horia Moculescu, a cărui prietenie personală mă onorează, ca să numesc doar pe câţiva dintre colegii mei, compozitori de valoare. Revenind la întrebarea ta, datorită schimbărilor sociale de după 1989, desigur că şi muzica românească de divertisment a suferit schimbări şi influenţe străine, nu întotdeauna cele mai fericite. Este normal ca şi muzica de divertisment să se „alinieze" tendinţelor mondiale, că doar nu putem face abstracţie de ce se întâmplă în lumea largă, dar undeva, noi ne-am uitat prea mult în ogrăzi străine şi am căutat să fim poate mai „catolici decât Papa", mai ales în ce priveşte muzica de club, cu întreaga ei lipsa de Melodie! Iată o parte din cauzele pentru care astăzi cred că Muzica Uşoară Românească trece printr-o… oarecare derută… aş zice eu elegant! Acesta trebuie să fie undeva şi motivul pentru care foarte mulţi copii şi adolescenţi talentaţi aleg pentru a se prezenta în festivaluri şi concursuri de interpretare să cânte melodii mai vechi sau mai noi, dar care se bazează pe Melodie! Sper că m-am explicat!

Ce părere ai despre concursurile muzicale TV? Lansează ele cu adevărat noi talente româneşti? Ce ar trebui îmbunătăţit la ele?

Televizate sau nu, concursurile dedicate tinerilor solişti au întotdeauna marele rol de a descoperi talente pentru viitorul artei interpretative româneşti, au rolul de a dezvolta abilităţile acestor tineri de a se prezenta în faţa publicului, chiar dacă în viitorul vieţii lor vor urma o altă carieră decât cea de solist şi felicit pe această cale pe toţi părinţii care-şi îndeamnă copii către activităţi legate de scenă, fie în muzică sau teatru, căci astfel îşi pregătesc mai bine copiii pentru viaţă! La noi în ţară, din păcate, nu mai există un show biz, adică o reţea organizată de concerte şi turnee prin ţară, acolo unde solişti din diferite generaţii să apară pe viu în faţa spectatorilor aflaţi în săli de case de cultură, aşa cum era pe vremuri şi atunci, chiar dacă un anume concurs tv „lansează" unul sau mai mulţi tineri talentaţi, aceştia fie nu au unde să-şi „facă mâna" de spectacol, fie nu se pot întreţine din muzică şi se văd nevoiţi să se apuce de altă meserie sau chiar să plece din ţară pentru a-şi câştiga pâinea sau, mai rău, pentru a se stabili în alte părţi ale lumii. Am multe exemple în acest sens de tineri care au fost nevoiţi să facă altceva cu viaţa lor, decât să-şi cultive talentul şi şansa de a deveni un artist recunoscut naţional măcar… Nu cred că e nevoie să îmbunătăţim ceva la concursurile tv, dar cred cu tărie că ar trebui să reapară concertele şi turneele în ţară, în oraşe mici sau mari nu contează. Ori, câtă vreme asta depinde doar de sponsori particulari şi foarte rar de bunăvoinţa unei primării sau a alteia… e foarte greu să prevedem când se va putea reveni la o stare normală de lucruri!

Cum se prezintă difuzarea muzicii uşoare româneşti, la radio, TV, pe discuri?

Sigur, iată că ai atins cu această întrebare un mare punct nevralgic! Poate că nu ştiu eu, dar înafară de Naţional FM nu se transmite suficientă muzică românească la radiouri în România. Din păcate nici măcar Radio România, a cărui datorie este să evidenţieze toată muzică Românească, nu şi-a respectat această, repet, Datorie plină de respect faţă de Creaţia autohtonă! În plus, radiourile de tip FM transmit, indiferent de ora de difuzare, în special muzică de club, ritmică, dar în general lipsită de atributul ei cel mai important: MELODIA! Astfel s-a creat impresia că ascultătorii nu mai au nevoie de cântece cu melodie, ci că preferă în masă, doar loop-uri de calculator, muzică de tip DJ destinate nopţilor de petrecere în locuri întunecate şi gălăgioase… Nu am mai auzit de mult ceea ce altă dată se numea muzică de estradă, acele faimoase melodii cântate exclusiv instrumental de către mari orchestre, ca aceea dirijată de maestrul Sile Dinicu la noi, de James Last sau

Mantovani prin lume! Nu am mai auzit nicăieri programe de muzică veche românească, acele melodii de acum 30 sau 40 de ani pe care iată, generații de tineri le descoperă pe You Tube şi care de câțiva ani cunosc o revenire extraordinară! Esta înseamnă că astăzi, în avalanşa de genuri muzicale nesfârşite, cineva poate asculta şi pe Gică Petrescu, şi Rock şi un Dj ca Avici!! este cu adevărat loc pentru toată lumea, dar încă odată, este nevoie de o rânduială în prezentarea lucrurilor, de o corectă şi justă programare a informării tuturor generațiilor de ascultători şi iubitori de muzică românească. Ce să mai spunem de Romanța Românească, acea chansonettă autohtonă, care a fost atât de magistral reprezentată de interpreți ca Ioana Radu, Ileana Sărăroiu sau de compozitori ca Henry Mălineanu?! De ce nu există „pastile" de romanțe la Radio, nicăieri?!

De ce compozitorii importanți ocolesc concursurile de creație gen Eurovision?

Nu cred că le ocolesc, eu cred că au obosit să fie respinşi sub pretextul că sunt demodați sau că la acest concurs se caută „altceva", deşi, la fiecare ediție Eurovision țări importante, vin cu… iar mă repet, Melodii tradiționale… Eu unul, particip curajos la fiecare ediție Eurovision România şi chiar dacă sunt respins, eu continui să creez! Şi vreau să cred că la fel fac şi alți colegi compozitori din generații apropiate de a mea!

alături de C. Chiriac

Ce ar trebui să întreprindă UCMR, cu prestigiul său, pentru a reda muzicii uşoare româneşti demnitatea meritată?

Dragă Tavi, tu chiar pui întrebări curajoase! Felicitări! În primul rând ar trebui să se reînceapă achiziționarea de noi creații, aşa cum se făcea pe vremuri, pentru ca noi compozitorii să nu mai fim nevoiți să ne vindem creația soliştilor în condiții destul de umilitoare şi de neclare din punct de vedere juridic. De exemplu, dacă eu vând un cântec, nu ştiu pentru câtă vreme l-am vândut şi când poate fi acel cântec interpretat şi de către alt solist, mai ales dacă vorbim despre un adolescent: în câțiva ani vocea unui tânăr se schimbă şi nu mai poate cânta aceleaşi note în aceleaşi tonalități în care a interpretat o creație de a mea la Mamaia Copiilor, să zicem. În acest caz, eu doresc să predau acel cântec altui copil sau adolescent, dar când poate fi acel cântec preluat, după 6 luni sau doi ani?! Asta e o problema care se rezolva amiabil de obicei, dar iată că mai este încă o problemă care ne afectează pe toți cei de care depinde destinul muzicii româneşti de divertisment: a dispărut cu totul pe nedrept Festivalul de Creație şi Interpretare de la Mamaia, pe care l-ai prezentat o viață cu atâta grație şi talent. Din câte sunt eu informat, Festivalul de la Mamaia a devenit proprietatea Consiliului Județean Constanța şi dacă ei nu mai au fonduri sau interes să-l organizeze, festivalul nu se mai poate ține şi a decedat. De ce? Oare nu există modalitatea juridică de a fi preluat de către altcineva? UCMR-ADA nu ar putea să se pună de acord cu Consiliul Județean Constanța să-l preluam şi să-l organizăm noi? Asta ar fi în beneficiul comun al tuturor compozitorilor români de muzică uşoară şi ar servi mai multe generații de solişti care ar avea unde să-şi arate măiestria, talentul şi vocația… Aceeaşi întrebare e valabilă pentru Festivalul de la Braşov, dar mult mai mult m-ar interesa dacă noi Uniunea Compozitorilor am putea să organizăm acele gale de cântec pe care tot tu le prezentai cu atâta har, gale care se numeau Melodii… De ce nu facem un efort ca să le organizam noi?!

Mergi în jurii la festivaluri? Care crezi ca e rolul lor? Câteva dintre ele ("George Grigoriu" - Brăila, "Dan Spătaru"-Medgidia, Amara) sunt televizate în direct, organizate profesionist, cu participare internațională, preluând cu succes rolul defunctelor Mamaia şi "Cerbul de aur".

Da, sigur că merg în jurii, deşi am timpul limitat, dar sunt bucuros să fiu invitat şi interesat să urmăresc activitatea şi evoluția unor copii cu care lucrez de ani de zile, să-i văd cum se dezvoltă şi cum pot deveni stele reale ale scenei… cum ar putea deveni mari stele dacă am avea Festivaluri, un showbiz şi concerte prin țară în care să se cânte muzică frumoasă pe care noi încă o putem crea şi pe care n-o mai auzim la Radio, ca să devină şlagărele următoare…!!!

Care crezi ca a fost cauza dispariției manifestărilor amintite?

Dezinteres? Lipsa de fonduri corect organizate? Poate chiar neimplicarea Ministerului Culturii în organizarea sau sprijinirea lor? Neimplicarea sau inexistența unor Fundații mari care să gestioneze destinul de creație şi interpretare al Muzicii Uşoare Româneşti în beneficiul generației actuale şi mai ales al celor de mâine?! Nu ştiu, să ne mai gândim…

Proiectele personale pentru perioada următoare?

Lucrez la mai multe proiecte şi anunț pe această cale o bucurie de părinte: fiul meu, compozitorul Ivan Caragia, mi s-a alăturat profesional şi, deşi între noi sunt peste douăzeci de ani diferență, lucrăm împreună în aceeaşi casă, dar fiecare în studioul lui, ne consultăm şi încercăm să ne unim eforturile când avem nevoie. Pe de o parte, am continuu de finalizat comenzi de cântece pentru copii sau adolescenți pe care-i pregătesc în particular. Primesc comenzi de la solişti binecunoscuți cu care am mai colaborat şi sper să continui să lucrez şi în viitor. Pe de altă parte, la sfârşitul acestei veri, închei lucrul la un nou CD pe care l-am scris pentru Corina Chiriac, un CD cu muzică destinată în principal petrecerilor. La început a fost ideea Corinei, dar ideea m-a „prins" şi credem că va fi un CD de succes! Cel târziu la începutul lunii septembrie intrăm în studio şi vreau să cred că în octombrie CD-ul va fi gata de cumpărat. Sper să avem acelaşi succes cu acest nou CD aşa cum a fost şi „Rochia de Mireasă" lansat acum 6 ani la Cat Music. În paralel, doresc să-mi fac un CD de autor cu cele mai frumoase melodii cântate şi de către mine, fiindcă mulți dintre apropiații mei mă ceartă că nu cânt mai des şi mai mult. Şi desigur aş dori să vadă lumina tiparului un CD cu muzică pe care am creat-o de-a lungul anilor, scrisă şi cântată de copii care m-au reprezentat aşa de frumos în diverse festivaluri de unde m-am întors cu premii importante! Doamne ajută să fim sănătoşi şi să fie pace, că proiecte frumoase avem!!!

Interviu de **Octavian URSULESCU**

Gura lumii

muzica: Nicolae Caragia
text: Corina Chiriac

strofa:
Rea e gura lumii, că te vorbește neîncetat
Of, de gura lumii, teafăr, nimeni n-a scăpat
Multe despre mine, din gura lumii am aflat
Of, de gura lumii, prea puțin e adevărat

refren:
Nu este om să nu fi spus
C-a fost rănit de-o vorbă în plus
Nu este om să nu fi fost
Și el bârfit, fără vreun rost

GBOB

THE GLOBAL BATTLE OF THE BANDS (GBOB, **Bătălia mondială a formațiilor**) este cea mai mare competiție de muzică *Live* din lume dedicată formațiilor din toate genurile muzicale, aflate în diverse etape de popularitate, organizată în 30 de țări pe 5 continente. Regula esențială este că fiecare grup muzical are 8 minute la dispoziție să își prezinte două compoziții proprii.

GBOB România 2015 a fost organizat pe parcursul unui an întreg și a acoperit întreaga țară (cu etape de concurs la Cluj, Râmnicu Vâlcea, București, Oradea, Sibiu, Târgu Mureș, Iași și Timișoara). S-au înscris 135 de formații, cu 700 de artiști, din 33 de județe din țară și cinci țări străine. TOATE formațiile sunt incluse pe o compilație muzicală lansată în format digital de ***Universal Music România***. PREMIILE ACORDATE la Finala GBOB România sunt: Cap de afiș la **Festivalul de Teatru Târgoviște**, organizat de actorul Liviu Cheloiu, care a prezentat Finala GBOB România: **Basska** (București), Prezența în program la ARTmania 2016: **Vespera** (Cluj-Napoca/ Germania), **Premiul SySound Studios**; **No Antidote** (Craiova), Contract cu casa de discuri **Universal Music România**: **Invader** (Lupeni), Locul 2: **The Kryptonite Sparks** (Botoșani), Locul 1: **Hteththemeth** (Brașov) va reprezenta România la Finala mondială GBOB.

Prima ediție GBOB România, organizată de asociația clujeană Sunetul Muzicii, condusă de neobositul impresar Richard Constantinidis, s-a dovedit un real succes.

Dorin MUNEA

Hteththemeth

Comunicat

În perioada 20-22 octombrie 2016 va avea loc la Târgoviște a 49-a ediție a Festivalului național de creație și de interpretare a romanței românești ”Crizantema de aur”, cel mai longeviv festival de profil din țară. Noutatea acestei ediții constă în faptul că Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România va fi partener al organizatorilor (Consiliul local și Primăria municipiului Târgoviște, C. J. Dâmbovița, Teatrul ”Tony Bulandra”), împreună cu Societatea Română de Radiodifuziune. Astfel, UCMR va gira cu prestigiul și autoritatea sa atât concursul de creație propriu-zis, cât și pregătirea acestuia, prin preselecția romanțelor înscrise în competiție, pe care le vor juriza membrii desemnați de UCMR. În ceea ce privește concursul de Interpretare, vor fi organizate preselecții regionale la Craiova, Cluj-Napoca, Iași, Constanța, București și Târgoviște. Pe lângă cele două competiții și recitaluri, în acompaniamentul unor orchestre profesioniste, vor avea loc lansări de carte muzicală și de albume discografice ale unor artiști de marcă. Directorul artistic al festivalului, cunoscuta interpretă Alina Mavrodin Vasiliu, ne înștiințează de asemenea că romanța românească este pe cale de a fi recunoscută ca ”brand” internațional de prestigiu, cu recunoaștere a romanței ca gen muzical de patrimoniu cultural, prin înscrierea romanței românești pe lista Patrimoniului cultural imaterial UNESCO. Așa încât din acest moment pe frontispiciul festivalului există ca logo: ”Centrul cultural pentru UNESCO. Cetatea romanței-Târgoviște”! Pentru înscrieri și detalii: alina.mavrodin.vasiliu @gmail. com

Vara concertelor

Dacă în urmă cu ceva timp ne plângeam că starurile mondiale ale muzicii pop şi rock concertează prin capitalele ţărilor vecine dar pe noi ne ocolesc, iată că situaţia se schimbă – în bine - de la an la an. Turneele europene ale vedetelor din toată lumea poposesc şi pe aici, tot mai frecvent: din păcate, mai mult vara, în aer liber, când pot conta pe cel puţin 20-30.000 de spectatori, căci noi nu avem o sală de asemenea capacitate, cum sunt în alte ţări în oraşe chiar mai mici ca Bucureştii.

Important este şi faptul că au apărut promoteri cu destulă forţă financiară ca să antameze astfel de spectacole, la care avansul şi apoi gajul sunt foarte mari, nemaivorbind de zecile de aprobări care însoţesc asemenea evenimente de anvergură.

Scorpions

Dar pe baricade rămâne veteranul Marcel Avram. un organizator de talie mondială de origină română, cel care ni l-a adus pe Michael Jackson în 1992: în fiecare vară concertele sale ţin capul de afiş, cum se întâmplă şi în 2016 (prin intermediul firmelor sale din ţară) – Maroon 5, Scorpions, Rihanna - ca să cităm doar trei. Iată câteva recomandări pentru sezonul concertistic estival.

SCORPIONS

Renumitul grup german SCORPIONS revine în Bucureşti pentru a celebra alături de publicul român aniversarea a 50 de ani de activitate sub egida turneului mondial – „Return To Forever/ 50th Anniversary Tour!".

În 16 iulie, la Romexpo, Scorpions va susţine un concert memorabil în care hit-urile devenite deja imnuri vor reprezenta punctul culminant: „Still Loving You", „Wind Of Change", „Rock You Like a Hurricane","Send me an Angel" sunt doar câteva dintre melodiile pe care fanii le vor asculta live. Pe lângă efectele spectaculoase şi decorurile create special pentru acest eveniment, grupul promite multe alte surprize pentru publicul român, într-un concert marca Best of Life.

În cei 50 de ani de carieră, Scorpions a devenit una dintre cele mai apreciate formaţii rock ale Europei iar succesul de care se bucură formaţia este exprimat atât prin cele peste 100 de milioane de albume vândute la nivel mondial, cât şi prin nenumăratele premii câştigate, grupul originar din Hannover cucerind publicul din toate colţurile lumii prin sutele de concerte susţinute în faţa milioanelor de fani.

Evenimentul este prezentat de Marcel Avram, East European Production şi D&D East Entertainment.

MAROON 5

Pentru prima oară în România, 5 iunie 2016, Piaţa Constituţiei, Bucureşti.

Maroon 5, lansată în Los Angeles, a câştigat primul dintre cele 3 premii Grammy, la categoria Best New Artist în 2005 şi a vândut peste 17 milioane de exemplare ale albumelor în întreaga lume. Discurile lansate de trupă au fost de asemenea placate cu aur şi platină în peste 35 de ţari.

Maroon 5 a câştigat fanii şi criticii deopotrivă cu stilul muzical inovator, un mix rock/R&B, introdus în albumul lor de debut, „Songs About Jane" şi în dublul album „It Won't Be Soon Before Long", care a inclus hit-uri precum „Makes Me Wonder" şi „If I Never See Your Face Again". În 2010, trupa a lansat cel de-al 3-lea album de studio, „Hands All Over", care conţine single-uri precum „Misery" şi celebrul „Moves Like Jagger", iar în 2012, Maroon 5 a lansat „Overexposed". De-a lungul carierei, trupa a stabilit un record în ceea ce priveşte clasarea pe primul loc (6 locuri #1 în total) în 20 de ani de istorie a Top 40. În sprijinul promovării albumului, Maroon 5 a susţinut unul dintre cele mai bine profitabile turnee, cu încasări de peste 50 milioane USD numai

Maroon 5

din vânzarea biletelor. Cel mai nou album al trupei, V, a debutat pe locul 1 în Billboard Top 200. Videoclip-ul melodiei „Sugar", nominalizată în cadrul premiilor Grammy, a avut aproape 1 miliard de vizualizări până în prezent.

Turneul susținut de Maroon 5, V Tour, a început în februarie 2015 în America şi continuă în Europa, ajungând pentru prima dată în România, în data de 5 iunie 2016.

RIHANNA

Superstarul mondial **RIHANNA**, considerată prinţesa pop/rhythm & blues, va concerta în premieră

Rihanna

în România pe data de **14 august 2016**. Evenimentul este organizat de către *Marcel Avram*, *East European Production*, sub egida *D&D East Entertainment*. Concertul va avea loc în **Piața Constituției** şi face parte din **The Anti World Tour 2016**, turneu ce a început în toamna anului trecut în America şi care continuă şi pe parcursul acestui an.

Cu peste 45 de milioane de albume vândute în întreaga lume şi peste 210 milioane de piese descărcate în variantă digitală, Rihanna a ajuns un idol al noii generații, dar şi un artist de renume mondial. Până în acest moment a lansat şapte albume în şapte ani, iar 13 dintre single-uri au ajuns number one. A câştigat opt premii Grammy şi a ajuns cea mai vizionată artistă pe Vevo/You Tube – cu 7 milioane de accesări. Rihanna va prezenta la Bucureşti noul său album numit Anti, o producție 2016, iar din repertoriu nu vor lipsi nici mega hiturile *Umbrella*, *Rude Boy*, *Four Five Seconds* şi *We Found Love*.

„The Ultimate Thriller – The Michael Jackson Tribute - LIVE in Bucharest"

Prima sosire a Regelui Pop în țara noastră a fost îne 1992, cu „**Dangerous World Tour**", apoi a concertat în 1996, cu noul său turneu „HIStory", pe Stadionul Național ,cu 80.000 de spectatori.

Pe 7.07.2016, Music Management Event aduce echipa lui Michael Jackson în România. După doi ani de negocieri, familia lui Michael Jackson a fost de acord ca toată echipa megastarului (de la inginer de sunet, chitarist, până la coregraf, dansatori) să se reunească: cu această ocazie, din România porneşte turneul mondial „The Ultimate Thriller – The Michael Jackson Tribute - LIVE". După 20 de ani, show-ul va fi din nou în Bucureşti, de această dată în Piața Constituției. Jennifer Batten, LaVelle Smith Jr, Michael Prince şi restul echipei lui Michael se întâlnesc din nou pe aceeaşi scenă, la 7 ani de la dispariția regelui pop, pentru un tribut care va îmbina hit-urile promovate in turneele "Bad" şi "Dangerous", cu cel mai bun impersonator MJ, ajutat de tehnologie de ultimă generație (audio, video, efecte vizuale holografice, efecte pirotehnice, led wall-uri gigant etc).

THE HOLLYWOOD VAMPIRES

Pe 6 Iunie în Bucureşti, la Romexpo, super-grupul The Hollywood Vampires format din Johnny Depp (care-şi împarte viața între cariera muzicală şi film), Alice Cooper şi Joe Perry (Aerosmith) va susține un concert organizat de Phoenix Entertainment, în premieră în România. Formația vine la noi în acelaşi an în care a performat la decernarea premiilor Grammy. Proiectul The Hollywood Vampires, în care s-au perindat nume grele ale rock-ului precum John

The Hollywood Vampires

Lennon sau Ringo Starr, a fost inițiat de legendarul Alice Cooper in 1970. In 2015, i-a cooptat pe Johnny Depp şi Joe Perry (Aerosmith) pentru a susține un concert la Festivalul Rock in Rio, din Brazilia, iar după succesul răsunător, au decis să pornească în turneu începând cu data de 24 Mai 2016.

Florin-Silviu URSULESCU

Albumul cu amintiri

Aşa cum s-a putut constata în cei 26 de ani ai "Actualităţii Muzicale" şi îndeosebi în cele peste 170 de numere ale seriei noi, în format de revistă color, pe lângă cronici, comentarii, recenzii, relatări diverse ne-am străduit să vă oferim şi o "istorie ilustrată" a muzicii uşoare româneşti. Pe cât posibil încercăm să aducem în faţa cititorului de azi nume care au făcut pe vremuri gloria genului (anticipând, avem în pregătire o rememorare a carierei muzicianului nonconformist Sergiu Malagamba, personaj incredibil al anilor '50), pentru că din păcate nu avem încă o carte care să adune la un loc toate momentele speciale ale muzicii uşoare româneşti. Sigur, de-a lungul timpului au fost câteva asemenea încercări (George Sbârcea, Edmond Deda, Mircea M. Ştefănescu, între alţii), s-au publicat şi destul de multe volume biografice consacrate compozitorilor şi interpreţilor de frunte, dar de mai mare interes pentru publicul larg, îndeosebi pentru cel tânăr (care nici nu ştie cum arătau unii din corifeii genului!), sunt grupajele ilustrate. În spaţiul de faţă ne întoarcem în timp în anii când pe Şos. Ştefan cel Mare, peste drum de stadionul Dinamo, fiinţa Teatrul "Ion Vasilescu", în spaţiul unde anterior fusese cinematograful "1 Mai". Chiar dacă avea şi secţie de Proză, gloria i-a adus-o Revista. Compozitorul şi pianistul Edmond Deda a avut aici câteva concerte-lecţie, am spune, educative, în care făcea trecerea de la Bach şi Beethoven la muzica uşoară modernă. Orchestra era dirijată de compozitorul Valenţiu Grigorescu (lansat ca trompetist sub cupola Circului!), iar trupa de solişti era una cu adevărat excepţională, efectiv nr. 1 între instituţiile de profil din ţară: Cornel Constantiniu, Doina Spătaru, Petre Geambaşu, Dorin Anastasiu, Lucky Marinescu, Ion Ulmeanu, Norina Alexiu, Rodica Paliu, nemaivorbind că ani buni au fost angajaţi aici Dorina Drăghici şi soţul ei, Nicu Stoenescu, nume de rezonanţă. Când s-a "sistematizat" şoseaua (ce prostie, să dărâmi un teatru ca să ridici un bloc anost!), un timp activitatea s-a mutat în Piaţa Lahovary (actualul Teatru "Ţăndărică"), după care cineva s-a gândit că e cazul ca teatrul să devină "ilfovean" şi a fost mutat la Giurgiu, unde încet-încet gloria-i de altădată s-a stins, puţini fiind artiştii care să accepte trambalarea zilnică la 50 de km. (detalii edificatoare pot fi găsite în cartea autobiografică a lui Cornel Constantiniu, "Zăpezile copilăriei"). Dar legăturile strânse de prietenie şi colaborările au continuat: Petre Geambaşu şi-a alcătuit orchestra "Star 2000", cu care a colindat Europa, cu Doina Spătaru solistă permanentă. Însă pentru anumite contracte el a apelat şi la Margareta Pâslaru, Cornel Constantiniu (căruia i-a făcut un mare bine, pentru că acesta avea probleme cu viza pentru Occident, fratele său geamăn Mircea fiind fugit în Africa de Sud), Stela Enache, Olimpia Panciu, Acvilina Severin. Şi, ceea ce este admirabil, ei continuă să se întâlnească şi înafara scenei. Într-o fotografie este surprins un moment de la o sărbătorire ce a avut loc la Ştrandul Tei: împreună cu o parte a formaţiei sale, Petre Geambaşu este aici alături de Doina Spătaru, Cornel Constantiniu, Olimpia Panciu, Mălina Olinescu. Geambaşu, care de altfel ne-a trimis fotografiile, îi păstrează o caldă amiciţie lui Constantiniu, amândoi fiind cunoscuţi pentru umorul lor, aşa încât l-a invitat pe acesta, împreună cu Doina Spătaru, în biroul din actuala sa locuinţă, situată în comuna Săftica. Ce minunate imagini de arhivă, ce dovezi tulburătoare de prietenie adevărată, dincolo de timp şi de problemele fiecăruia! "Albumul de amintiri" al publicaţiei noastre aşteaptă şi alte asemenea file ilustrate de istorie, cu care să edificăm în timp o mică enciclopedie, un "Larousse"emoţionant şi nostalgic...

Suzana LEPŞE

Dorobanțu, neobosit!

Deşi s-a stabilit de câţiva ani în comuna Cornu din jud. Prahova, fiind aparent mai departe de organizatori şi de mass-media, Gabriel Dorobanțu ține

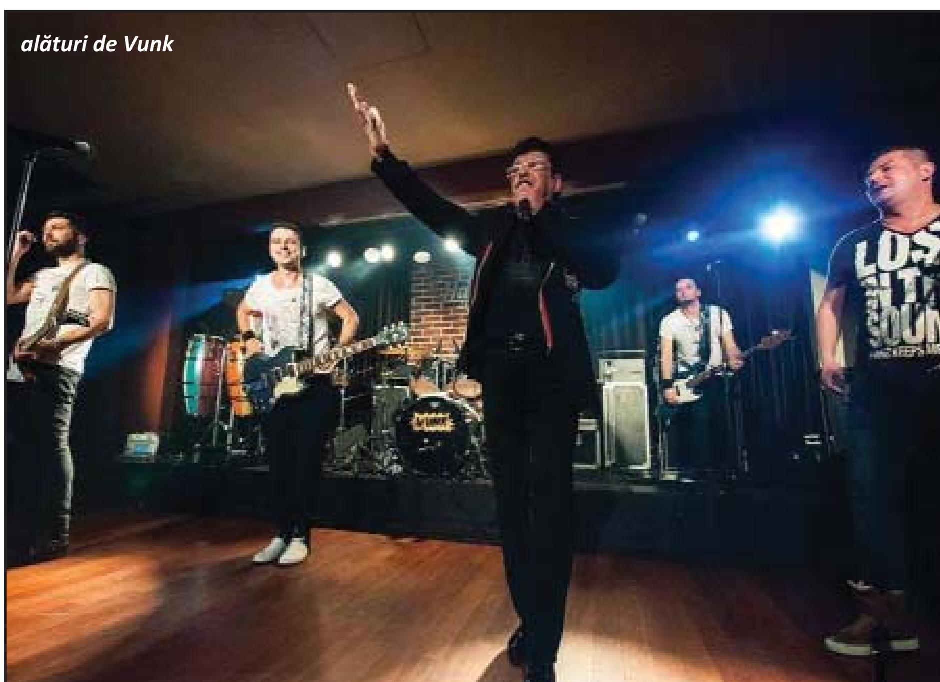

M. Florea, G. Dorobanţu, C. Chiriac

în continuare prima pagină, având numeroase concerte şi apariţii televizate. Se înţelege, una dintre cele mai mediatizate a fost cea alături de cunoscuta formaţie Vunk, pe scena de la Hard Rock Café, versiunea comună a şlagărului "Hai vino iar în gara noastră mică" de Dumitru Lupu fiind absolut senzaţională. Încă o dată liderul formaţiei Vunk, Cornel Ilie, care nu se află la prima colaborare cu o vedetă a muzicii uşoare, a dovedit că atunci când există valoare graniţele între generaţii şi între stiluri muzicale dispar. Un remarcabil "Portret cu prieteni" i-a consacrat în emisiunea ei de la Naţional TV Corina Chiriac, ocazie pentru Dorobanţu de a se reîntâlni şi de a cânta în duet cu Mirabela Dauer, Anastasia Lazariuc, Marina Florea sau de a-i avea alături pe Fuego, Maria Buză, Alexandru Bindea. Două proiecte în permanentă derulare sunt "Şlagărele României", iniţiatori Tibi Marian şi Andreea Boboacă, cel mai recent concert având loc la Sibiu (împreună cu Dorobanţu fiind pe scenă Stela Elache, Alexandru Jula, Marina Florea, Ileana Şipoteanu), precum şi "Ultimul romantic", în care protagoniştii sunt Alexandru Jula, Stela Enache, Gabriel Dorobanţu, Alexandra Canareica, altfel spus... ultimii romantici! De Revelion, Gabriel Dorobanţu a susţinut show-uri la Predeal şi la Rupea, după doar câteva zile fiind invitat la... revelionul ospătarilor, tocmai la Slănic-Moldova (unde l-a prins ninsoarea cea mare!). În curând va pleca în turneu în Israel, unde a invitat mica, dar valoroasa "colonie artistică" de la Cornu, adică Marina Florea şi actorul de comedie al Teatrului de revistă

cu Fuego

"Constantin Tănase", Nae Alexandru, împreună cu vedeta aceluiaşi teatru, Cristina Stamate. Distribuţia va fi completată de Alexandru Jula, aflat, de necrezut, după o atât de prodigioasă carieră, la prima întâlnire cu publicul israelian, de fapt cu diaspora românească de acolo. Dacă l-aţi văzut nu o dată pe Gabriel Dorobanţu în chip de actor (inclusiv în seria de filme pentru copii pe muzica lui Dumitru Lupu), e bine de ştiut că mai toate textele umoristice îi aparţin, fiind şi un înzestrat autor – absolut firesc, pentru cine-i cunoaşte umorul colosal din viaţa de zi cu zi – bună parte din partituri fiind încredinţate bunului prieten Nae Alexandru.

alături de Vunk

Aşa încât şi 2016 se anunţă un an plin de succese, proiecte, turnee, noi melodii pentru îndrăgitul cântăreţ, pentru care, se ştie, unele admiratoare vin să-l vadă de la sute de kilometri!

Octavian URSULESCU

"Sanie cu zurgălăi"

Probabil sunt între puţinii comentatori care l-au cunoscut, dar mai ales l-au intervievat pe Richard Stein, autorul celui mai mare şlagăr internaţional dat de muzica uşoară românească. Era pe la mijlocul anilor '70, când "ţineam" rubrica de muzică uşoară de la prestigioasa revistă "Contemporanul". Am reuşit să-i aflu telefonul, l-am sunat şi m-a invitat la el acasă, într-un bloc de pe str. Galaţi (actualmente a revenit la numele Vasile Lascăr). Evident, subiectul de bază era "Sanie cu zurgălăi", pentru că ştiam de furtul fără jenă operat de americanul Les Paul, de la care preluase "compoziţia" şi celebra Edith Piaf. Născut în 1909, la Roman, Stein era vioi şi avea o memorie perfectă: mi-a vorbit despre încercările de a-i trage la răspundere pe cei care-şi însuşiseră fără să roşească piesa sa, dar fiind într-o epocă în care nu se putea vorbi pe faţă despre drepturi de autor internaţionale, în valută, şi procese a trebuit să ne rezumăm oarecum la generalităţi. Să nu uităm că "Riki" Stein, frate al cunoscutei traducătoare Antoaneta Ralian, a fost profesor, pianist şi dirijor, laureat al festivalurilor de la Mamaia şi de la Târgovişte ("Crizantema de aur"), că era pe cale să devină... farmacist, fiind membru al Societăţii compozitorilor români din 1936. El a mai semnat melodii de succes din deceniile 4 şi 5 ale secolului trecut, cum ar fi "Cântecul tavernei", "Micuţa Cio-cio-san", "Ce mult ne iubim noi doi", "A fost odată un mic chinez". Anul trecut, regretatul textier George Popovici mi-a trimis pe mail un articol publicat în Israel, din care îmi permit să reiau unele informaţii. În "Lexiconul" său, Viorel Cosma notează ca dată a decesului 20 noiembrie 1992 la Bucureşti, pe când sursa la care mă refer scrie că acest lucru s-a petrecut în Israel: să fi emigrat între timp?

Totul a început cam din a doua jumătate a deceniului 3, când în restaurantele din România pătrundeau tangoul, foxtrotul, slowfoxul, valsul, rumba, care erau menţionate obligatoriu pe partiturile editate, cea mai cunoscută fiind editura Ţicu I. Eşanu. Ca o replică, unii dintre compozitorii noştri au promovat ceea ce se numea "cântec românesc" sau "melodie în stil popular", cum apăreau în cataloage, pe discuri sau pe partituri. Evident, se făcea apel la ritmuri folclorice, pentru autenticitate înregistrările făcându-se cu orchestre populare din localurile bucureştene, care aveau şi ţambal de concert: Victor Predescu, Fraţii Stănescu, Vasile Julea, Costică Tandin, Ionel Cristea. Primii cîntăreţi care au profitat de această modă au fost Cristian Vasile, Ion Luican, Dorel Livianu, Silvian Florin, Gică Petrescu, duetul Mia Braia-Petre Alexandru, care au lansat melodii cu adevărat nemuritoare, cum ar fi "Ionel, Ionelule", "Dar-ar naiba-n tine, dragoste!" (ambele de Claude Romano, alias George Sbârcea), "Mi-am pus busuioc în păr", "Ţărăncuţă, ţărăncuţă" (ambele de Ion Vasilescu), "Crâşmăriţă din Buzău" (P. Popescu-Peppo), "Morăriţa" (Ţac-ţac-ţac) de Vasile Vasilache. Probabil însă cariera internaţională cea mai strălucită a aparţinut "Saniei cu zurgălăi", devenit un hit uriaş abia la începutul anilor '50, la 15 ani de la lansare, fiind asemuit de autorul comentariului cu un autentic "Jingle Bells" românesc, pentru că pe partitura originală subtitlul este "Cling, cling, cling", precizându-se că este vorba de "Cel mai formidabil succes"! Stein a scris cântecul în 1936, special pentru Maria Tănase, dar aceasta l-a... refuzat, nemulţumită de textul semnat Liviu Deleanu (V. Cosma opinează că ar fi vorba de Gabriela Deleanu!), poet şi dramaturg, de asemenea evreu. Drept care piesa a fost încredinţată lui Silvian Florin, care a lansat-o la radio şi pe un disc (de gramofon, fireşte) His Master's Voice (nr. de catalog JB 163). Un alt solist, Ionel Pascu, gravează melodia la casa de discuri Pan, fostă Lifa, cu nr. Cat. P9. Pe coperta partiturii originale, apărute abia cu un an mai târziu, numele compozitorului apare S. Richard. Versiunile acestea nu au mai fost găsite, în schimb există cea din 1960 cu Bela Chitaristul (Bernard Dulzer, n. 1908 Bucureşti – d. 1993, Tel Aviv), muzicant evreu stabilit în Israel în 1950. Probabil una dintre versiunile cele mai cunoscute este cea folclorică, din 1949, aparţinînd Mariei Lătăreţu: celebra interpretă din Gorj conferă cântecului un aer folcloric, renunţând la refren şi introducând versuri apropiate de lirica populară. Maria Lătăreţu a înregistrat trei variante: în 1949, la casa Columbia (nr. cat. DR 435, compozitorul nefiind menţionat, acest lucru începând să se petreacă abia prin anii '60!), alături de taraful soţului ei, Mihai "Tică" Lătăreţu, având în componenţă ţambal de concert; în 1950 la casa pragheză Supraphon, cu orchestra "Barbu Lăutaru" a Institutului de folclor, dirijor Ionel Budişteanu; în 1956, la Electrecord, cu orchestra Electrecord condusă de acelaşi Budişteanu. Orchestra "Barbu Lăutaru" a trecut în 1953 la Filarmonica "G. Enescu" şi s-a desfiinţat în 1970, având în perioada de glorie între 80 şi 100 de instrumentişti. Fireşte, varianta din 1956 este cea mai

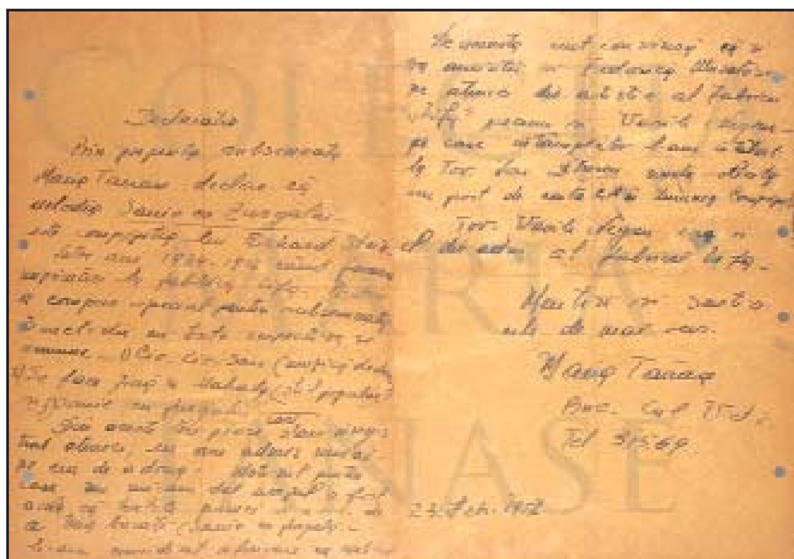
cunoscută şi mai difuzată, dând impresia că este vorba de un cântec de muzică populară.

Ajutat de actriţa Elvira Popescu, cunoscutul cântăreţ Jean Moscopol părăsea ţara în 1947, ajungând, după Paris, München (Radio Europa Liberă) la New York. În anii '50 a înregistrat numeroase cuplete anticomuniste, două dintre cele mai cunoscute folosind linia melodică a "Saniei cu zurgălăi". Era doar începutul aventurii americane a

Les Paul şi Mary Ford (1951)

şlagărului, pentru că în 1953 chitaristul Les Paul (1915-2009), cu performanţe în country, jazz, blues, îşi însuşeşte melodia, mai degrabă după versiunea fără refren a Mariei Lătăreţu, fără să cunoaştem unde a auzit piesa. Textul său, "Johnny is the boy for me", semnat de Paddy Roberts (1910-1975) şi Marcel Stellman, nu mai are nici o legătură cu sania şi zurgălăii. Cântăreaţa care a lansat plagiatul a fost Mary Ford (1924-1977), soţia lui Les Paul până în 1963. Revista "Billboard" anunţa în 6 iunie 1953 apariţia la casa Capitol (nr. cat. 2486) a discului single; săptămâna următoare figura deja la "Top Sellers", pentru ca în 2 săptămâni să ajungă pe locul 1 în clasament, dar cu piesa de pe cealaltă faţă, "Vaya con Dios", al doilea hit din 1953 în SUA. Edith Piaf îl aude şi la 24 decembrie 1953 îl imprimă la casa Columbia (nr. cat. BF 596), cu textul lui Francis Lemarque (1917-2002), "Johnny, tu n'es pas un ange", şi cu Les Paul în chip de compozitor! Cum Richard Stein dobândise şi cunoştinţe de avocatură, l-a dat în judecată pe Les Paul încă din acea perioadă, intentând poate primul proces de plagiat muzical internaţional. Există, la dosar ca să spunem aşa, o declaraţie olografă din 23 februarie 1957 a Mariei Tănase, în care scrie negru pe alb că în intervalul 1934-1936, cînd înregistra la casa Lifa, Stein a compus special pentru ea 3 piese, între care "Sanie cu zurgălăi", pe care a refuzat-o, aducând în susţinerea afirmaţiilor sale numele directorilor de la Lifa, Tudor ("Tudorică") Muşatescu şi Vasile Negru. Semnatarul textului de pe internet, Sergiu S., vorbeşte de câştigarea procesului, dar în cursul interviului pe care i l-am luat personal lui Richard Stein (locuia într-un apartament într-un bloc vechi, departe de opulenţa pe care i-ar fi adus-o suma uriaşă de bani meritată) acesta tocmai la asta s-a referit, la lipsa de rezultate a demersului său. În 1988, trupa belgiană Vaya con Dios imprimă un cover după "Johnny is the boy for me", trecând pe albumul Ariola autorii menţionaţi de Piaf, adică Les Paul şi Lemarque (deşi acesta din urmă semna textul în... franceză!). În iulie 2001, la 9 ani după decesul adevăratului compozitor, UCMR-ADA se sesizează din oficiu şi intentează un proces pentru plagiat. Viorel Cosma, în cartea sa "Bucureşti, citadela seculară a lăutarilor români, 1550-1950", apărută în 2009, scrie că Stein ar fi câştigat procesul împotriva lui Les Paul fără a se fi prezentat personal în faţa instanţei americane, din cauza restricţiilor de circulaţie impuse de regimul comunist; dar dacă e aşa, de ce mai era nevoie de demersul din 2001?

Tema muzicală "Sanie cu zurgălăi" a fost folosită ca fundal muzical la proba de sol a gimnastei Teodora Ungureanu la Jocurile Olimpice de la Montreal, 1976, ca şi de Emilia Eberle la C. M. de la Forth Worth, Texas, în 1979, aceasta din urmă cucerind medalia de aur; mai multe am putea afla de la Ileana Popovici, care realiza ilustraţiile muzicale pentru loturile naţionale de gimnastică. Cu toate acestea, pare a nu se fi schimbat nimic: Les Paul a murit în 2009, iar procesul cu Vaya con Dios, din 2001, pare a nu-i fi tulburat deloc pe belgieni, numele lui Richard Stein nefigurând pe albumele formaţiei şi nici pe cele omagiale, postume cu Edith Piaf. Să nu fi avut nici un efect în Occident victoria lui Stein în procesul de plagiat? Şi mai grav este altceva: formaţia Vaya con Dios vine în România ca la ea acasă (2006, 2009, 2013, 2014...), tot luându-şi... adio, deşi încă de la prima reprezentaţie în România, la "Cerbul de aur" 1996, solista Danny Klein a refuzat cu

obstinaţie să accepte realitatea, repetând isprava la "Callatis", după un deceniu! Am asistat personal la Braşov la "răţoirea" impertinentă a solistei, când i-am atras atenţia, toţi jurnaliştii, că "Johnny..." este un cântec românesc, ea susţinând sus şi tare că a preluat piesa de la Edith Piaf; o fi existat vreun proces, vreo interpelare sau pur şi simplu madam Klein se făcea că nu ştie adevărul? Ulterior, în 2013 şi 2014 (când a cântat fără jenă "Johnny..." şi la TVR, fără ca măcar acolo să se precizeze numele autorului!), ea şi-a mai nuanţat puţin discursul, vorbind despre "o cântăreaţă al cărei nume nu-l poate pronunţa" (evident, Maria Lătăreţu), ocolind însă adevărata mistificare: numele compozitorului nu este Les Paul, ci al românului Richard Stein!

Octavian URSULESCU

Corina Chiriac: „Hai, hai, lângă mine stai”

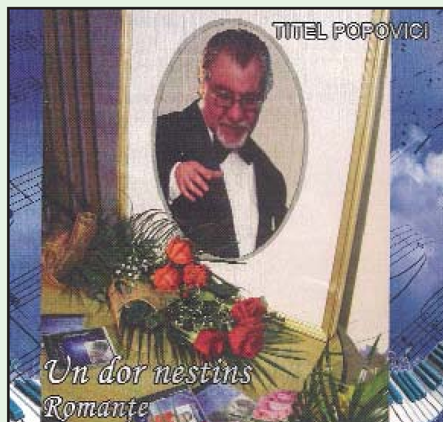
Indiscutabil, casa de discuri Eurostar devine pe zi ce trece nr. 1 pe tărâmul muzicii uşoare româneşti, în condiţiile în care, din păcate, Electrecord trăieşte doar din amintiri. Acest album dublu este un exemplu convingător, prin calitatea înregistrărilor (Real Sound and Vision – maestru de sunet Victor Panfilov) şi a graficii: fotografii superbe, semnate Ioana Chiriţă, precum şi un booklet generos, cu informaţii despre protagonişti (Corina Chiriac şi compozitorul Nicolae Caragia) şi texte semnate de interpretă. Corina Chiriac este în mare formă, cântând majoritatea pieselor (câteva alături de

Marcel Pavel sau Nicolae Caragia), semnînd numeroase texte (singură sau împreună cu Marian Stere, doar 2 aparţinând Danielei Doroftei). “Pete de culoare” sunt aduse de o piesă instrumentală cu Nicolae Caragia (cântă excelent la chitară, chitară bas, acordeon) şi de cea interpretată de trei tinere staruri din Republica Moldova – Pasha Parfeni, Cătălin Josan şi Ivan Caragia, fiul compozitorului. Nota generală a albumului este una veselă, decontractată, contaminantă prin antren şi umor.

Titel Popovici: „Un dor nestins”

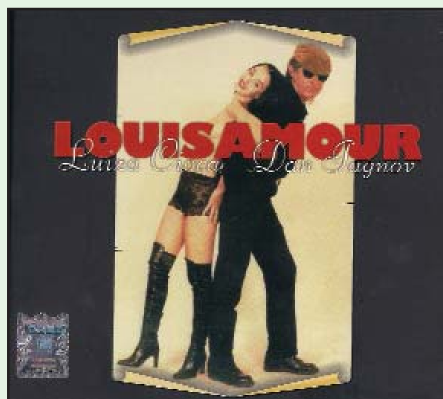
Muzician prolific şi plurivalent, regretatul Titel Popovici şi-a ilustrat talentul rar şi pe tărâmul romanţei. Albumul de faţă poartă titlul unei romanţe cântate de Silvia Goncear, pe versuri de Nicoleta Opeiţ, colaboratoare apropiate ale compozitorului-profesor, care a şi lansat atâtea talente interpretative. În anul când festivalul naţional “Crizantema de aur” de la Târgovişte va atinge borna 49 (la mai mare!), albumul reuneşte câteva din cântecele laureate în concurs şi care şi astăzi se cântă cu succes pe diverse scene, inclusiv la festivalul de la Iaşi ce

cinsteşte memoria compozitorului. Este vorba de titluri emblematice, cum ar fi “Nu-mi pare rău”, “Mai păstrez în amintire”, “Îmi cântă o vioară dorul”, “Inimă, nu mă certa!”, “Ce fel de om eşti tu?”, “Cântec de leagăn pentru mama”, “Să ştii să-mbătrâneşti frumos”, “Icoana amintirii tale”, “De ce-ai plecat?”, De ce, Doamne?” - se mai poate lăuda cineva cu atîtea distincţii? Între interpreţi îi regăsim pe Nina Cuciuc, Nicoleta Opaiţ, Constantin Florescu, Mihaela Mihăilă, Ina Cristea, Giovana Georgescu, Ana Maria Gorcea, Anca Parghel, dar şi pe compozitor însuşi. Un album de colecţie pentru istoria romanţei autohtone...

Luiza Cioca-Dan Iagnov: „Luisamour”

Prin strădaniile Mirelei Briţchi, cea care i-a fost alături lui Dan Iagnov până în ultima clipă, a apărut la casa Roton acest album care este de fapt o minunată poveste de iubire, aşa cum indică atât titlul, cât şi toate cele 19 piese, dintre care 18 au versuri

semnate de Andreea Andrei şi doar “Anemone mii” chiar de compozitor. Luiza Cioca, şi ea din nefericire trecută în nefiinţă foarte tânără, i-a fost muză lui Dan Iagnov, de aici rezultând bijuterii în maniera binecunoscută de sensibilitate şi romantism nostalgic a autorului: “Luisamour” (cântată în duet de cei doi), “Un an din viaţa mea”, “De ce să-mi fie teamă”, “Poate nu te-am iubit”, “S-a oprit clipa”, “Nu te mai vreau, tristeţe!”, “Tot ce ne leagă”, “De dincolo de vis” (Luiza Cioca), celelalte titluri fiind cântate în priză directă de Dan Iagnov, între ele “Şi gândurile plâng”, editată anterior de OVO Music, în orchestraţia, înregistrarea şi mixajul lui George Natsis. Ingineri de sunet: Marius Mitrofan, Cristian Solomon şi regretatul Fredy Negrescu, iar masterizarea-Laurean Gherman. Să fi murit amândoi din prea multă iubire? Oricum, acum sunt din nou împreună în Cer...

Horia Brenciu: „Treizeci şi cinci”

Nu este nicidecum un album nou, dar îl consemnăm fiind că de aici a început practic ascensiunea extraordinară a lui Horia Brenciu – compozitor, pianist, textier, actor,

vedetă TV şi mai ales “entertainer”, show-urile sale fiind o delectare prin umor, relaxare, antren. Artistul şi-a edificat un statut ultra-profesionist: orchestră proprie de mari dimensiuni, HBO, firmă de evenimente (HB Media Entertainment), staff impecabil. Albumul de faţă evidenţiază, dincolo de înzestrările de bază ale solistului, pe cele de compozitor ale chitaristului Cristian Creţu, semnatar al celor 11 titluri. Dintre ele se detaşează,

evident, “Septembrie, luni”, “La la la la”, “Funky party”, “Lucruri simple”, cu o notificare specială pentru versurile semnate de Andreea Miclici. Înregistrările, mixajul şi masterizarea s-au realizat la Virtual Art Studio de către George Nemeznic.

Corala Arhiepiscopiei Târgoviştei: „Armonii corale laice româneşti şi universale”

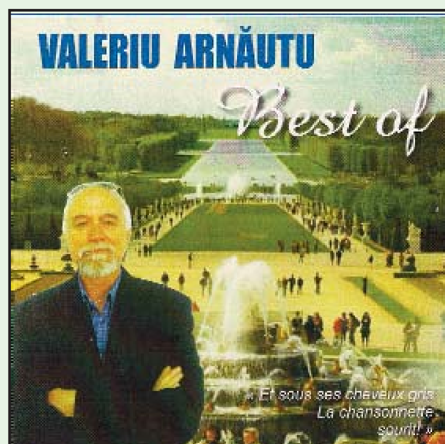
Sub bagheta dirijorului Mihail Vlădăreanu, valoroasa corală ne oferă 12 lucrări binecunoscute din literatura muzicală românească şi universală. Albumul a fost lansat cu ocazia celei de a 48-a ediţii a Festivalului naţional al romanţei “Crizantema de aur”, când directorul artistic Alina Mavrodin a programat o serie de atractive evenimente în foyer. Lucrărilor semnate de George Enescu (fragmente

din Rapsodia I), Gheorghe Danga, Francisc Hubic, Vasile Spătărelu, Tudor Flondor, Nicolae Oancea li se alătură creaţii aparţinând unor P. I. Ceaikovski, Georges Bizet, Johannes Brahms. Solişti: Elena Dragomir, Gheorghe Vasilache şi Mihail Vlădăreanu însuşi.

Valeriu Arnăutu: „Best of”

Pe acest album, interpretul din Bârlad (profesor de franceză la bază) reuneşte 21 de minunate cântece din muzica uşoară franceză, atât de populară la noi cândva şi din păcate intrată într-un con de umbră sub asaltul agresiv al pieselor în engleză, multe din ele cu texte simpluţe. Colecţia de faţă este un omagiu adus cantautorilor pe care solistul îi preţuieşte în mod deosebit, în frunte cu cei care ne-au vizitat ţara, lăsându-ne frumoase amintiri şi refrene de neuitat: Charles Aznavour, Salvatore Adamo (“Vous permettez, Monsieur?”), Alain Barrière, Charles Trenet (“La mer”), Toto Cutugno (piesa “En chantant”, scrisă de el pentru Michel Sardou). Nu lipseşte nici celebrul “Le métèque”, al lui Georges Moustaki (cu ani în urmă

Marina Voica ne propunea o splendidă versiune românească, “Străinul”, pe versurile lui Saşa Georgescu), o melodie avându-l co-autor pe Julio Iglesias, dar cele mai multe cântece, nu mai puţin de 8, aparţin lui Michael Frank. Un album ca o oază de linişte şi poezie într-o lume, inclusiv muzicală, tot mai violentă...

„Stelele filmului cântă”

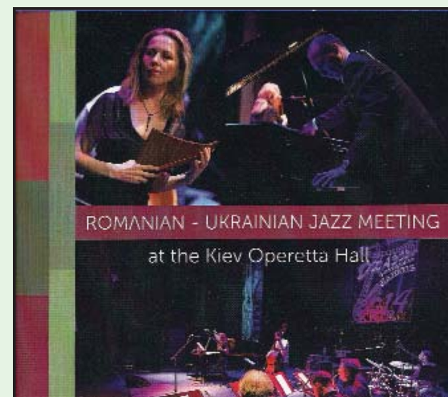
Margareta Pâslaru îşi continuă demersurile caritabile în favoarea artiştilor care au nevoie de sprijin. De această avem de-a face cu un album de autoare, cu 21 dintre cele mai cunoscute compoziţii ale sale

încredinţate unor actori cu disponibilităţi muzicale, printr-un proiect al Uniunii cineaştilor din România în beneficiul cineaştilor. Înregistrat la Midi Sound, cu Jolt şi Andrei Kerestely la pupitru (acesta din urmă semnează şi 2 orchestraţii, celelalte aparţinând lui George Popa şi Călin Grigoriu), discul ne prilejuieşte descoperirea înzestrărilor vocale ale unor actori cum ar fi Stela Popescu, Alexandru Arşinel, Maia Morgenstern, Florin Zamfirescu, Eugen Cristea, Adriana Trandafir, Alexandra Velniciuc, Monica Davidescu, Valentin Teodosiu, Marian Râlea, între alţii, singurii “profesionişti” fiind Ştefan Bănică şi Aurelian Temişan. O fericită ocazie de a reasculta în interpretări inedite şlagăre cum ar fi “Lasă-mi, toamnă, pomii verzi!”, “Şi viaţa merge mai departe”, “Despotici în uimire”, “Păsările nu mor niciodată”, “Alergători de cursă lungă”, “Nu vreau să moară florile de măr”, “Ţigara”.

„Romanian-Ukrainian Jazz Meeting”

Casa Art Factory ne propune acest album elegant, avându-l ca protagonist pe pianistul, compozitorul şi orchestratorul Florin Răducanu. De fapt, este o dublă prezenţă românească pe scena Teatrului de Operetă din Kiev, în două piese folclorice româneşti alături de Răducanu apărînd şi Dalila Cernătescu (nai). Aşa cum indică şi titlul albumului, este o

inedită şi interesantă colaborare între cei doi şi muzicieni de elită din Ucraina: Valentin Kornienko (contrabas), Vitali Bajora (baterie), Kiev Saxophone Quartet, condus de Iuri Vasilevici. Înafara celor două piese amintite, albumul include, înregistrate din concert, compoziţii semnate Frédéric Chopin, John Coltrane şi, fireşte, Florin Răducanu. Acest remarcabil proiect cultural o are ca manager pe Nadia Moşanu şi contribuie la afirmarea şcolii jazz-istice româneşti peste hotare.

Pagini de Oltea MANOLIU

Muzicieni români din diaspora (XVIII)

Edițiile „O poveste... cu cântec!" ale emisiunii „Lumea şi Noi" s-au difuzat la TVR Internațional (în fiecare vineri), ultimele în zilele de marți, inclusiv pe platforma , unde rămân în continuare înregistrate şi pot fi vizionate oricând. Ultima dintre ele a avut un subiect deosebit, un interviu cu un tânăr muzician revenit în România...

Mihai „Bubu" Cernea (Boston / Bucureşti) Student cu bursă la cel mai cunoscut institut de muzică pop din lume („Berklee College of Music"), percuționistul are o carieră semnificativă şi în România, cântând de copil alături de trupele părinților săi - Sfinx Experience şi Mondial. În nume propriu, de foarte tânăr a reprezentat cu succes România la Copenhaga (Eurovision Junior, cu trupa emisiunii TVR „Kiki Riki Miki"). Apoi a fondat propriul grup X-Plod (cu care a câştigat selecția națională pentru celebrul concurs metal-rock „Metal Battle" – Wacken) şi a fost cooptat în LaLa Band, trupa unui teleplay. În Statele Unite, şcoala l-a întâlnit cu somități mondiale ale muzicii pop-rock. Concertul cu care s-a încheiat ediția a constituit încă un început - de fapt prima întâlnire a membrilor şi prima apariție în public, o avanpremieră a unui turneu european proiectat pentru 2016. În grupul său de absolvenți de la Boston, Bubu College Experience, liderul român vrea să ducă şi alți colaboratori de acasă.

Aura Urziceanu

În rest, primăvara a început fain pentru românii din diaspora, care nu uită de unde se trag. La Berlin, în 10 aprilie, solista româncă **Oana Cătălina Chițu,** acompaniată de pianista Alejandra Tamburo, au interpretat un repertoriu de balade argentiniene şi tangouri româneşti interbelice. În 23 aprilie, de Sf Gheorghe, la catedrala Christ Church din Montreal, corul româno-canadian **La Muse** (fondat şi dirijat de Ioana German) a susținut un concert extraordinar „Gloria". În 29 aprilie, în Great Toronto Area, **Aura Urziceanu** a cântat în prima zi a unui festival de jazz local. Mai la sud, în SUA, Fanfara **Ciocârlia** a celebrat două decenii de existență printr-un turneu de concerte, lansând în acelaşi timp noul disc „Onwards to Mars". În premieră, formația a colaborat cu solistul cunoscutei trupe Gogol Bordello, Eugene Hutz

Pe 12 mai, Liga Studenților Români din Străinătate (filiala italiană) organiza la Roma **Ziua Dorului**. Ziua următoare, **Loredana Groza** şi **Banda Agurida** susțineau la New York un concert cu scopul sprijinirii educației şcolare în zonele defavorizate din România. La jumătatea lunii mai, **Compact** dădeau două concerte la Londra şi Birmingham, **Ducu Bertzi** cânta la Montreal şi Toronto; apoi bateristul Liviu Pop (stabilit din anii '90 în Massachusetts) revenea pentru un turneu românesc de o săptămână cu **Blues Core** (cu Raul Kuşak la claviaturi şi Hanno Hoefer – voce şi chitară), inclusiv la festivalul de blues de la Suceava, de la sfârşitul lunii.

În luna mai se va lansa într-un mic turneu românesc volumul ***«Nu ştim aproape nimic – Puşa Roth în dialog cu Sergiu Cioiu»*** (editura Ars Longa), aşadar amintiri ale cunoscutului artist din anii '60 – '70, din 1981 stabilit la Ottawa. O carte care cuprinde o colecție de interviuri cu şi despre Sergiu Cioiu, însoțită de un audio-book cu câteva comentarii pe marginea dialogului şi o trecere în revistă a repertoriului artistului din anii '60 - '80.

În ultima lună a primăverii, corul românesc (de amatori) **Arpeggio & Roua** (funcționând în Italia) a împlinit un an de la concertul inaugural, o lună pe care coriştii o vor fi sărbătorit prin mai multe cântări, culminând cu cel din 3 iunie, de la Accademia di Romania, un concert deosebit: *„Dorim să facem o călătorie în melosul românesc, plecând de la muzica clasică şi până la cea populară autentică. Vom duce pe scenă multe noutăți, față de concertele noastre obişnuite, printre care şi piese de Anton Pann, cu aranjament coral care ne aparține. În plus, vom fi acompaniați de diferite instrumente – pian, chitară, nai, țambal – în funcție de genul prezentat."*

Doru IONESCU

Revistă lunară de informare, opinie şi dezbatere editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
şi finanţată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor şef:
George BALINT
Redactori:
Mihai COSMA, Octavian URSULESCU
Editorialist: Liviu DĂNCEANU
Secretar de redacţie: Costin ASLAM

Colegiu redacţional:
Mariana POPESCU, Mihaela Silvia ROŞCA,
Vasilica STOICIU-FRUNZĂ

Semnează în acest număr:
Irinel ANGHEL, Ştefan ANGI,Loredana BALTAZAR,
Grigore CONSTANTINESCU, Petre FUGACIU, Oana GEORGESCU,
Doru IONESCU, Florian LUNGU, Ruxandra MIREA, Doina MOGA,
Despina PETECEL-THEODORU, Adina Mariana POPESCU,
Vasile PRUTEANU, Mihaela Silvia ROŞCA,
Florin-Silviu URSULESCU, Eliana ZAH

www.ucmr.org.ro

Adresa redacţiei: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x